

ВЕЛИКА СРБИЈА

БЕОГРАД, ЈУН 1994.

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БРОЈ 10, ГОДИНА V
ЦЕНА 2 НОВА ДИНАРА

ИНТЕРВЈУ

РАДИКАЛСКЕ
СТРОФЕ
АЋИМА
ВИШЊИЋА

ЧЕКАЈУЋИ
БОБЕТКА

СУЂЕЊЕ СЕ НАСТАВЉА

Један од ранијих сусрета са режимском правдом

Први општински суд
тзв. "Палата правде"

Оснивач и издавач:
др Војислав Шешељ

Главни и одговорни уредник:
Синиша Аксентијевић

Заменик главног и одговорног
уредника:
Петар Димовић

Редакција:
Александар Стефановић, Дарко Ћирић,
Драган Тодоровић, Јадранка Шешељ,
Рајко Горановић, Радмила Војновић,
Момир Марковић, Мирослав Васиљевић,
Наташа Јовановић, Александар Вучић

Председник Издавачког савета:
др Ђорђе Николић

Секретар редакције:
Љиљана Мијковић

Техничко уређење:
"АБЦ-ГЛАС"
Штампа НИГП "АБЦ-ГЛАС" д.д
Влајковићева 8
11000 Београд

Редакција прима пошту на адресу:
"Велика Србија", Француска 31,
11000 Београд

Рукописи се не враћају

Новине "Велика Србија" уписане су у
Регистар средстава јавног
информисања Министарства за
информисање под бројем 1104 од 5.
јуна 1991. године.

Министарство за информације
Републике Србије 19. августа 1991.
године дало је мишљење број
413-01-551/91-01 да се "Велика
Србија" сматра производом из
Тарифног броја 8, став 1. тачка 1.
алинеја 10. за чији промет се плаћа
основни порез по стопи од 3%.

ЦЕНОВНИК ОГЛАСНОГ ПРОСТОРА

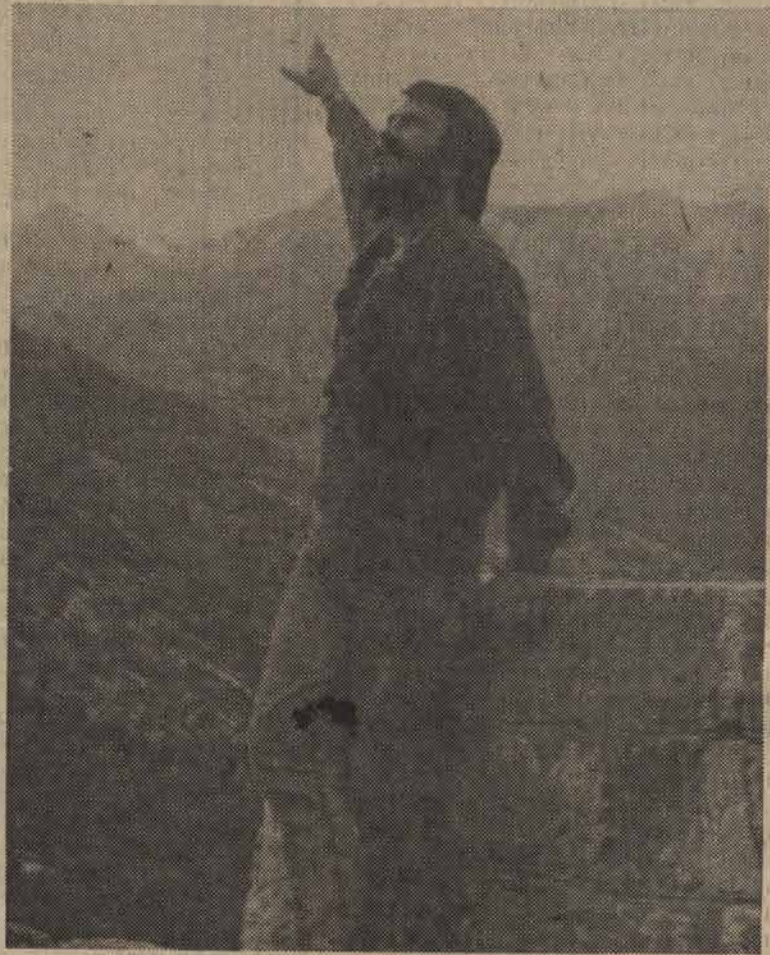
Цела задња страна корица у боји	2000	нових динара
Цела унутрашња страна корица	500	нових динара
Половина унутрашње стране корица	250	нових динара
Цела унутрашња страна	400	нових динара
Половина унутрашње стране	200	нових динара
Четвртина унутрашње стране	100	нових динара

У ОВОМ БРОЈУ

- РАДИКАЛСКЕ СТРОФЕ АЊИМА ВИШЊИЋА СТР. 2
- ЧЕКАЈУЋИ БОБЕТКА СТР. 43
- ПОШТО КИЛО ОБРАЗА СТР. 45
- РЕКВИЈЕМ ЗА ДЕМОКРАТИЈУ СТР. 46
- РАЗНО – ОСВРТИ ПЕТРА ДИМОВИЋА СТР. 48
- ШТАП И ШАРГАРЕПА СТР. 49
- РАСПАД ПО ПРОТОКОЛУ СТР. 50
- ОПЕРАЦИЈА ОВЕРЛОРД СТР. 52
- ПРЕЋУТАНА КЊИГА СТР. 53
- ГРОМ У КОПРИВИ СТР. 54
- БРОНЗИ ДУША УДАХНУТА СТР. 55
- ЧИЈА ЈЕ БОСНА СТР. 56
- НОВИ СВЕТСКИ ПОРЕДАК СТР. 58
- РАЗВОЈ ИДЕЈЕ РАДИКАЛИЗМА СТР. 60
- ВИТАМИНИ ЗА ЈАЧАЊЕ ДИНАРА СТР. 61
- СУЂЕЊЕ СЕ НАСТАВЉА СТР. 62
- "НАШ" ЧОВЕК У ЖЕНЕВИ СТР. 63

РАДИКАЛСКЕ СТРОФЕ АЋИМА ВИШЊИЋА

- Потомак Филипа Вишњића
- Вазда су му одјећа и душа били чисти
- У земљи свијетле будућности живи у тами
- Вишњићи се појављују уочи каквих буна
- Прије поезије није постојао
- У политици из потребе, из косовског завјета, по гену Ђеда дрвосјече и Филипа пјесника и гуслара
- У парламенту дјелује са великом лакоћом јер истина је на страни радикала
- Лупештине црногорске Владе
- И политички противници га поштују
- Своју активност је усмерио на откривање гријехова актуелне власти
- За Српску радикалну странку везао га војвода Шешел
- Комунизам је, истјеравши Бога из људи, донио сатану, лажи, преваре, нерад, свако зло.
- Ратници су тужни свједоци наше збиље
- Све избјеглице способне да носе пушку треба обавезно вратити
- "Најцелисходнији принцип: "Један парламент, једна влада, један приједседник"
- Коначно је стигао час за радикалне промјене
- Српско биће црногорског народа неће дуго издржати ако потраје комунистичка власт
- Црногорци нијесу издали српство у вријеме овог злочаса
- Црногорска нација није ништа друго него сломиврат
- "Потурчи се плахи и лакоми"
- Јагма за новцем подразумијева анархију у држави
- Да би било ваљане државе мора се приватизовати привреда
- Српској радикалној странци је стало до демократског исходишта из овог јада

Ахим Вишњић
(1952)

Ахим Вишњић рођен је у Вишњића Доли, на Голији, 1952. године.

– Ту сам осјетио да постојим, питао се зашто постојим, почео да истражујем одакле сам, ту сам почео да размишљајем због чега сам. У томе сам се послужио јединим чиме сам могао – знатижељом – прича данас Ахим.

Рођен је четири дана прије Велике госпојине – 24. августа. Била је недеља и требало је да добије име Недељко. Али – "два прекривена слова"...

– Колико се зна у нашој породици никада није било имена Ахим. Родио сам се када је мој стриц требало да иде у војску. Стриц је уснио да ће снаха, братова жена, родити мушко чије име ће почињати са два слова која се крижају цртом. Сјутрадан је покушао да смисли које би то име могло бити, претуррио је по памћењу многа српска имена, али није успио. Њега су послали у Мјесну канцеларију да пријави принову код Вишњића. Устао је рано, лијепо се обукао и кренуо на пут. Још увијек није знао како ће му се синовац звати. Ишао је и размишљао о имену чија су два прва слова прекривена цртом. Када је наишао поред куће, од које га је дијелило само једно дрво, свог најбољег друга, прерано умрлог, Ахима Перовића – Цуце, кроз главу му прође: Ахим, Ахим, Ахим... Ах... то је то.

– Када се мој стриц Радосав вратио увече кући, питали су га: "Ада, Рако, како му даде име?"

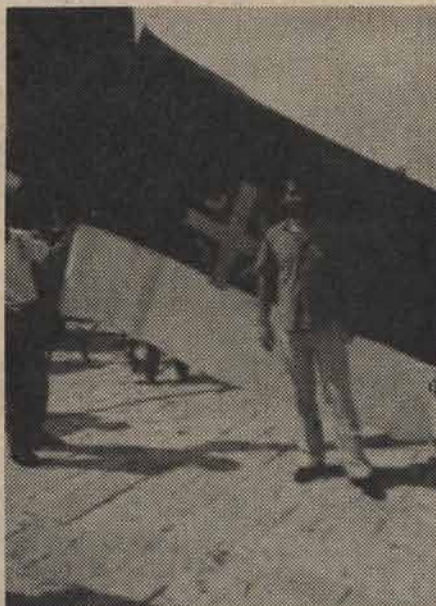
– Ето, тако је мени стриц Радосав, који се никада није женио, а за којег кажу да гдје се његов перчин појавио жене су падале с ногу, дао име по свом најбољем пријатељу из угледног братства Перовића, иако младог на Голији, које је ту тек нешто више од сто година. То ми је причао недавно.

Ахимов отац Милета више није жив.

– Мој отац, син Богдана Спасојева, најплеменитији је човјек којег сам упознао у животу. Не говорим то емоционално, него разборитошћу и искуством. Био је то човјек којег су увијек с пажњом слушали. Свака његова погађала је косовски завјет.

– Отац ми је, просуђујем, био партизан из невоље. Моја породица, која је била један од најачих упоришта династије Петровић на подручју Старе Херцеговине, била је у немилости првенствено Срба. Он је био партизан, а вазда антикомуниста. Према неким четницима је имао задршку. Мој отац је мој косовски завјет.

– Мој дјед Богдан Спасојев био је најугледнији дрвосјеча голијски. Био је прави горштак, горостас. А слаб косац! На његов рачун ближи рођаци су збијали шале. Говорили су: "Богдан Спасојев лако обара букве, а травке не воли". И то је један од пара-

"Вишњићи славе светог Јована и косовске су крви" – на Газиместану 1989 године

докса који прате моју фамилију, па и мене. Али увијек смо пратили вертикалу косовског завјета.

– Спавао сам код ђеда у кревету. Мој ђед, добар дрвосјеча а небаш косац, добро је познавао Горски вијенац. Још док сам био дијете опоменуо ме је: "Сине мој, није ово они Горски вијенац". Комунисти су сакрили Његошеве ријечи из Његошевих дјела. Укидање српских придева у Горском вијенци у мени је оштрило данашњег српског радикала, без узмака за српску ствар. Још тада сам се антикомунистички подвизавао. Бед ми је, у кревету, наизуст говорио Горски вијенац и мислим да сам већ тада постао студент књижевности.

– Најзначајније битке о којима је ријеч у Горском вијенци биле су на Дуги. То су ливаде на којима су наше краве и овце пасле. Млијеко са њих сам и ја испијао. Та крв црногорских и херцеговачких јунака кроз то млијеко, баш као и кроз очеву причу, ушла је у моје вене.

Мајчина закрпа

– Крстио ме је чувени поп Пејовић, из Поља Пејовића у Пиви. Сјећам се његовог златног крста. Остала је прича у народу да је поп Пејовић био омиљен женама.

– Моја мајка Јевросима, Јела у личној карти, Пивљанка из породице Бакрач, удала се као и све дјевојке Црногорке и Херцеговке, Српкиње из ових динарских предјела. Дошло момче из Голије да тражи себи жену... На вашару, на Малу госпојину.

– Бакрачи су били Катунани, ту им је било прво збјежиште. Послије су преселили у Пиву, гдје је литомије. Они су из Сињца, села – како каже Јован Цвијић – са најљепшим погле-

дом на Балкану. То је поред самог Пивског манастира.

– Ја у себи носим полетност и вистреност како очеву тако и мајчину. Моја мајка Јевросима мом животу је дала печат цијелом својом заслугом, личном, људском, мајчинском, онако као што то пише у нашој епској поезији када Јевросима, мајка Краљевића Марка, каже: "Боље ти је изгубити главу него своју огријешит душу". Ето, тако ме мајка васпитавала, тако ме хранила и крпила. И вазда су ми одјећа и душа били чисти. Никада не могу изневјерити ту мајчину закрпу, као ни очеву поуку да је чојство највеће богатство, али на личном примјеру.

– Од оца Милете и Мајке Јевросиме нас је четворо. Сви смо, Богу хвала, живи и здрави. Најстарији брат, Миласав, рано је отишао од куће, прије више од двадесет година, на "трули" Запад и живи изванредно. Нас троје, ја, брат и сестра, остали смо у земљи свијетле будућности и живимо у тами, глади и страху од сваког дана, живимо у обећаној будућности. Оба брата, Миласав и Милун, су возачи. Сестра Надежда је удата, има двоје дјеце. Наравно, нико од нас није црногорске националности, није био нити је данас у Савезу комуниста, нити је у Савезу комуниста – покрету за Југославију. Сви смо антикомунисти, по националу сви Срби, а по поносу Црногорци.

– Били смо срећна породица. Имали смо добре госте на крсној слави. И кумове Ђурановиће. И увијек смо били под косовском опоменом. Моја фамилија генерацијама се одржавала на једном мушком дјетету. Гинули смо у ратовима.

Ахим истражује поријекло свога братства.

– Обрад Вишњић је у својој књизи "Голија и Голијани" написао да су Вишњићи на Голију дошли са Вилуса, као свештеничка породица. Вишњић муж, коме није остало упамћено ни забиљежено презиме, био је свештеник. И браћа су му били свештеници: један у Рису, а други у Грахову. Кад је Јо Куртагић, Турчин, напао тај крај сву тројицу је убио, заједно са осталим свештеницима. А Вишња је са својих седам синова, од којих се најстарији звао Јован, избјегла преко планине Његош на Голију, у данашњи Вишњића До. По Вишњи наше братство је добило презиме.

– Дакле, коријени су нам доћенски, а прије тога косовски, како свједоче историјски записи Андрије Лубурића и других. Наиме, Вишња је од Нинковића, а Нинковићи су из Петропоља, с Косова поља, од Бановића, односно од Бановић Страхине. Није су само Вишњићи од овог знаменитог косовског јунака, него и бројне друге црногорско-херцеговачке породице.

– Један мудри Црногорац из Никшића, који је доцније по мало сашао с ума због комунистичког режима, Пекеш Ђукановић – Звицер, на једној књижевној вечери када сам био средњошколац подејтео ме је да смо нас двојица рођаци, да су Вишњићи, Звицери и Жижичи једно братство. Сви славио Светог Јована и косовске смо крви. То сазнање утемељило сам прочитавши књигу Саве Накићановића "Бока". Он у фуснотама упућује на зборнике Српске краљевске армије гдје постоје писани трагови да је Филип Вишњић наш предак.

– Такође, двије породице Голијанин и породица Савић у Невесињу живи су свједоци да се дио Вишњића иселио из Голије након једног турског насиља. Као и остали српски живаљ који је претекао, побјегли су пут Босне. Једни су остали у Невесињу, други су се отиснули у саму Босну, а у Трнави се задржала породица Филипова. Онда су се даље иселава-ли трбухом за крухом, животом за имањем.

Филип је наш

– Још као младић нашао сам се у поезији Филипа Вишњића. Заробило ме је хтење да видим има ли везе његово и моје презиме. Није то било због тога што сам себи хтио да придодам снагу која ми не припада, него што сам одиста желио да преиспитам свој ген. И, Богу хвала, у манастиру Праскавица нађем књигу "Бока" Саве Накићановића и у њој да је Филип наш предак. А Обрад Вишњић је написао неколико књига. Комунистички режим га је осудио због двије, а једну књигу му је забранио: "Црна Гора у анегдотама и причама". Тај мој умни рођак Обрад написао је да смо ми Вишњићи црногорска породица под херцеговачком планином. О томе пише и Сава Накићановић у књизи "Бока" на 523. страни: "Црногорско братство Вишњића, од племена Филипа Вишњића, испод планине Голије у Херцеговини". Српски поп Сава Накићановић је ђед Славка Перовића по мајци.

– Филип Вишњић је мој велики изазов. Ја о њему сакупљам грађу и надам се, с божјом помоћи, да ће се за годину, годину и по дана књига о Филипу наћи пред читаоцима. Сада сам већ потпуно увјерен да је и породично предање истинито, односно да је Филип наш. Његова трагедија је остала у братственичком памћењу, али како је често било и других трагедија тако ни њу нијесу посебно истицали.

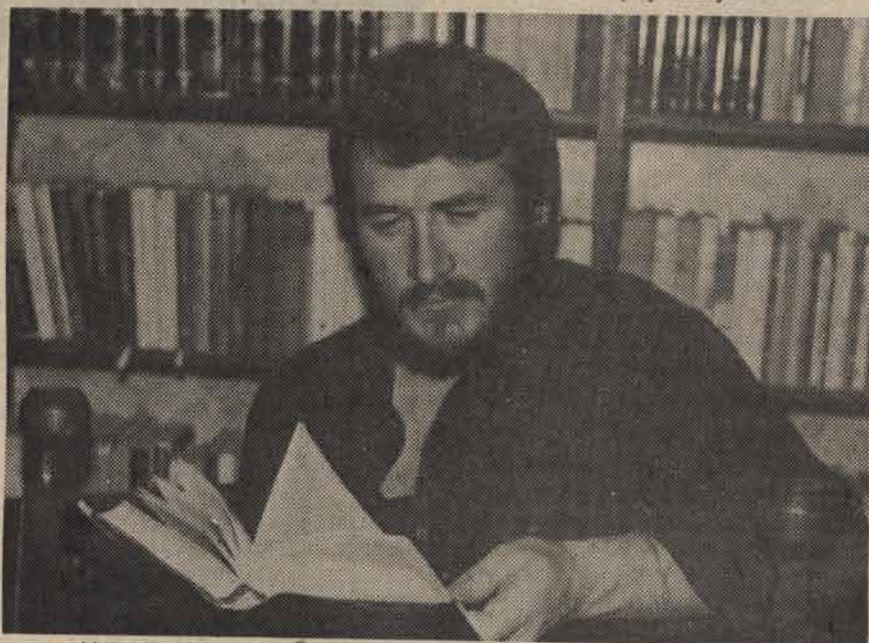
– Филип је био гуслар, а било је пуно и других гуслара. Он рођацима није био нешто посебно занимљивији од осталих. У мојој фамилији и данас има гуслара. И ја знам лијепо да

пјевам уз гусле, али не знам да гуслам. Покушавао сам док сам био млади да научим, али није ми пошло за руком.

– Вишњићи су иселили и данас их има и римокатолика и муслимана. Ипак, матица је остала здрава – православно Вишњићи су на трагу Филиповом. Тај коријен је везан за Ђукановиће цуцке, Звицере и Жижиче дробњаке. Збјежали смо с Косова; што Његош каже: "Што се нешто у ланце везати, то се збјежа у ове планине". Добјегли смо под Ловћен, а потом на Го

'На њих врћи силно одијело:
'Вране коње рода Босанскога,
'Црне капе кроја Бугарскога,
'Цефердаре кова млетачкога,
'А долема кроја Скадарскога,
'Остре хорде кова Латинскога,
'Искупићу шездесет хајдука,
'Па их водит' у Киту планину,
'Да ја чекам трговца-Воина...'

– Било је то у вријеме Кандијских ратова. У Лозници постоји породица Вишњића. Написалаи су књигу о свом поријеклу, гдје кажу да су потомци Филипови а да су од нас. Комуницирао сам и са Вишњићима римокатолицима. И они знају ко су, али то не желе да афирмишу.

Ахим Вишњић је дипломирао Југословенску и општу књижевност на филозофском факултету у Новом Саду

лију. Бог зна куда су збјежали потомци браће Вишњићиног мужа и ко зна која презимена данас носе. Ка трагам, али ко зна хоће ли ми Бог дати да то откријем? То је била српска свакодневност на овим просторима, нешто уобичајено, и није памћено као нешто посебно нити је записивано.

– Јован, Вишњин син, отишао је у Далмацију, постао знаменити јунак и ево га у српским народним пјесмама Вука Караџића:

"Вино пије Вишњићу Јоване".

А у Сењу граду бијеломе,

Пијућ'вино Јован говорио.

'А тако ми Бога истинога!

'Сакупићу до тридесет друга

'По мојему Сењу бијелом,

'Отићи ћу у Пролог планину.

'Дочекаћу Воина трговоца..."

– Ово је далматинска верзија пјесме "Вишњић Јован и Воин трговац". Вук је забиљежио и црногорску верзију те исте пјесме:

'Бога моли Вишњићу Јоване:

'Дај ми Боже здравља и весеља!

'Да дочекам светога Ђорђију,

'Окупићу шездесет хајдука,

'Све хајдука срца једнолика,

– Осјетио сам да се морам везати за своје презиме. Сметало ми је моје име јер је неубичајено, ријетко, "мири-сало" ми је на ислам. А сви моји преци против ислама су се борили. Врло касно сам сазнао да је то јеврејско име Јоаким. Јоаким и Ана... Свети Ахим, крсна слава српска, и ђед Христов.

– Ми Вишњићи појављујемо се обично уочи каквих буна. Ја сигурно нећу бити Филип Вишњић, али ето постојим, колико могу одржавам презиме. Сигуран сам да ћу написати дјело, ако ми Бог да здравља, макар једно дјело. Осјећам по мојим унутрашњим сукобима, по мојој тјескоби, да ћу написати дјело које ће мом народу остати макар сто година, а то је за мене довољно. Сигурно ћу га написати. Ја не могу издржати ове парадоксе свеколике, земаљске и небеске, над мојим националом.

– Драго ми је што се ова моја снага за српску ствар пронашла у поезији, у документима, у живућем бићу Вишњића, Савића, Голијанина и других.

Моја поезија, глас моје душе

Аним Вишњић дипломирао је на Филозофском факултету у Новом Саду, "српској Атини", смјер Југословенске и општа књижевност.

– Посебно задовољство у мојој кући било је када сам, током студија, добио десетку на Његошу. Додуше, није се пекло јагње... А последњи испит положио сам код професора Милорада Павића, данас прослављеног аутора "Хазарског речника": То ми веома ласка. Оцјена код професора Павића, и просјек оцјена на читавим студијама девет, увјерава да сам самог себе потврдио, нарочито ако се има на уму да књижевност није што и друге студије. На књижевности само код једног професора треба прочитати брдо књига, море мисли умних људи. Желим да истакнем да се са професором Павићем нијесам слагао, јер он је избјегавао књижевност-естетске судове о великим књижевним дјелима. То ми је веома недостајало и био сам љут на њега. Међутим данас, када то мјерим са дистанце, видим да је ријеч о генију, о човјеку који је хтио да укаже на комплексност ситуација. Рецимо, професор Павић је умно да веома брижљиво пише о меценама појединих књижевника, ко је урадио ово, ко оно. За једног пјесника, што ја у бити и природи својој јесам, то је била велика сметња. Али данас веома уважавам његов професорски рад и када бих се сјутра вратио на студије сигурно да бих професора Павића изабрао за свог предавача. Оно што ми у вези са њим данас посебно ласка је да је управо у тим данима када сам ја био његов антипод он писао "Хазарски речник":

– То су свједочанства која ми данас помажу на раскршћима политичким и животним. Живот је веома сложен и треба андријевски "укључити све сензоре" и изабрати прави пут.

– Магистарски рад који сам започео на Свеучилишту у Загребу из патриотских разлога нијесам тамо окончао. Ускоро ћу га наставити, и надам се завршити, на филолошком факултету Универзитета у Београду. Иначе, био сам и тамо међу најбољима са само једном четворком.

Прву своју пјесму Аним је објавио у – "Титовом пиониру":

– Било је то нешто о пијетлу, кокоцу. Прва књига ми је била заједничка. Била је то лирика никшићких пјесника, алманах. Друга је била избор из пјесништва најбољих младих црногорских пјесника Никшића, такође заједничка. Потом је дошла самостална књига "Страна и глас". Ускоро би требало да уђе у штампу мој нови рукопис, који је рефлекс овог времена, дакле моје биће у отаџбинском рату и моје биће у космополитском простору. Мој национ и мој космополитизам... Та књига ће се звати "Чувене пјесме".

Слово на камену Његошове капеле на Ивановим Коритима

– Није то нарцисоидни, већ напротив хришћански, божански знак – све што сам чуо ја сам записао. Од кога могу чути! Од Творца! Све што се пише ствара се по поруци и тако постајеш велики или мали. Колико си значајан чип у божјој радионици, толико си велики пјесник, сликар... Колико ти Бог одреди, толики ћеш бити. Можеш бити веома образован, али не мораш бити велики пјесник. Да сам ја образован као неки људи, Срби, које знам, био бих велики српски пјесник. Тврдим то!

– Још као средњошколац учествовао сам на Никшићким књижевним сусретима. Можеш мислити, на плакату пише: Добрица Ђосић, Десанка Максимовић, Аним Вишњић, Милан Никчевић... Милани ја били смо једини млади Никшићани на том плакату. Тада! А данас сам члан удружења књижевника Црне Горе.

– Моја поезија је заправо покушај одговора на питање мог самооткривења, мог освјешћења да јесам. Прије тога нијесам знао да јесам. Моја поезија је трагање по ирационалним просторима моје душе и моје свијести. У тим категоријама сам се почео сукобљавати са самим собом, и ту сам негдје почео да браним самог себе. Поезија је васељенска, видљива, а невидљива, знана и незнана, преиспитивање себе, протест, бунт, јаук..., тражење бога. То су васељенски распони; ја претрчавам са планине на планину, не видим коње ни јунаке, не видим компјутере... Знам ја шта је све то, али ме појединачно не занима. Данас највише пишем. И најбоље.

– Ове моје пјесме националног зова, које су све у контексту косовског завјета, имаће велику српску рецепцију. Оне су отприлике, као "Косово и Метохија"; негдје мало више, негдје мало мање. Отприлике то. Ја сам онако, без узнесења, своје пјесме извео у

тишини. Никома нијесам рекао, прецизније, баш како.

– У политици сам из потребе, из косовског завјета, по гену Ђеда дрвосјече и Филипа пјесника и гуслара, основа мога бића је насушна потреба за хармонијом, за владањем закона. Док космички закони уређују космичку хармонију, људски закони уређују хармоничан живот у држави. Ако постоји ишта што у мом бићу изазива неред, то је сам неред. Тек у хармоничном свијету осјећам се да сам на свом терену.

Засад, Аним је хармонију о којој говори нашао једино – у свом дому. И у Српској радикалној странци.

– Ја сам по природи породичан човјек. У младости сам био Дон Жуан, и није ми жао, али у бити сам породичан човјек. Супругу Мирјану упознао сам у Бару. Са њом сам, као са правим саговорником првим поузданим женским саговорником, о свим питањима, започео живот. Са њом имам два сина: Вука и Јакшу. Иду у четврти и први разред, одлични су ђаци. Живимо у материјалној оскудици, дакле дијелимо судбину свога народа. Од оног смо наивно поштеног слоја српског народа, Црногораца, који је без довољно ангажмана да промијени своју материјалну ситуацију, или пак без довољно способности да то учини.

– Када је дошло вријеме томе, Мира ми каже: "Ја ћу ноћас да се породим". А ја њој: "Родићеш ми Јакшу". На то ће она: "Ти си потпуно луд". "Зашто"? Каже: "Па и ја сам то осјетила": тако ми крста и Светог Јована, моје крсне славе! Мислио сам да је одвезем на Цетиње, тамо гдје је Вука родила, тамо гдје су се Црнојевићи настанили, а она ми каже: "Добро ако и до Старог Бара стигнем":

Супруга Мирјана, са синовима: Вуком и Јакшом
1987. године

—Наша породица као да је из једног коријена изникла. Ја и Мирјана, карактером и темпераментом, лично једно на друго као да смо брат и сестра, а не муж и жена. Наши карактери су се сасвим пронашли, чак смо и у истом хоросконском знаку, "дјевиче". Дјеца су наслиједила наше особине. Старији син Вук носи пуно мојих особина, али личи и на мога покојнога оца испод чије мирноће су ударали громови. Наглашен интелект, правдољубивост, смиреност. Јакша такође. Путеви тих истих карактерних особина, њих двојице, разликују се, па се разликују у манирима. Јакша је марљивији. И Вук је раније био марљив, али како расте то као да се губи. Јакша је одговорнији. Вук је интровертна личност. Јакша показује више рационалних склоности а Вук ирационалних. Ипак, у самом темељу карактера скоро да су исти. Ко зна — мали су и из љубави их и не распознајем најбоље.

Пали министар "здравља и весеља"

Ахим Вишњић убрзо након што је постао члан Српске радикалне странке постао је и предсједник Општинског одбора у Херцег Новом. Пресељено је, са породицом, из Бара и у непознатој средини, док је још упознавао људе са којима је требало да сарађује, постигао је изванредне резултате: обезбиједио је пуно одборничку и посланичку листу и радикали су у Херцег Новом освојили осам одборничких мјеста. За радикале је гласало око три хиљаде Новљана, а предизборна кампања вођена је без икаквих средстава, само мјесец дана од оснивања СРС у том српском граду.

Вишњић је постао републички посланик, а убрзо и предсједник Посла-

ничког клуба радикала. Потом је постао потпредсједник СРС Црне Горе, а сада је потпредсједник Централне отаџбинске управе, односно потпредсједник Српске радикалане странке за све српске земље.

Оснивач Српске радикалне странке у Херцег Новом
на једном састанку Општинског одбора

— У мом парламентарном раду, у цијелом јавном раду, па и у приватном животу, цијена ријечи ми је на највишој могућој лествици. Никада се не бих могао обрушити на противника ријечима које срамоте. Ја волим утакмицу чињеница. Ако спознам да је истина код противника — а то ми се до сада није догодило — ја ћу се повући. У Парламенту дјелујем са великом лакоћом, јер истина је на мојој страни, на страни радикала. То радим са апсолутном опуштеношћу, ни најмање се не бојим ниједног противни-

ка. Било ко да изађе за говорницу... Дешавало се да само у једном турнусу оборим, просто измасакирам и Славка Перовића, и Одјанића, Булатовића, Ђукановића... Покосим их као тајфун. Сви ми остану испод ногу. Како то могу? Па тако што је истина на мојој страни. Истина је на страни српских радикала. А истина је оно што помаже одржању, вели Кант Одржању Црне Горе и српског национа у њој помаже њена властита истина. Сваки народ је Богу близак онолико колико је истинит. Према томе, одржање народа је одржање у истини бојжој. Падају, сви ти моји политички противници падају пред мнош. Обарам их елегантно. Једноставно, немам чега да се бојим. Немам мрље, нити породичне, нити личне и моји политички противници немају упориште за прозивку. А то је велики капитал. Политичке противнике немој стварати, ако имаш путера на галви. Мораш бити потпуно чист. А ја не само да мислим да јесам чист, него сам убијен и да ћу тако завршити живот.

У црногорском Парламенту Ахим Вишњић је веома агилан, и изузетно је запажен.

— У Парламенту дјелујем по већ исказаном начелу — борба за истину. Мојој странци, СРС, нашем Посланичком клубу у Скупштини Црне Горе, припала је част да први срушимо једног комунистичког министра. Срушили смо министра пољопривреде Бранка Абрамовића. А срушили смо га захваљујући нашим поузданим информацијама о његовим лупештинама. Заправо, лупештине господина Абрамовића су и лупештине црногорске Владе. Али комунисти су такви, они ће да се

одрекну свог експонента, свог сарадника, онда када и њима запрети опасност.

— Знам да данас господин Абрамовић има веома развијену привредну активност, све своје са министарског мјеста успостављене везе обилато и слободно користи. И то је комунистички рецепт. Човјека који ти је постао баласт одрекнеш се јавно, а онда са њим и даље сарађујеш у "мраку". Од суђења господину Абрамовићу нема ништа. Ето, није он крив што је инфлација обезвредила покрадени новац. Једноставно, сада му више немају за шта судити. Комунисти су увијек нашли начина да се извуку од одговорности. Комунисти заправо и не знају што је одговорност.

— Ја сам у Парламенту црне Горе срушио још једног министра. То ја тако кажем, иако је он и даље у Влади. Ријеч је о министру "здравства и весеља" Миломиру Мугоши. Друга је ствар што Влади Црне Горе није одговарало да прозваног господина министра, и не само прозваног, него и са безброј докумената доказаног криминалаца, уклони из свог састава. То би за Владу значило признавање капитулације. Када из Владе почну да одлазе један по један министар, и то због криминала. Шта је то него њена капитулација?

— Господин Мугоша се сада од једног виолентног криминалаца претворио у српског патриоту. Чујем да је по националним осјећајима Србин, мада се исказује као Црногорац. Али шта то вреди када је криминалац? Господин Мугоша данас преко својих "поклисара" нашој странци дојављује, да би то дошло до мене, како је он опремио требињску болницу, као велику помоћ ратницима у Републици Српској... Као да је то нешто што иначе није требало да ради. Па, макар Српска радикална странка зна што су дужности Црне Горе према ослободилачком рату наше браће преко Дрине. Ето, видите како се све довијају само да би продужили своју владавину.

— Безброј података о криминалним радњама министра Мугоше изнио сам у Парламенту, све темељно документовано, са папирима од барем два килограма тежине, то сам предао и јавном тужиоцу Владу Шушовићу... Али од свега тога не очекујем ништа више него да кажу: "Па, ето, нешто није било у реду са прописима". Наћи ће они већ неки начин да се заштите.

— Ево само једног документа о томе како је радио министар Мугоша, којег сам понудио црногорској јавности. Сав девизни иметак здравства Црне Горе скинут је са рачуна "Југобанке" и пренијет на неку инострану банку. И не зна се коју! Даље, Влада Црне Горе је формирала своју фирму "Монтефарм" за трговину љековима. У Црној Гори већ постоји таква фир-

ма: "Унифарм". "Монтефарм" је сада монополисана фирма и преко ње се богате људи из Владе и људи блиски Влади. Набављају љекове, од антибиотика до анестетика и седатива, из "Крке", "Лека", "Пливе"... из Хрватске и Словеније, па и Италије, и то по троструко вишим цијенама него што такве љекове набавља "Унифарм" у Подгорици. И треба ли више шта доказивати о раду министра здравља Миломира Мугоше? Ја имам документа у рукама, а у Парламенту ми нијесу ништа демантовали.

Дванаест и по милиона украдених долара

— Наравно, ја сам прозвао и савезног министра Благоја Лучића. То је човјек који је потпуно огрезао у криминалу. Указао сам на безброј малверзација, лупештина, њега и његове жене. То раде преко своје приватне фирме и приватних фирми својих пријатеља. Навешћу само примјер колашинског "Транспорта". Тај случај сам неколико пута истицао у Парламенту и тражио сам да се испита. Одустали су. Зашто? Зато што су сви у тај случај уплетени, наравно. Један од докумената које имам говори да је директор "Транспорта" потрошио скоро осам хиљада литара нафте за изградњу некаквог пута до своје куће. Било је то у вријеме када смо, због санкција, нафту баснословно плаћали. Безброј је примјера уништавања националне имовине.

— Све они то знају, али су ослободили директора "Транспорта", јер је одборник. Наводно, ужива одборнички имунитет. А зна се да одборнички имунитет може да ужива само за оно што каже у Скупштини општине, а никако и за оно што ради у предузећу или приватно. Сада се може очекивати да тај директор, или неки други одборник из било које црногорске општине, крене улицом и, заштићен одборничким имунитетом, почне редом да отима, силује, убија... Ето како се понаша црногорска власт.

— Српска радикална странка је прибавила огромну документацију. Само један њен дио је објављен и показан црногорској и осталој српској јавности. Али и то је довољно да би се видјело да је све "труло у држави Данској". У држави у којој нема закона и судова влада безакоње. Недавно смо објавили и податак да у Вишем суду Црне Горе ради студенткиња права која је положила само један испит! А ради као судија приправник. Чак је у овом суду изабрана и за савјетника. То у најмању руку говори да смо земља какве нема нигдје другдје на земљином шару. Извјесног судије љубавница, која има положен само један испит на правном факултету, може да добије радно мјесто судије и суд-

ског савјетника, а толико стручњака, талентованих младих људи, дипломираних правника, чекају на посао.

— Вриједан је пажње и наш ангажман у Парламенту око суше. Суша је лани у Црној Гори направила праву пустош. Ми смо се први огласили са захтјевом да надлежни снабдију водом за пиће, цистернама, безводне црногорске крајеве, и успјели смо да најгермамо актуелну власт да то учини. То је у народу остало и те како упамћено Српској радикалној странци. Међутим, иако је Скупштина усвојила одлуку да се последице суше ублаже тако што ће сељацима бити набављена сточна храна, како не би био уништен сточни фонд Републике, ништа није учињено. Све је то остало само мртво слово на папиру, и поред наших каснијих инсистирања да се одлука Скупштине реализује. И ово је завршено онако како то комунисти обично раде: у трци за својим себичним интересима владајућа гарнитура не хаје за народне интересе. Због тога, ако они и даље остану на власти, народ чека права катастрофа.

— Не знам, заиста, да ли у том Парламенту треба више ишта казати и доказивати да би овај народ схватио каква му се власт навалила на грбачу и каква му је судбина. Народ мора да искоријени безакоње, а оно се не може искоријенити док се не промијени власт, односно идеологија власти. Народ мора, крајње је вријеме, да "тријеби губу из торине". Ово сада је једна страшна анархија која је захватила све поре друштва, па чак и биће бирача. Ни биће бирача више није имуно на тај вирус анархије.

— Запамтио сам још један податак којег сам изнио у Парламенту. О томе се писало... Било је то о дванаест и по милиона долара које су владе Мила Ђукановића и Николе Шаиновића преко "Југодрва" украде за нафту. Ка-

"Народ мора, крајње је в реме," да "тријеби губу из торине"
— Момир Булатовић

Никола Шаиновић, је преко "Југодрва" крао и у Црној Гори

да сам тај документ извадио из торбе, прекинули су рад Скупштине. И што се десило? Данас сва три југословенска парламента нападају нас српске радикале због насилништва и примитивизма. Значи украдених дванаест и по милиона долара нијесу ни насилништво ни примитивизам, чак ни лупежлук, него је примитивац и насилник онај ко то открије! Посланик. И СРС!?...

С. Божовић прави дјецу на радном столу?

Једном је Ахим у Парламент дошло пиле са четири ноге и изашао са њим у рукама за говорницу.

— Када сам први пут видео пиле са четири ноге, скаменио сам се. Доживио сам га као трагедију коју нам је донио комунизам; ужаснула ме њихова "далековидост". Која је то само безобзирност за судбину генерација које долазе... То пиле се излегло у најплоднијој равници Црне Горе, срцу Црне Горе, Зети, којој данас пријети сколошко уништење.

— Пиле је, наравно, било у формалину. Показао сам га посланицима и телевизијским гледаоцима, и када сам видео да у сали немам саговорника, да то већином посланике не занима, ја сам се обратио пилету. Казао сам отприлике ово: "Е, пиле моје јадно, могло си ти бити и стоного. То су ти направили они који су ишли двоношке а мислили четвороношке".

— Наравно да у владајућој Демократској партији социјалиста има часних патриота — што би с нама било да их није — али тај центар моћи у власти ипак је скупина недовољно патриотских и недовољно образованих људи, скупина експерименталиста, у суштини веома отужна.

— Хоће овај народ српски некакав усуд: Радоман Божовић је председа-

вајући у Вијећу грађана у савезном Парламенту, а у Црној Гори је председавајући у Парламенту један други Божовић, Срђа. Овај је из Пипера, а онај од Никшића.

Са потпредседником Скупштине Црне Горе Срђом Божовићем, који у последње вријеме стално председава сједницама Скупштине, Ахим се често "качи".

— Они знају да имам аргументе, али и да сам бескомпромисан у борби за национални интерес, и на разне начине настоје да ме онемогуће да те аргументе изнесем пред посланике и, што је за њих далеко горе, пред црногорску јавност. Нарочито често ме прекида управо господин Срђа Божовић. Једном сам му казао да сам ја учио, да сам образован на баштини Његоша, Достојевског, Хомера и да никада нијесам био члан Савеза комуниста. На Достојевском сам добио десетку, а он је, вјероватно, десетку добио на Брозуну...

— Други пут смо се сукобили када смо у Парламенту разговарали о судијама. Судија је и супруга господина Божовића. Када је пошла на трудничко боловање, донијела је потврду да се повриједила на послу. То је донијела да би имала за све вријеме боловања пун лични доходак. Секретарица јој је рекла да она не зна да ли се госпођа Божовић "повриједила" на радном столу или у кревету и — брука је пукла. Срђа Божовић је тада био председник Скупштине општине Титоград. Елем, док сам говорио о избору судија, подјели станова судијама, о тим силним малверзацијама, он ме је стално прекидао. Онда се ја присјетих "Повреде на послу" његове жене и рекох му да ме не прекида више, јер би могао да доживи повреду на послу. Тако сам једним метком убио два зеца: подсетио сам га на малверзацију његове жене и, како

сам стекао утисак да би у тој својој агресивности, док ме прекида у излагању, на мене могао чак и физички насрнути, показао сам му истовремено и храброст, одважност радикалног посланика.

— Док говорим у Парламенту, док износим чињенице, док се борим за правду, за начела моје странке, нетрепнице ме гледа и позиција и опозиција. И политички противници ме поштују. Доживио сам у Парламенту да ме Либерални савез Црне Горе брани, од Мугоше и његове владајуће странке. Мени политички дијематрално супротстављена странка, сепаратистичка, штедимлијска, брани ме! Мислим да је то врхунац успјеха једног политичара који се нашао у водама страначких утакмица.

— Истина сваког погађа. Што каже франсоа Рабле: "Неистина се релативно лако подноси, истина тек умрије да заболи". Ја сам то добро осјетио у црногорском парламенту. Било је тренутака када је из великог броја канцеларија скупштинско чиновништво излазило и окупљало се у оним споредним просторијама, предвиђеним за наовинаре и госте, и слушају и гледају што говорим. Истина је света српском народу, у Црној Гори нарочито, чини ми се. Око истине се људи окупљају. А никада нијесам употребио ни једну ријеч којом бих некога могао да увриједим, или макар никада то нијесам свјесно урадио.

— Парламентарни рад Српске радикалне странке у Црној Гори скопчан је са неколико проблема. Прије свега, селекција посланика није била обављена на најбољи начин. Разлог је једноставан: није било довољно времена. Ипак, има томе још један разлог: интелектуалци кукавице нијесу се одважили да се појаве у Српској радикалној странци да преузму своје бреме борбе за интерес српског народа. Ако су имало Срби морали су се прихватити обавезе која припада њиховом образовању и тако испуне свој дуг према отаџбини. Но, људи у нашем посланичком клубу углавном су часни и свако дјелује колико може.

— Нама није најважније да предложимо нека нова законска рјешења, јер унапријед знамо да парламентарна већина, коју чини демократска партија социјалиста, ни један наш предлог неће прихватити. Такао смо ми сасвим свјесно своју активност усмјерили на откривање грјехова актуелне власати, односно Владе господина Мила Ђукановића. Илустроваћу то једним податком. Ми смо давно, негдје на самом почетку нашег парламентарног рада, тражили да се искажу подаци о материјалном стању свих функционера у Црној Гори и свих посланика, да не бисмо ни себе заобишли, наравно. Да видимо коли-

ки је иметак био свакога појединачно, прије него се домогао посланичке, или министарске фотеле. Власт је обећала да ће то учинити, али ни до данас нијесу адекватно реаговали, осим онога када је господин председник Владе Мило Ђукановић рекао: "Е, ово што је било до сада крађе, неваљаштине, подвући ћемо цртом, а ово наовамо ћемо морати пратити". Значи, када су опељешили државу и народ, хоће да "Подвуку црвену црту", као да ништа није било! И то је један од показатеља што значи комунистички систем владавине, али и што нас сјутра чека. Зато ми мислимо да неће бити могуће избјећи нове социјалне немире. Ти властодршци су навикли да до новца долазе на лак начин и није их брига за народну економију. Биће их тешко скинути са народне грбаче. Српска радикална странка зна како се овај проблем рјешава. Треба нам правна држава, што подразумева владавину закона. Са програмом СРС то уопште није тешко остварити.

Војвода Шешељ је у праву

Како се Аћим Вишњић скрасио међу српским радикалима?

— За Српску радикалну странку везао ме војвода проф. др Војислав Шешељ. То је човјек који зна да осваја слободу, који радикално, посткомунистичкој српској дјечи, враћа нека-

глас, глас који окрепљује душу, враћа наду. Др Шешељ мисли космички, говори пророчки, онесвјешћује пламом и не подноси испразне интелектуалце и полтроне. Способни, одважни, храбри — његова су "крвна група". То је човјек, не ријетко груб на језику, али до краја правична душа, честит човјек. На жалост, честитост многи ма смета. За утјеху је што је данас све више оних које честитост привлачи. Уосталом, то су вјечне категорије. Др Шешељ и српски радикали ће побједити, јер су на путу господњем, на путу истине и правде, и што прије до тога дође, спас српског рода је извјеснији. Др Шешељ је у праву за све, ама баш за све: и када говори о потурицама, и Шиптарима, и римокатолицима, и комунистима... Ми смо још увијек домаћини разграђене куће и зато могу да нам командују лоши подстанари и да нам чак и судбину одређују. Али, док ми стигнемо!

— Политичка борба српских радикала је борба за истину. Српски радикали дјелују под максимом чојства и јунаштва. Чојство и јунаштво су наша животна одредница, наша детерминанса од Бога. Ми хоћемо сјутра када узмемо власт, а неминовно је да је морамо узети, да својим прагматичним политичким радом надмашимо Запад. Хоћемо да изградимо такво друштво које неће робовати патолошкој потрошачкој психологији,

моћан, и ми ћемо производити онолико колико нам треба за богат живот, али при том нећемо запоставити духовну страну нашег бића. Напротив. Значи, то мора бити друштво склада материјалног и духовног. Да би се то остварило морамо имати сигурну државу. То значи да морамо дефинисати српски простор. Српско питање над питањима данас је јединствена српска отаџбина, на цјелокупном српском етничком простору, уз дефинисање српског националног питања. Када то урадимо, биће нам свеједно која ће странка сјутра освојити власт. Српска радикална странка је веома прецизно и брижљиво сагледала српски национални интерес и за њега се досљедно, без узмака бори. Ми смо у овом вијеку запоставили свој национални интерес и зато нас данас разное врани и гаврани. Никола Пашић је својевремено тражио да се прво детерминише српски етнички простор, да се он одржавотвори, па ћемо, касније, видјети са ким ћемо се удруживати.

— СРС није шовинистичка, она не прогања националне мањине. Напротив, наша странка помаже сваком човјеку да живи достојанствено, као човјек. Зато треба створити државу у којој ће се знати ко је газда. У нашој српској држави газда мора бити Србин, и то ваљан, частан Србин. У оној држави у којој ми будемо имали власт нечастан Србин ће једнако одговарати пред законом као и неваљали Шиптар. Ту неће бити разлике. Неваљалост је на удару нашег програма и цјелокупног нашег дјеловања.

— Српска радикална странка је, у ствари, екуменска, васељенска. Али СРС зна да космополита можеш бити тек ако имаш своју боју, свој мирис. Друштвена хармонија се ствара односом динамике и статике живљења у простору и времену. СРС је странка која каже: Ми смо тај цвијет и хоћемо на ливади земаљској да будемо то што јесмо. Али да би цвијет уопште био, он мора да има храну, воду, сунце, земљу, све оно што одржава живуће биће. Ми хоћемо да направимо такву државу која ће за народ у њој представљати сигурност за дуго вријеме, вјечно, и хоћемо да научимо човјека који живи у таквој држави да буде побједник и у миру, и то већи него у рату. Хоћемо, заправо, да наш смисао за ратну одбрану и свеколико наше ратне побједи оплеменимо у миру. У рату се знамо бранити, а у миру не.

— Хоћемо да нашег човјека научимо ономе што ће га трајно учинити сигурним. Он прије свега мора да спозна свог највећег непријатеља у историји, ту гују коју његује у њедрицама — комунизам. Комунизам нам је, истјеравши Бога из нас, донио Сатану, лажи, преваре, нерад, свако

За Српску радикалну странку везао ме је Војвода проф. др Војислав Шешељ

дашње српско достојанство и храброст. А мени, не да није било тешко да се вежем за српске радикале, него сам се ту нашао. Јер, ако икоме лежи политички радикализам, онда су то Црногорци.

— Наш народ се споро буди, али добро осјећа да је глас др Шешеља у ствари његов на Косову запретани

него ће се вратити свом традиционализму, свом богатству духа, нешто као што је данас случај у Јапану. Јапанци нијесу замутили свој извор и живе богато.

— И ми имамо снажне изворе, права врела, али морамо их избистрити, оплеменили уљуђеном државом. Наш човјек је талентован, дакле

зло. И не смијемо се заваравати – комунизам је данас у офанзиви!

Сви наши обавјештајци

– Српска радикална странка се бори и ван парламента и у парламенту, да нашем народу врати основни елемент његовог достојанства – храброст. Изгубили смо храброст. Ми, српски радикали, својим понашањем, личним примјером, којег комунисти наравно осуђују, нашем жртвом, поред осталог, јер то је само један од елемената борбе за српско достојанство, хоћемо да покажемо Србину како да врати храброст коју је изгубио. За комунисте је вандализам борити се храбро за истину и достојанство свог народа, али није им вандализам крађа, уништавање националне културе, уништавање духовности народа, цркве, свеколике српске темељне вриједности. Зашто се боре ти несрећни комунисти? Ово што су пустили да звоне звона на црквама, да се народ крсти и кришава, показује само њихову лукавост и смисао за владање. Али они су, као запете пушке, увијек спремни на крв. Они су то себи само дали предах, уз црковна звона. Сада, у тишини, сигурно праве попис "најопаснијих" Срба. За њих су то најодважнији и најбрижнији Срби. За погром Срба, којег спремају, опет ће имати директну помоћ Запада.

– Запад види да српском народу на бојном пољу не може ништа, да га не може побиједити. Војска наша српска, која је збацила петокраку, у републикама преко Дрине непобједива је. Али матица наша, Србија и Црна Гора, добиће помоћ од Запада, добиће кредите, само да настави уништавање српског народа. Али ја се уздам у Бога и у нашу борбу, борбу српских радикала. Ми смо спремни на борбу. Наравно, није ријеч о броби оружјем, о таквој борби брата са братом, него о парламентарној, строго демократској борби, која подразумијева све елементе храбрости, што значи одступање од западњачких клишеа демократије, у суштини фарсичних. На концу, у парламентима широм свијета, у Јапану, Израелу, Енглеској..., посланици се туку. У тим земљама такви обрачуни не сматрају се нечим нарочито проблематичним, то је нешто подразумијевајуће, наравно не и пожељно.

– Ми хоћемо нашим понашањем да кажемо Србима да је часније, поштење, па и културније, нарочито сврсходније и потући се у парламенту него прећутати лажи и одустати од прозивки лупежа. Велики непријатељи овога народа су лупежи, а највећи лупежи су државни функционери.

– Лупежу мораш рећи да је лупеж. Лупежа никада не смијеш оставити

"Лупежу мораш бити опозиција, иначе си саучесник"
– Милошевић и Булатовић са свитом

на миру. Мораш му бити опозиција, иначе си саучесник. А опозиција, да би показала да то јесте, мора се стално доказивати, мора то бити уистину. Опозиција мора да контролише власт. Доброј, трезвеној власти, опозиција помаже. Ако Српска радикална странка ништа жели, то је, да када дође на власт, има добру опозицију. Као савјесна власт, врло бисмо водили рачуна шта нас то савјетује, за шта нас прозива опозиција. Без добре опозиције нема ни добре власти. Али наш народ још није сазрео за демократију. А и како би када су га комунисти педесет година једноумили и јамили.

– Грађани просто опседају наше општинске одборе, посланички клуб, жале нам се, траже да интервенишемо. Ми им кажемо: Да је СРС на власти не би било потребе да се било коме жалите, ми бисмо вам то завршили. А овако, када немамо средства, немамо министре, немамо владу, ми ћемо вас саслушати и у име вас прозвати власт. Али народ оптужује и опозицију. Можда ни ми нијесмо довољно добра опозиција, можда треба да појачамо своју дјелатност. Српска радикална странка ће у времену које долази то и учинити. Морамо наступати радикалније него до сада.

– У почетку је према нама у Црној Гори било прилично резервисаности. Људи нијесу вјеровали тим фантастичним бројама, уопште подацима које смо истицали. Нијесу вјеровали да се то ради у овој земљи, да уопште негде има таквог безакоња. Али када су видјели да нас нико не демантује, да све што кажемо потврђујемо доказима, да нам ништа не могу, добили смо огроман број обавјештајаца. Дакле, оно што је нарочито важно за парламентарну и ванпарламентарну борбу СРС је

спријечавање и разоткривање пљачки. Да бисмо могли суверено да истичемо девијације у друштву, да се боримо без пардона, морали смо да развијемо јаку обавјештајну дјелатност. Имамо обавјештајну централу, а код народа смо стекли повјерење. Наши највећи обавјештајци су, заправо, људи из народа: човек који је повријеђен на послу, чије је достојанство унижено, чији је иметак закинут... Сада према нашој страници, према нашим општинским одборима, посланичком клубу, теку ријеке људи са брдима папира. Сада одабирамо информације, издвајамо оно најзначајније и чувамо за предизборну кампању.

– Српска радикална странка је једина опозициона странка у Црној Гори, и по томе смо препознатљиви. Да су свих наших осам посланика мобилни, онолико колико би то објективно могли да буду, о јаду бисмо забавили црногорску Владу. Народна странка се бави неким споредним питањима и у ствари није опозиција. А ове сепаратистичке странке у том контексту не треба узимати за озбиљно, јер оне играју само на карту "црногорске нације" и није им стало до народа, до људи. Стало им је једино да буду добри послушници својим налогодавцима, до тог интернационалног пројекта, односно до новог свјетског поретка, чија претеча су на овом простору била педесетогодишња комунистичка злодјела и национална политика... Још раније – Штедимлија, Дрљевић.

– На жалост, ни једна тема која не одговара владајућој страници не може бити кандидована као тачка дневног реда за сједницу црногорског Парламента. И природно је што је наша пажња више усмјерена тамо гдје овом

народу можемо бити више од користи, а и нама самима, тамо гдје можемо допринијети рушењу комунистичке власти.

Избјеглице и власт

– Велика је брига Српске радикалне странке за часне људе и за таленте. Земље које су досегле економски процват знале су како да искористе своје таленте. А ако ико има талената има их српски народ. СРС мисли да врати српске емигранте, људе и капитал, да унесе у земљу и њихова искуства, искуства Запада који је економски веома организован. СРС жели да искористи искуства и капитал наших људи који сада раде на Западу, за добробит цјелокупног српског народа. Тај капитал улагали би у наше највеће богатство, значи у оно што ће тај новац овоме народу многоструко вратити, а то су таленти. Таленти су најснажнија конкуренција у свим областима, а када се развије конкуренција развија се економија, привреда, повећава се национални доходак, онда се пуне и социјални фондови, али и стварају материјална средства за друштвену надградњу.

– Нарочито важан, и болан, данас је код нас проблем ратника потоњег рата. Ратници су тужни свједоци наше збиље. Толико добровољаца, толико патриотизма, толико јада и чемера потом и толико бола као преликаног из приповијетке Лазе Лазаревића "Све ће то народ позлатити". Толико погинулих, толико инвалида... А зашто? Зашто су они дали своје животе или дјелове тијела? Прагматски одговор на то питање нико још не може дати.

– Ратници су остављени на милост и немилост својој судбини. Српска радикална странка, као опозициона странка, са веома малим материјалним средствима не може да им помогне. То што ми помажемо је објективно недовољно и једнократно. А они су посљедица комунистичког режима на овом простору. Та ћорава политика је обећавала некакву свијетлу будућност. А та "свијетла будућност" била је, у ствари, мрак у којем су изгинули наши људи. Држава се о породицама погинулих и о рањеницима не брине у оној мјери у којој би то објективно морала.

– Комунисти се не мисле помјерити са власти. Страшно је то што они не бирају средства да на власти остану. Подсјетићу на бањалучки процес, када су српски радикали, српски патриоти – објективно, јер нас је највише било на ратиштима – добили битку, онда је Слободан Милошевић, односно Мира Марковић је активирала тенкове и хтјела је нашу побједу да узме за себе, хтјела је да обори антикомунистичку власт Радована Караџића. Нијесу успјели, али они никада

"Мира Марковић је хтјела да обори антикомунистичку власт Радована Караџића"

не остају на покушају. Иду даље. Највећа опасност је у томе, понављам, што ће они добити подршку са Запада.

– Српску радикалну странку посебно занима стамбена политика. Ми ћемо на наредној сједници црногорског парламента ту тему покушати да кандидујемо као тачку дневног реда. Према статистици, у Црној Гори има више станова него породица. Али ти станови нијесу правично распоређени. Ко зна колико их има Благоје Лучић и остали функционери? Сада смо свједоци изградње станова за црногорску владајућу гарнитуру, односно за њене челнике. Ми смо тражили, још прије него је то урадила сепаратистичка Социјалдемократска странка Црне Горе да се изгради репрезентативна зграда за црногорске функционере, па када дође на власт било који предсједник државе, или предсједник владе, дакле свиони који ће владати Црном Гором, треба да имају неку врсту Бијеле куће, или Кремља. А не овако, свако ко дође на власт зида скупе зграде, троши народне паре. Умјесто: дошао си на власт из тога и тога стана, владао си и за то вријеме треба да имаш адекватни смјештај и то треба да ти буде адекватно плаћено, треба да будеш материјално потпуно обезбијеђен да не мораш још и да мислиш хоће ли ти дјеца имати што ручати, па када народ изабере другога – врати се у свој стан.

Прво што ће СРС да уради када дође на власт биће да одузме вишак стамбеног простора. Осим породичних кућа, њих наравно нећемо дирати. А све оно што је изграђено од покрадених пара, посебно у вријеме Брозове владавине, све те силне виле и викендице, доћи ће под удар државе. Тако ћемо све бескућнике смјестити, у ту имовину опљачкану од народа.

– Српска радикална странка има, као и о осталом, потпуно јасан став и о избјеглицама: све избјеглице способне да носе пушку треба обавезно вратити на ратиште, да бране отаџбину, а оне који су нејаки, стари, дјеца, жене, треба што је могуће боље обезбиједити, а најмање толико да могу да преживе. То је наш национални интерес. Међутим, комунистичке власти Србије и Црне Горе нијесу вратиле избјеглице, вјероватно зато што су преко њих стекли додатни неlegalни иметак. Избјеглице љекари, професори, људи разних струка, куповали су радна мјеста, и то поред армије од седамдесет хиљада незапослених у Црној Гори. Избјеглице из Босне и Херцеговине, али и из Хрватске и Словеније, заузеле су сва витална мјеста у овој земљи, у Југославији. Они су та мјеста купили. А те паре су, наравно, отишле у џепове функционера, или пак њихових рођака, кумова и пријатеља. Таквим односом према избјеглицама комунисти су себи још нешто обезбиједили – обезбиједили су себи власт на дужи рок. Онај ко је могао из Босне и Херцеговине да донесе велики новац великом вјероватноћом је дијете неког тамошњег бившег функционера, или каквог политичког директора, то су комунистичка дјеца и у њима актуелне србијанске и црногорске власти имају нове гласаче. Тако од избјеглица имају двоструку корист.

Србија "од Дунава до мора сињег"

– Посланици Српске радикалне странке у Црној Гори нарочиту пажњу су посветили безбједности, јавном реду и миру у Црној Гори. Црном Гором данас крстаре ратни злочинци из Босне и Херцеговине, муслимански фундаменталисти и фанатици. СРС је прибавила, и то је саопштила на скупштинском засиједању, веома прецизан материјал о дјеловању "Црних лабудова" у Црној Гори. То је посебна паравојна формација из Босне, зликовачка, чији чланови су на најсвирепији начин мучили људе. Тако смо то питање актуелизовали на најбољи начин. Министарство унутрашњих послова Црне Горе било је изненађено нашим подацима, било је затечено због одсуства својих сазнања. Ми смо чак врло прецизно навели мјеста, граничне прелазе, куда улазе у Црну Гору. Али никада их нијесу разоткрили. Учинили су дјелимично то онда када су откопавали оружје Муслимана по Рашкој области.

– Веома битан мотив Српској радикалној странци на велико прегнуће јесте чишћење нашег свеколиког стваралачког простора од медиокритета. У култури су медиокритети-послушници, у привреди су медио-

критети-послушници, у државној управи су медиокритети-послушници, на сваком могућем мјесту у нашој друштвеној стварности вршена је негативна селекција кадрова. СРС је ту да радикално промијени ствар. Без радикалне промјене, темељне, корјените, одлучне и досљедне, не може бити напретка у овој земљи. То нарочито забрињава данас када смо сведени на просјачки штап, такорећи. Битно је активирати привредне потенцијале, али то се не може учинити све док руководећи кадар у привреди, али и "стручни" кадар, не буде промијењен.

– Бројни стручњаци су напустили земљу, они који би могли да покрену замајак добити овоме народу и овој држави. Њих би требало вратити. Али ми и у самој земљи имамо људе, стручњаке, који су у немилиости владајућих структура. И њих би требало вратити привреди. Значи, привредна активност би нам могла бити неупоредиво боља да није негативне селекције кадрова. Када је у питању Српска радикална странка нарочито треба истаћи једну чињеницу: тек се у некој области друштвене активности експонира као кадар који вриједи неко из ове странке, владајуће структуре га одмах анатемису, па чак и скидају с посла. Ми у Црној Гори имамо неколико таквих случајева. Решимо, у Херцег Новом су уклонили из Бање чак четворицу љекара специјалиста зато што су чланови СРС! Најновији случај збио се у Бару. Ту су директора Завода за запошљавање Раца Божовића разријешили дужности. А доведен је у Бар из Бијелог Поља да би овдје унаприједио службу Завода, јер је тамо показао значајне резултате као руководилац. Међутим, када се као наш правни стручњак појавио на Радију Црне Горе да говори о Закону о унутрашњим пословима, и када је при том добро искритиковао власт, глатко је смијењен са мјеста директора Завода за запошљавање.

– Ових дана Рацо Божовић је добио одговор на питања која је поставио господину Милу Ђукановићу. Питао је ко дозвољава руководству Завода за запошљавање Црне Горе да арчи финансије, да незаконито распоређује станове, да запошљава браћу и сестре функционера. Очигледно је да се актуелна црногорска власт плаши стручњака. А стручњака, одважних, непоколебљивих људи, који се не додворавају, има и све ће их више бити у Српској радикалној странци. Ми ћемо у Црној Гори направити изванредну селекцију кадрова. Значи, кадровско попуњавање и брига за кадрове сада су нам превасходни циљ. Тако ћемо повећати своје присуство у народу, и повјерење народа у нас биће потпуније.

– Српска радикална странка је за јединствену српску државу. Дакле: један парламент, једна влада, један председник. То значи живљење српског народа у једној отаџбини, повратак отаџбине коју је српски народ изгубио на Косову. Има томе отпора и биће их подлогу, јер људи који су обезглављени, обездуховљени, који не познају своју националну историју, на помен Велике Србије реагују као на нешто што је отприлике окупаторског карактера. Али ми знамо да су наша историјска свједочанства таква и толика да ће се људи ипак, мало по мало, призивати својој националној свијести и да ће схватити поруку владике Данила, ону из "Горског вијенца": "Мала ли је жртва сва Србија, од Дунава до мора сињег". Ово, заправо, посвједочује онима који не знају да смо били јединствен државни простор и да то поново треба да будемо.

– Ми у принципу говоримо "Велика Србија". То је нешто што изузетно провоцира наше непријатеље. Мислимо да је принцип "један парламент, једна влада, један председник" у практичном смислу најсврхисходнији и најоправданији, јер три парламента подразумевају много администрације и много трошкова. Тај новац можемо да користимо на много потребније ствари. И, посебно, подгријавају сепаратизам.

– Наравно, како ће се та велика српска држава звати казаће народ који ће у њој живјети. Може то бити не само Велика Србија, него и Уједињено српство, Савез српских земаља, или ко зна како још. Ми ћемо поштовати демократски изражену вољу народа. Само треба знати да ми нијесмо за федерално уређење те државе, јер оно не подразумева онај принцип "један парламент, једна влада, један председник" којег ми оцјењујемо најцјелисходнијим.

Пророчштво Николе Пашића

– Православне словенске земље још увијек трагају за собом. Ни једна православна словенска земља још се није пронашла. Значи, наш православно словенски ген, наша психологија, наша ирационалност, свеукупна наша вриједност и свеколике наше мане, нијесу се успјели уоквирити једном сигурном државном творевином. Једноставно, у миру губимо. Српски радикали то знају и имају томе лијека. Записан је у нашем програму. Ми тачно знамо како се могу оживјети часност, одговорност, радност, правна држава, потпуна људска слобода... Забрањено је само оно што није допуштено. А то се, наравно, предвиди законским актима. Озбиљна власт тачно прецизира што није допуштено. Наш императив је – слобода, свеколика људска слобода,

стваралаштво и прегалаштво као производи те слободе. Свеколике људске вриједности биће подстицане и награђене. Ни један таленат неће остати у запећку.

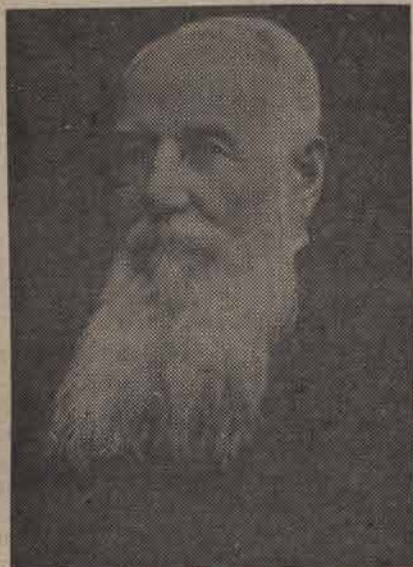
– Унутар власти српских радикала неће бити милости. Свако ко није спреман и кадар да остварују програм СРС мора отпасти. На њихова мјеста доћи ће други. Када се мијењају министри и влада, то значи да земља напредује. Савремена Италија је промијенила Бог зна колико влада, па је данас једна од економски најмоћнијих држава свијета. То је утакмица. Сваки талентовани човјек ће, када види да се мијењају министри који нијесу дорасли том послу, видјети да има шансу и на овај, или онај начин, ће конкурисати.

– Наравно, човјек који отпадне неће одлазити у провалију. Тај министар, или председник владе, или неки други државни чиновник, налазиће мјесто у друштву које својим способностима завређује, јер ће живјети у слободној земљи. Наћи ће се у неком другом послу: у издаваштву, привреди, или можда фудбалу... Значи: у слободној држави слободна утакмица слободних стручњака. Биће то земља празних затвора. Српски радикали већ имају такво искуство – у вријеме Николе Пашића у Србији су били најпразнији затвори у Европи. То је наше велико искуство и наш велики зајвет! Никола Пашић је наш узор и наш изазов.

– Уистину, последије комунизма, последије тога зла, нема друге странке, нема идеологије, која може вратити народ себи, своје историјском памћењу, своје коријену, својим изворима, умности, храбрости, марљивости и другим врлинама, осим Српске радикалне странке и радикализма! Ријеч је о правом, изворном српском радикализму. А највећи радикал у српској историји, и у политици и у умјетности, јесте Петар II Петровић Његош. Он каже: "На, ришале, узми овај фишек, понеси га на поклон везиру", или: "Како смрде ове потурице"...

– Увјерен сам, без задње примисли и без двоумљења, да је једини спас српског народа у радикалним промјенама углавном свега што су власти до сада радиле. Не само када је у питању комунистичко педесетогодишње зло доба, које је библијско доба, него и када имамо на уму оно што су учинили Карађорђевићи. Карађорђевићи су прокоцкали велику српску државу. Никола Пашић није тако размишљао.

– Никола Пашић је, када је Анте Трумбић, знаменити хрватски усташа, са својих двадесет девет пратилаца дошао у Београд да моли Његово Величанство српског краља Александра да прими и Хрвате у заједничку отаџбину, то елегантно, веома отво-

"Никола Пашић је био против
примања Хрвата у заједничку државу"

рено и јасно одбио. Међутим, они су, по већ добро знаном нам искуству "латини су старе варалице", али и као упорни, превртљиви и прагматични људи, питали Пашића да ли могу да посјете Његово Величанство Краља. Никола Пашић је био увјерен да Краљ неће начинити грешку и попустити Анту Трумбићу и његовим двадесет девет усташа (и он тридесети) и допустио им је да оду до њега. Али када су завршили посјету Краљу, видео је осмјех на Трумбићевом лицу. Никола се понашао као прави демократа, као човјек изузетних распона, и питао је Трумбића да ли је нешто постигао. Када му је овај казао да јесте, избезумио се. Изгубивши на часак обзир према устаљеном протоколу комуникације са Краљем, рушећи устаљени начин понашања, ушао је код Његовог Величанства и упитао га је шта је то било. Краљ му је одговорио да је примио Хрвате у заједничку државу. "У зао час за нас, Господару", казао је на то Пашић.

— Ни данас нам не треба да чујемо нешто више него што је тада рекао Никола Пашић. Он је био за дефинисање српског етничког простора, за учвршћивање граница српске државе, па тек онда за разговор о удруживању са другим народима у неку већу државу. Да је тада тако учињено, данас не би било ових погибија у Републици Српској Крајини. Не би био узалудан ни онај успешни српски поход на Велебит, када су тим кршчевитим тереном, мимо паде, ишли камјони пуни српске војске. Онда није било унутрашњих гума и точкови су били са пуним гумама.

— Треба да се вратимо памети, да критички сагледамо цјелокупну српску наиву кроз вјекове. Треба да се присјетимо средњег вијека, краља

Милутина и његовог великог подвизништва подизања манастира и цркава. У то вријеме ми смо имали становника колико и Енглеска, а сада види колико имамо ми а колико они. Коначно је стигао час за радикалне промјене. Морамо имати осјећај за непријатеље. Ми немамо осјећај за непријатеља, а имамо осјећај непријатељства према брату Србину. Много је тога трулог код нас. Морамо, напokon, успоставити владавину закона у држави. Имамо ми људи кадрих да то учине. И тада ћемо моћи лако да умремо, јер ћемо дјецу оставити у сигурној држави. Сигуран сам да ће будућа покољења рећи: Ето, напokon су се на српској политичкој сцени појавили паметни људи који су знали што треба чинити.

— Навике Срба треба радикално измијенити, и радикално треба погурати наше генијално српско биће. Није то претјеривање, јер ми исто као што смо генијални у пороку, што стално доказујемо, генијални смо и у подвигу. Напokon треба да почнемо да његујемо своје вриједности на рачун порока. А за то нам фали образовања. Ми морамо искористити искуства рационалних цивилизација, а то је Запад, и при том морамо потпуно и љубоморно чувати своју ирационалност. Ми смо на правом путу, ближи смо Богу, и то морамо знати валоризовати кроз нашу државу.

Аћим и Орландићи

Аћим Вишњић није једини пјесник који се бави политиком. Али чини се да је од свих пјесника политичара управо Аћим највише пјесник у политици. Пјесничка ирационалност у рационалној политици — то је веома тешко спојити. Али, светска искуства постоје. И, црногорска, такође.

— И сам сам се више пута запитао откуда ја у политици. Сваки човјек је и политичко биће, а интелектуалац је чак и наглашено политичко биће. Али будући да сам пјеснички стваралац, да је то моја свакодневна духовна потреба и свакодневни израз, морао сам да се, као о нечему необичном, запитам откуда ја у политици. Тим прије што сам према политици увијек имао аверзију.

— Сад, откуд та аверзија према политици? Мислим да је то отуд што су на нашој политичкој сцени уствари непотитичари. Политиком се код нас баве нестручњаци, људи без довољно образовања и без талента за тај суптилни посао.

— Кажу да је политика умјетност могућег. Зато је она, уствари, феномен. Како одржавати живот, како га надграђивати, како му обезбиједити хармоничност? То је тај феномен по-

литике који ме је привукао. Заправо, између политике и неких специјалних човјекових одређења — решимо самог стваралаштва, књижевности — и нема нарочите разлике. Има разлике само у методу разрешења одређеног проблема. То је друштвена збиља и треба је уређивати према искуственим законитостима, што у сваком времену захтијева адекватне кораке.

— Мислим да је на то, да почнем да се бавим политиком, највише утицало моје бављење новинарством. Колико год неко мислио да новинарство није политика, оно је заправо највише то. Новинар је друштвени хроничар и нико боље од њега не научи политику.

— Након студија, као дијете села, без моћних рођака и пријатеља, са моћном скромношћу наравно, обилазио сам простор бивше Југославије да нађем себи ухлебљење. Преобишао сам скоро цијелу Босну и Херцеговину и нијесам нашао посла. Вукла ме је носталгија према Црној Гори и дошао сам у Бар. Дипломирао сам у априлу 1981., а у октобру исте године почео сам да радим у Радио Бару. Ту је почео мој новинарски ангажман. Ето, сада се испоставља да је ту почео уствари и мој политички ангажман.

— Збиља, све вријеме које сам провео у Бару било је испуњено жестоком борбом са црногорским комунистима сепаратистима. Само Бог зна како сам успио да у свему томе истрајем, да извучем живу главу. То је био директни сукоб са најмоћнијим црногорским политичким гарнитуром, са Орландићима на примјер, али и са исламским фундаментализмом, римокатолицизмом. Ако пос-

"Анте Марковић је изабрао Бар
за једно од својих упоришта"

тоји политичка неуралгична тачка, дакле једно трупно подручје, односно његов епицентар на српској земљи, онда је то Бар. Е, ту сам се калио, спремао за радикале. А радикал сам по рођењу, својим бићем сам радикалан, осјећам да без радикалних промјена нема не само радикалног напретка, него уопште нема напретка.

– Радио-Бар је био мјесто гдје се могла сагледати цјелокупна слика политичких прилика на простору бивше Југославије. Анте Марковић је изабрао Бар за једно од својих важних упоришта, држао је ту промоције, ту му је била нека врста централе у Црној Гори. Бар је у ствари био, а то је и данас, острвце оне власти која је свргнута јануара 1989. године. Та власт дјелује и на другим подручјима Црне Горе, али то ради из подземља.

– Али Анте Марковић није глат дошао у Бар. У Црмници је наишао на жесток отпор. А Црмница је дио барске општине. Значи није престајала да живи жила кукавица црногорског српског бића. Сачувана је, ето, у Црмници. Међутим, нијесам сигуран да ће српско биће црногорског народа дуго издржати ако потраје власт комуниста. И данашња комунистичка власт у Црној Гори мора, што хитније, да сађе са политичке сцене. У ствари треба изградити истинске демократске односе, такву слободу која ће човјеку значити упориште за борбу за његове политичке циљеве, и комунизам ће се сам по себи укинути. Међутим, треба се бојати да ће он наставити да живи уз помоћ иностраног фактора, чиме би наше докончавање било неминовно.

Свеправославна државна заједница

– У Радио-Бару сам био и у вријеме црногорске антибирокуратске револуције. Доживио сам је као највећи празник у своме животу. Испред Скупштине Црне Горе, док су се окупљали радници, сељаци, интелектуалци, мијењали су се говорници који су говорили углавном у добро утабаним клишеима самоуправљања. Испроводиран тиме, иако нијесам планирао ништа да говорим, осјетио сам велику потребу да нешто кажем. Била је то људска потреба и мој национални дуг. Изашао сам, докопао се микрофона, и овако прозборио народу: "Часни потомци Светог Петра Цетињског и Његоша..." Прво тајац, народ је у тренутку заћутао, а онда се проломио опасан аплауз. Такав аплауз никада више у животу нијесам доживио. У нашем народу је запретена искра снажног српског националног поноса и националног памћења. То је тај понос, та ватра, тај извор који се не да

вјештачкој црногорској нацији да га преплави.

– Још један мотив ме је натјерао да се позабавим политиком – жалосно стање нашег интелектуалног свијета. Мислим да су интелектуалци велике кукавице и да су недовољно морални људи. На ратишту, тамо ће се брани кућно шљеме, ће се брани отаџбина, имаш најмање интелектуалаца. Интелектуалци су, изгледа, нарочито данас посрнули. Нема их на оним фронтима гдје се отаџбини може дати већи допринос, на оним пословима који подразумевају жртву, па чак значе и опасност за лични живот.

– Ја сам када је почео рат пошао на ратиште као новинар извјештач, добровољац наравно. Нијесам се устручавао, нијесам се плашио да уђем тамо гдје се пуца, да заједно са борцима доживим њихову драму. На дубровачком ратишту видио сам величанствене призоре јунаштва нашег човјека. У једном свом извјештају казао сам да не вјерујем да су Црногорци, ти витешки Срби, раније били нешто већи јуници од ових момака данас.

– Интелектуалци треба да се појаве на јавној сцени борбе за своју отаџбину, за свој народ, јер они су

обавеза. За српску ствар сам заложил свој живот и ни једног тренутка не размишљао о посљедицама, чак ни оним најгорим.

– Бити радикал у Црној Гори подразумева велику опасност. То са собом носи огромне ризике. Бити радикал значи и бити четник. А бити четник у најцрвенијој земљи свијета буквално значи бити биолошки угрожен, и то на улици, ресторани, на сваком мјесту. Све сам то добро знао и раније, али сам се успротивио и устао сам против тог безумља, одсуства демократског. Једноставно, човјек има онолико слободе колико је освоји. Слобода никада није заувјек дата, она се мора стално освајати. И мора се његовати. А интелектуалци су управо тај слој људи који најбоље зна што је, рецимо, био сталинизам, како је дошао тај несрећни комунизам, што је он сам по себи, колико је уништио наше национално биће, колико је у функцији поробљавања нашег народа... Али узалуд. Интелектуалци су позвани да устану против тога зла којег познају прије свих, и када треба узети пушку, и када треба преузети какво друго бreme националне обавезе, и када се треба јавно огласити... Ништа од тога.

"Последица комунизма је одсуство хришћанског у Црној Гори"

– Ахим Вишњић кумује Србину Згиму Цавићу, избеглици из Албаније, коме је дао име Михаило

људи који више знају од других што треба чинити. А они остају у залеђу, у завјетрини и чекају да им други пропрте. И када све прође, када се све среди, ево их, излазе из својих буцака, и одједном су велики Срби, они су све то знали, они су медитирали... Баш тај кукавичлук интелектуалаца, то одсуство патриотизма нарочито ме гризе и много је утицало да уђем у политику. Неко ће, можда, рећи да се и није нарочито тешко бавити политиком? За мене је то огромна

– Тај кукавичлук црногорских интелектуалаца забрињава. Имам безброј примјера Црногораца, Срба из Црне Горе, који ће све помоћи, али да се не појављују јавно. Мислим да је и то последица комунизма. Учени Црногорци нијесу оно што су били. Наш учени средњовјековни човјек био је много одважнији, храбрији, хришћанскији. Одсуство хришћанског у Црној Гори – ето, то је то. Нема хришћанског у нама, нема осјећаја за пожртвовање, за личну жртву. Ови

проблеми мога народа, моје нације, натјерали су ме да се жртвујем. Ми смо генерација која мора да се максимално жртвује. Што се будемо више жртвовали, брже ћемо напредовати. Свијетла будућност која нам је обещана уствари је мрачно доба. Знали су то наши ранији интелектуалци, рани интелектуалци, које су комунисти побили – свештеници, инжењери, професори... Сви они знали су да је то црна будућност. Та "свијетла" црна будућност стигла је нас и ми смо свој живот, слободно могу рећи, проћердали. Сада се морамо изборити за дјецу. Морамо отаџбину оставити сигурну, утемељену. Ово што нам се догодило са комунизмом, значи атеизмом, безбожништвом, са том најстрашнијом поробљивачком идеологијом, треба да нам послужи као велико искуство да се знамо бранити.

– Суштина нашег бића јесте наивност. Православље уопште јесте такво, нарочито код Словена. То је, рекао бих, словенски синдром. Православни су и Грци, али су се они успјели одупријети. Срби и Руси су доживјели исту судбину. Срби и Руси – то је један народ. Ја Србе и Русе доживљавам и као једну нацију.

– Ако Бог да, а то је мој политички кредо, свеколико православље биће свеправославна државна заједница, макар она била нешто попут Европске заједнице (наравно, на православни начин).

– То су ти глобални оквири у којима сам данас као политичко биће. Наравно, заражен сам политичким вирусом истеривања на чистац наше националне свијести, чишћења отаџбинских темеља. Морамо нашем народу повратити косовску част. Нарочито морамо знати због чега нас Запад толико напада, због чега хоће да нас уништи. Значи, ми имамо изузетно јак ген, ми смо расан народ, стваралачки народ. Нема Запад такав однос према нама само из геополитичких разлога, стратешких, него и због тога што смо ми моћан народ, што у себи носимо велику тајну, велику снагу Творца.

– Морамо пронаћи своју културу, очистити нанос комунистичког зла, ослободити нашу запретену свијест, вратити се традиционалном, вратити се његошевској вертикали. Сами Господ Бог нам је дао Његоша. И није то случајно. Његош је божје провиђење.

То је катастрофа!

– Крајње је вријеме да преиспитамо педесет година наше заблуде, да се подсетимо косовског завјета и да кажемо да надање наше није закопано "на Косово, у једну гробницу", како то написа Његош. Па и Његош да је мислио да је наше надање закопано у гробници не би написао "Горски виџац" и "Лучу микрокозму". Он нас

"Његош нас је опоменуо да наставимо српску славу" – споменик у Подгорици, рад вајара Сретена Стојановића

је опоменуо да наставимо српску славу, да се Бога доимамо и да му служимо. Управо зато што смо Бога заборавили ово данас нас сналази. Проблем је наш гријех!

– Увјерен сам да Срби нијесу обичан знак, да Црногорцима и Ловћену није случајно припао знак који носе, да Ловћену није случајно дошла Његошева црква. Управо тај биљег је опомињао Србе да су на граници правог хришћанства, да су му крајишници. Православље је право хришћанство. Римокатолицизам је превратништво, одметништво, то није искреништво. И сам назив "Црна Гора" је подвала Ватикана. Ова земља је требало да се зове "Света Гора".

– Његош нам је оставио путоказ: Идите отуда, моји Црногорци. Као да се плашио да ће Црногорци изневјерити српство. Не то по гену, него због мјеста гдје живе, на граници православлa. Са равнoг Косова дошли су у крш, шпиљу, у испосништво. Његош је у Напуљу, гледајући оне лијепе балконе, лијепе жене, уређени живот, тај безбрижни свијет, то богатство Италије, сјетивши се одакле је, пустињац цетински, дошао, уздахнуо: "Ала се ми Славени наробијасмо". Осјетио је, племић српски, да Црногорци имају способности да се би организују такав живот, а опет не живе тако. Знао је да се можемо спа-

сити само ако смо већи. Није узалуд спјевао: "Из грмена великога лафу изах' трудно није". Што је рука јача, побједа је извјеснија.

– Наша спремност да се локализујемо, да свако брло означимо као своју посебност, кобна је. Његош је то презирао и осуђивао. Његош као мудрац, ген српски, осјетио је да је то некаква ирационална српска категорија. Срби и Руси уистину јесу ирационални. Подсетимо се само бројних студија о Србима. Сажето, то би се могло овако исказати: један Енглез не значи ништа, два Енглеза већ значе извјесну снагу, што више Енглеза то јача енглеска држава. Један Србин значи доста, али два Србина – то је већ проблем. Нијесмо ми криви тој ирационалности, нити је она наша заслуга. То је наша датост.

– Али Његош је увијек у својим узлетима к Богу осјећао тле подногама. Хтио је да своје народу укаже на те његове ирационалне вриједности, јер су од Бога, али и да их човек мора препознати. Његош је знао да су Срби некаква пра, пра, праискра. Он је био божји миљеник. Говорио је: "Благо томе ко довијек живи, имао се рашта и родити". Српском народу је много тога казао, али опет, када је умирао, записао је: "Што ја хоћам Црногорцима казати?" Његош је српска Библија, православна Библија. Два највећа, те-

меља православног словенства су – Његош и Достојевски.

– Замисли Србина да има земљу колика је Русија. Па ту би било хиљаду нација. Руси имају смисла за глобалност, грандиозност, великост, а Срби за – детаљ. Али и Срби и Руси имају исту судбину. Никако да се организују, да се учврсте и трајније уреде државу и нацију.

– Наша света обавеза – то мора да зна сваки Србин – је Његошева црква на Ловћену. Његош је кроз цјелокупно своје дјело подастро основу за размишљање зашто је хтио да буде сачуван баш на врху Ловћена. Сада се присјећам његових ријечи које ћу слободно интерпретирати: Ех, да ми слободно одметнути на какво пусто острво и све ове јаде наше, сву ову биједу црногорску заборавити. Црногорци су свијетски рекордери живљења под санкцијама – петсто година су живјели окружени Турцима. Живјети у том кршу, тој драчи, све вријеме бранити част и достојанство, носити барјак слободе – па то је изван границе трпљења, изван граница људске издржљивости, изван свих идеала. И данас, када осуђујемо црногорске сепаратисте – само да не будем схваћен да их браним, јер сам им највећи противник – не треба се чудити што их има. Не треба се чудити што данас у Црној Гори има људи који хоће да живе у благодану, да зарад добрих кола забораве чојство и јунаштво, јер толики вјекови мучења морали су створити људе који ће се многа рађе одредити за царство земаљско, него за царство небеско. И то је људски. Наравно, њима не смијемо дозволити да преузму власт, да нам они одређују судбину и начин живљења, јер бисмо онда ми црногорски Срби у себи затрли понос и витештво својих предака. Унизили своју историју.

– Уосталом, Његош, је рекао: "Сачувајте ме у ону цркву на Ловћену". А чија је то црква! Православна, српска црква" То у нама је нешто вулканско, у генима пренесено, нешто што се зове "божје провиђење". И баш данас, када живимо у добрим кућама, возимо кола, радимо у фабрикама..., многи Црногорци су погазили Његошев аманет. Издали су данас, баш у овом за Српство црном вакту, а то нијесу учинили када смо се злоупотребљивали, када смо јели коријење да би преживјели, када је дјечак у колијевци започињао борбу за слободу и част своју, својих предака и потомака, јер је био окружен јунаштвом, гуслима и лелеком. Црногорац није издао Српство у вријеме свог злочаса од погонија младића. "Младо жито навијај класове, пређе рока дошла ти је жњетва", пјесао је Његош. Када смо све то савладали, када смо битку добили, када смо се спасили – неки од нас су изда-

ли. То је катастрофа! Ту је неопходан радикални рез. Оно што данас ради владајућа странка у Црној Гори – уз напомену да и у њој има часних људи, али заробљених накаралном идеологијом, заслијепљених њоме – је иживљавање двадесетог вијека као вијека Бавола.

Црногорци хоће часну власт

– Увјерен сам дубином свог бића, дубином свог пјесничког предвиђања, да ће на Ловћену, том хришћанском жртвенику, изнићи најљепше цвијеће, "за далека нека поколења", како каже Његош. Његош нама није далек, он је живио тако рећи јуче. Мораће доћи тај час када ће се са Његошевог светог трона уздићи свети живот. Заправо, све што Црногорци данас траже је – часна власт. А из часне власти ће проистећи остало. Они траже хармонију. Ту хармонију црногорског српског бића опјевао је владика Раде у дјелу "Луча микрокозма".

– Мало људи, чак и међу интелектуалцима, знају за политичку мисао "Луче микрокозме". Његош пати над одсуством смисла за хармонију у нашем политичком и националном бићу. Управо те силе које условљавају нехармоничност, које изазивају хаос, довеле су српски национ у очај. Његош у својој политичкој мисли у "Лучи микрокозма" управо над тим лamentsира, над тим умује. Он подсјећа да без хармоничних односа међу људима, нарочито унутар једне нације, не може бити успјеха. Да нема хармоније, вели Његош, што би тек чиниле звијезде, планете и комете. Значи, неопходан нам је ред. Хармонија!

– Мора се у српском националном бићу развити осјећај за хармонију, осјећај за дужност, за одговорност... То се не смије радити кампањски. У српско и руско биће, у православно словенско биће, треба удјелити осјећај за већу одговорност. У том смислу велику обавезу има црква.

– За ту државу хармоније, гдје ће закон бити изнад самовоље појединца, боре се српски радикали. Тек у њој је могуће узрастање онога цвијеће на жртвенику правога хришћанства "за далека нека поколења". Увјерен сам да ако се буде сачувало то како промишљају умни, одважни људи у Српству, то за шта су се преци борили, њихови потомци биће поносни на њих и знаће његовати тај велики учинак. Свеколико Српство мора запамтити огромну жртву Црногораца за српску слободу! За обнову свеколике српске државе.

– Већ сам рекао да су Црногорци збјег српски са свих страна. Све витешко, племенито, у тај крш се збјежало. О томе свједочи и Његош. Остали Срби не треба да се боје Црногораца. Чини се да се остало Српство више

боји за Црногорце, јер нема тог Србина који може да не воли Црногорце. Управо из те велике љубави српске према Црној Гори проистиче та брижност. У Црној Гори има кадрих људи. Црна Гора има своје српске радикале и у радикалним промјенама она ће наћи себе. То је једина политичка странка у Црној Гори која иде за Његошем сустопице, која слиједи мисао владике Данила и Светог Петра Цетињског, па и књаза и краља Николе. Ми нарочито цијенимо историјски учинак славне црногорске династије Петровић-Његош. Та династија сачувала је стару српску државност Зете, односно у току три вијека чувала је свијећу државности цјелокупног Српства. Свеукупна борба династије Петровић-Његош за српску ствар у потпуном је сагласју са државним и националним програмом Српске радикалне странке. И ми говоримо о Србима све три вјере и о Србији од иза Дунава до мора сињег. Све осим јединствене државне циљевне на читавом етничком простору Срба издаја је циљева и домета вјековне борбе славне црногорске династије Петровић-Његош. Њена заслуга за Српство је огромна; она није Српству дала само владаре и генијалне војсковође, већ и највећег српског пјесника и мислиоца Рада Томовог, светоносног и у многим недостижног Светог Петра Цетињског. Данашња власт, као ни она претходна, не жели да афирмише личност Светог Петра Цетињског. Они настоје да потру домете борбе династије Петровић-Његош и то је узрок сепаратизму у Црној Гори.

– За идеју која проистиче из националне и државничке борбе династије Петровић-Његош сваки српски радикал спреман је жртвовати себе. Дај Боже да та жртва остане у границама умовања, у демократском проналажењу најбољег рјешења за спас цијелог нашег народа. Западна култура, римокатолицизам, и данас настоје свом снагом да наруже оно што је остало вјерно Христу. Али српска Црна Гора је као Феникс. Из тог њеног пепела изникла је црква на Ловћену. И онда – види усуда – дође зли вакат да се последије Фрања Јосифа на нашем, српском простору, појави "Шћепан Велики", Јосип Броз, и да поруши Његошеву цркву коју Црногорци, након што су је Аустријанци срушили 1916. године, обновише уз обилну помоћ унука краља Николе, Александра Карађорђевића. На мјесту гдје је била Његошева црква, Јосип Броз је подигао споменик Фрању Јосифу.

– Нама као да треба странац, као девојци момак. Рађе ће девојка из нашег села поћи за фукару из другог села него за најбољег момка из свог. Срби су те "ђаволске нарави".

Новоградња на Ловћену – Јосипов маузолеј Фрањи Јосифу на месту Његошеве капеле

– Морају се Црногорци, као и остали Срби, изборити и против "бијеле куге". Морамо имати потомства. А да би било потомства, здравог и школованог, треба нам иметка. Морамо имати, богату државу. А да би нам држава била богата, она мора бити организована. Имамо ми ресурса, имамо способних људи, историје, поезије, философије, имамо знања и подвизништва, имамо Светог Петра Цетињског који је у цивилизацији коју познајемо једини владао, малтене дивљим племенима снагом ријечи, и то 48 година... Па зашто данас немамо организовану државу? Зато што немамо озбиљне власти, способне да направе озбиљну државу. Е, ту озбиљну власт створиће Српска радикална странка. Јер, она је аманет Његошев, пут Црногорцима да не залутају у националну издају, и штит према пакосном Западу и невјери муслиманској. Ја знам да Црногорци жељно чекају своју власт и своју праву државу – Велику и јединствену отаџбину.

– Црногорска државност није ништа друго него сачувана српска државност, свесрпска државност. Његошева државна мисао је обнова српског царства, обнова свеколике српске државе, али јединствене, не федералне. Дакле, "један парламент, једна влада, један председник". Шта би то друго било него Велика Србија?! Они који то не виде ћорави су,

али ту су српски радикали да ћоравима покажу пут, да их придрже, да не упадну у шкрапу, рупу, да се спасу. Српски радикали имају довољно снаге за то, а на њиховој страни је људска и бошја помоћ.

Хумористички створена црногорска нација

– Изворно црногорство је узвишено српство и ја сам му безрезервно вјеран. То је српско пијемонтство. Црногорство треба његовати као свету искру; не треба га тетовити. Треба на њега гледати реално, да би се вољело и уважавало. Црногорство треба схватити таман као и црногорску капу, као "Горски вијенац", као Ловћен. Црногорство је онда елемент свесрпске хармоније. Ако црногорство буде тако третирано, не треба се плашити да ће икоме у Црној Гори бити тијесно од Велике Србије. Заправо, темељ те велике српске државе јесте Црна Гора. Након Косова нема нико други слободан него она.

– У потоње вријеме Црну Гору и Црногорце постидјели су Срби, Босанци, Херцеговци, Крајишници. Они тај свој дио дуга према Српству данас одуђују. Он данас ударају темељ свесрпској држави. Држава Црна Гора данас је посустала и то јој историја неће опростити.

– Ови Црногорци, сепаратисти, највише су унизили црногорско име,

понос Црногораца, рекао бих чак и црногорску историју. Нема Србина који у Црној Гори не гледа своју кулу светиљу. Који то Србин, било гдје у свијету да се налази, нема у својој кући Његошеву слику? А ко држи Његошеву слику у својој кући, тај Црну Гору и црногорство воли свом својом снагом. У тим релацијама треба трајно гледати на Црну Гору и црногорство. Сваки политичар ће се на том терену оклизнути ако то не буде тако гледао. Претјераће ако похвали Црногорце, а још више ако их унизи.

– Црногорци никада у историји на остале, поробљене Србе нијесу гледали с презрењем, него са жалосћу, са тугом што су имали лошију судбину од њих. Црногорци, који се "не хеће у ланце везати", који су се толико жртвовали за српство, такође не желе да им ико из српског народа потцијени оно што су њихови преци у историји заслужили. Наравно, ријеч је о правим Црногорцима, Његошевим Црногорцима, а не о пестокупљевини. Од Црногораца треба да се боје само српски непријатељи.

– Српска нација као државотворна, као доминантна у великој српској држави мора бити домаћин у својој кући. То подразумева сва права за етничке, националне мањине. Али припадници мањина морају бити потпуно лојални домаћину, као што

је то свуда у свијету. Ми морамо отворити четворо очију када су у питању националне мањине. Значи, морамо контролисати што се збива унутар њих. До сада смо имали непријатних искустава са националним мањинама и не смијемо дозволити изненађења. Такође, због дошег искуства, морамо контролисати и српски етнос. Показало се да смо ми сами себи највећи непријатељи. Морамо стално мотрити на ту нашу спремност да некритички прихватамо туђе, не водећи рачуна што нам оно уствари доноси.

– Огромну тешкоћу данас представља такозвано црногорско питање. А црногорско питање није ништа друго него унутарсрпско питање. Ми му дајемо онај значај којег има историјски, дакле као чинилац који је одржао српску државност, као српски Пијемонт, као изузетно значајан фактор у ослобађању осталог српског простора при чему је дао примјер цијелом свијету. Често истичемо: да није Црне Горе ми би је измислили. Дакле, према Црној Гори, њеном доприносу српству, њеној историјској заслуги, имамо најдубље поштовање. Црна Гора ће унутар велике српске државе имати изузетне шансе, јер она са својим природним ресурсима, и прије свега са својим људима, има такорећи развојни приоритет. СРС томе ће дати нарочити импулс.

– Међутим, хумористички створена црногорца нација, која је уствари комунистичка нација, велики је баласт црногорском народу и та манипулација мора бити у коријену сасјечена. Ми то мислимо учинити првенствено образовањем. Треба људе вратити историјском памћењу, објаснити им што то чине ови такозвани "црногорски националисти", треба разоткрити коријене и суштину црногорског сепаратизма. Треба људима рећи да је то метод којег су смислили и којег потпомажу наши непријатељи за потирање Црне Горе. Једноставно, треба отворити стране историје и показати Црногорцима ко су. Ту велику улогу могу да одиграју и медији.

– Сигуран сам да ће Црногорци већ ома брзо схватити нарочито млади да је у питању велика превара, да црногорска нација није ништа друго него сдомиврат, камен преко којег се спотиче црногорски народ. Црну Гору треба вратити Његошу, Светом Петру Цетињском, владици Данилу, Црнојевићима, вратити је њеним коријенима и нема сумње да ће Црногорци ту велику лаж, ту завјеру одбацивати. Јер ако ичег има стаменог у црногорским генима онда је то слободарство.

– Актуелна црногорска власт неће да уђе у коштак са том завјером због свог интернационализма којег су наслиједили од оних које су замијени-

ли у јануару 1989. године. Комунисте није брига што су стварањем црногорске нације нанијели огромно зло црногорском народу, што су Црногорцима наметнули потурчењаштво, њих интересује само власт. Што ће бити сјутра њих не занима, као што их никада није ни занимало. Битно је само да остану на власти.

Црногорски комунисти толеришу тероризам

– Ми Црногорци нашли смо се у овим брдима, ту смо истрајали у слободи, ту смо показивали своје витештво и свој понос, одољели смо толиким вјесковима, толиким искушењима, умирали смо од пушке и од глади, али смо сачували српску свијест, српски национ, сачували смо образ. И тако је било све до доласка комуниста на власт. Па зар данас, последице толико вјекова слободе, да пристанемо на подвалу Запада, да пристанемо на унијаћење, зар да пристанемо на црногорску нацију? То је највећа издаја и најконкретније уништење Црне Горе. То је уништење црногорства, тог племићства. Црногорство је највећа српска титула. Али она је данас укаљана сепаратизмом. Стварање црногорске нације је вађење кухног прага из цијеле српске куће. А када се кухни праг извади, он је у разури.

– Значи, "не бојим се вражијега кога, нека га је ка на гори листа, н'о се бојим од зла домаћега". То је та темељна Његошева мисао. Та несрећа се данас, чини се, развила више него икада. Данас поново, и нарочито, треба на сав глас исказати ону Његошеву мисао: "Некршћу се горе усмрђеше". Црногорске горе су се данас усмрђеле некршћу, некрст се уватио на овом простору. Данас је из тог некрста изникло "L", знак Либералног Савеза Црне Горе. Они не дижу три прста, него два. Они дижу "L", левор. Они су милитантни, Ђаволу су продали душу. Они нијесу они Црногорци. Али Црногорци су их препознали. Они су она црногорска власт скинута с "трона" у антибироскратској револуцији.

– Ја сам директно учествовао у рушењу те власти, титоистичке. Онога момента када су Веселин Ђурановић, Видоје Жарковић и оне друге комунистичке несреће подијели оставке доживио сам личну ренесансу. Помислио сам да је у Црну Гору напокон опет стигла слобода. У том тренутку сам казао ствари које данас тешко могу поновити. Исказао сам наду, увјерење да ће бити боље црногорском народу. Међутим, жестоко сам се преварио. До промјене власти уопште није ни дошло, промијењена је само комунистичка гарнитура на власти. Данас либерали, социјалдемократи и либерални дио руководства Демократске партије социјалиста директно сарађују. Треба

знати да су Славко Перовић, Жарко Ракчевић и дио владајуће структуре ДПС на трагу брозовске политике. Либерални савез је носилац милитантног брозовског у Црној Гори. Либерални савез Црне Горе није Славко Перовић, него Вељко Милатовић који дјелује из сјенке. То је цијела она гарнитура коју смо збацили у јануару '89. А дио ДПС, на жалост утицајни дио, подржава Либерални савез, тај и такав, активира га да прави нереде по Црној Гори.

– Све те нереде које организује Либерални савез по Црној Гори: када је долазио васељенски патријарх Вартоломеј, напади на Србијанце, напади на ћачке екскурзије из Србије – све те теротистичке акције толерише црногорска власт. А да је Српска радикална странка покушала, само покушала да тако нешто направи, већ би била забрањена у Црној Гори. Актуелној црногорској власи очигледно није до српства, њој је више до анти-српства, до брозовске политике, а Либерални савез Црне Горе служи јој као истурени дио, као претходница.

– На црногорској политичкој сцени ми, српски радикали, и црногорски либерали смо антиподи. Међутим, основа нашег парламентарног дјеловања је неизазивање сукоба са нама дијаметрално супротстављеним идеологијама и странкама које су њихови носиоци, а то су првенствено Либерални савез и Социјалдемократска партија. Ја сам у Парламенту много пута рекао: Не можете нас посвађати са Либералним савезом, ми нећемо да се свађамо да би ви владали. Јер српска свијест у Црној Гори доминира.

– Комунисти толеришу тероризам Либералног савеза, и стално га подгријавају само да би одржали континуитет свог владања. Значи, док не прођу санкције, док не добију потпуну и отворену подршку Запада за своје комунистичко владање, они поспјешују немире у Црној Гори да би народ стекао утисак да је то због вишестраначја. Као да је политички плурализам несрећа за народ. На перфидан начин смишљеним сценаријем желе да народу досади вишестраначје да би поново на нашу политичку сцену вратили своје једноумље.

– Маргинална политичка странка, која ни у једном парламенту у СР Југославији нема ни једног посланика. Савез комуниста – покрет за Југославију, данас господари југословенском војском, такође и полицијом. А та странка је дубоко и директно анти-српска. Не треба се заваравати, анти-српски курс у Црној Гори је и даље најдоминантнији политички исказ дијела владајуће гарнитуре. Па зашто би они толерисали Либералном савезу, који ради директно против савезне државе, против заједничког живота са Србијанцима?

– Шта је актуелна власт учинила да врати образовање у Црној Гори

Његошевом изворишту? Ништа. Тако је и у културној и информативној сфери. Руководство Демократске партије социјалиста, односно његов дио који је доминантнији над оним српским дијелом, ништа не ради да Црногорце врати традицији. Ништа не раде да се та традиција надгради. Они инсистирају на црногорској нацији, а свако ко подржава црногорску нацију, ко ни малчице не покажује намјеру да допринесе постепеном нестајању црногорске нације, ради исто оно што што су радили и они које смо срушили у јануару 1989. године. Црногорску нацију подржавају Демократска партија социјалиста, Социјалдемократска пратија, Либерални савез, Народна странка... Једина странка у Црној Гори која то не чини је Српска радикална странка.

– Вјерујем да се на последњем попису више чланова ДПС изјаснило као Срби него чланова Народне странке. Основу за овакво размишљање даје њихова фешта на "зеленашком" плану коју су направили на својој Скупштини у Котору. Сада у Црној Гори има девет и по посто становника који се национално изјашњавају као Срби. Дакле, једино СРС у Црној Гори не признаје црногорску нацију и бори се против ње као највећег црногорског зла данас.

Комунистичке потурице

Но, ипак – илузија је да се Црна Гора може раздвојити од Србије. Она се само може распарчати. У случају покушаја раздвајања од Србије у Црној Гори може само избити грађански рат. За то би била директно одговорна партија на власти. Сума сумарум, Црна Гора се не може одвојити од Србије зато што је велика већина њеног становништва са српском свијешћу, без обзира пише ли се као Србин или као Црногорац. Становници читавих регија у Црној Гори, почевши од Пљеваља, Бијелог Поља, Мојковца, Вasoјевића, Старе Херцеговине, Боке, Црмнице, Ријечке нахије... осјећају се Србима. Многи људи се пишу Црногорцима из незнања, као што смо се и ја и ти тако национално изјашњавали до последњег пописа, иако се осећају Србима, као што смо се и ја и ти тако увијек осјећали. И последњи попис је био комунистичка манипулација, па су се људи изјашњавали Црногорцима национално, јер су мислили да то значи да живе у Црној Гори. Многи су писали "Црногорац српске вјере". "Црногорац српског поријекла" и слично, али све су их укњижили под Црногорце.

– У Влади Црне Горе нема ни једног министра који је национално Србин. Господин Мило Ђукановић, када је састављао Владу, свакојег је ишчитао као Црногорца. То практично значи да су и Влада и онај до-

минантни дио руководства ДПС не-легитимни, јер на власт су дошли на српском таласу у Црној Гори. Они бране црногорску нацију и потпомажу велика врзина кола која се ту мотају. Ту су све могуће силе убациле своје конце. Власт као да о томе не мисли. Црногорско питање је данас, рекао бих, питање свих питања у цијелом српству. Јер је наметнуо неприродно.

– Колико је црногорска власт анационална, и колико је србијанска власт анационална, колико је то све парадоксално, ево примјера са Црногорског приморја. У Бару, на примјер, сва најбоља радна мјеста у представничким србијанских фирми заузимају муслимани и римокатолици. А зашто? Зато што је једини Бог код ко-

нема што се не може купити. Образ, рекао бих, најлакше, за најмање паре. Олако се узурпирају градска грађевинска земљишта. Постоји закон, то по њему не може, али ко још хаје за законе. Пропаст нашег национа се наставља, сасвим сигурно се наставља и пропаст наше државе. Ако бирач то на вријеме не увиди, све оде дојавола. Онда ће наш бирач умјесто заокруживања имена на гласачком листићу онога ко ће га спасити, морати узети пушку у руке и ко зна са каквим резултатима.

– У Црној Гори има још једна чињеница која наводи људе да се национално изјашњавају као Црногорци. Овдје је значајан број мјешовитих бракова. Уз обилату помоћ идео-

"Образ се данас може купити најлакше, за најмање пара"
– "Србин" Бећковић и Црногорац Ђилас

муниста новац. А новац данас имају муслимани и римокатолици. То је тај српски капитал који се "улаже" у разбијање српства. Та власт неће ни то да види.

– И двивља градња је везана с тим. Спајају се данас Бар и Улцињ дивљом градњом римокатолика и Шиптара, и наших интернационалиста. Данас

лошког фактора, дјеча из мјешовитих бракова веома грлато говоре црногорском народу да је црногорска нација стварност, да Црногорци нијесу Срби. Ипак, то је на кратком штапу, Црногорска нација ће морати бити угашена, сама по себи, природно. Она је вјештачка, неприродна, административна, политичка Тек прође ова

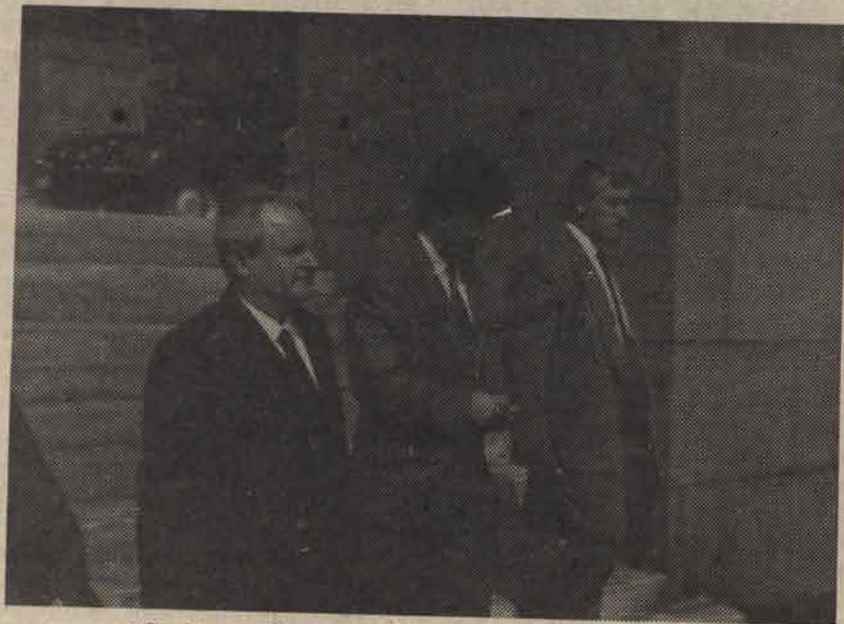
власт, и црногорска нација ће полако нестати и све ће бити као и прије доласка комунизма у српски народ. То значи да ће један од најопаснијих проблема у цијелом српству бити угашен.

– Комунисти су у нашем народу створили најтеже потурице од кад он постоји. Људи су се у доба Турака турчили из невоље, или збор материјалне користи. Сјетимо се Његоша: "Потурчи се плахи и лакоми". А ове потурице сада, настале су из обијести. Сада се они одричу свога српског имена. То је, наравно, потпомогнуто са Запада.

– Запад умјесто да нам захвали за велику хришћанску жртву на Косову, када смо се испрсили пред моћном турском империјом, и штитили их, више или мање успјешно, попут живог зида и већ вјековима их штитимо од најезде ислама, запад наставља да измишља нове методе како да нас коначно истријеби, да нас докрајчи, уништи. Смислили су нам највеће зло – безбожништво. Знали су да, ако православном човјеку узмеш Бога, узео си му душу и од њега си створио амбалажу. Човјек без Бога је гола амбалажа. А у амбалажу се ставља што је коме воља.

Подрепне муве Јосипа Броза

– Знао је наш непријатељ, наш српски, али и руски непријатељ, непријатељ православних Словена, да низашто неће тако пријенути комунистичка идеја као за нас. Зашто? Зато што је та идеја веома блиска православљу. Па ми јесмо за заједницу равноправних срећних људи. А то је поента комунистичке идеје. Нама су наметнули самоуправљање. А то је у православљу саборност. То је потпуно потрефило наш ген, наше нарави.

"Слободан Милошевић и Момир Булатовић данас фолирају наш народ"

– Е, сада, да би се ослободили комунистичког зла, морамо се вратити цркви и Богу. На жалост, ни у нашој цркви пуно тога не ваља. Ја припадам оним људима који чак мисле да је наша црква умногоме крива – иако је тешка срца могу оптуживати, јер нас је она сачувала кроз вјекове – јер није учинила довољно ваљан ангажман, није ударила добре темеље да одбрани своје стадо.

– Комунизам је данас код нас у офанзиви. Слободан Милошевић и Момир Булатовић данас фолирају наш народ, свјетску заједницу теже, али и њу, да су они некакви социјалисти. То су само пресвучени комунисти, људи посесивци. Милошевић је себе ставио у центар свијета. То је нешто што комунистичком генезом православног човјека одводи право у римокатоличку цркву. Папа је казао да је он Бог. А расрбљени, расправослављени човјек је напола покатоличени човјек. Врло је слична религија комунистичког и римокатоличког човјека.

– И шта се догађа сада? На тај православљени свијет поход чини папа. То се данас обистињује у Украјини, Русији, Србији, Црној Гори... Ево ти нашег несрећног Ловћена и нашег несрећног Цетиња данас. Створена је анархија. Расправослављени свијет сада тражи ред. Тражећи ред он доводи папу! У ствари људи траже бољу организацију, траже спас.

– То је данас највећа несрећа Црне Горе и српства уопште. Црна Гора не може без српства, ни српство без Црне Горе. Црна Гора је – српство. Али то српство данас треба спашавати. Ако се Црна Гора не спаси од римокатоличког насртаја, онда неће бити спаса ни осталом српству.

– Пред потоњи рат освештали смо кости српских мученика повађене из јама на просторима младих српских држава преко Дрине. Биле су то жртве усташког режима у Другом свјетском рату. Али јама напуњене, такође Србима, од црвеног терора у Црној Гори и Србији чаме у забораву.

– Највећу трагедију и злочин српски народ је претрпио од српских комуниста, подрепних мува Јосипа Броза. Ти комунисти ево и данас на дан 25. маја носе штафету у знак поштовања лика и дјела свог вољеног и никад прежаљеног Јосипа Броза. То је тај Савез комуниста – покрет за Југославију. Ти безбожници су браћа по слијепој љубави према дебелим, или како народ каже гузном пријеву. Е, ти гузноцријевци и данас с поносом истичу да је Јосип Броз Тито највећи син свих наших народа и народности, а да су четници сарађивали са окупатором. А куд ћеш већег окупатора од Броза, који није дао да му на надгробну плочу урежу петокраку. Јасно им је ставио до знања да их је исфолирао, али они га и даље воле и слијепо суму одани. У мени се увијек против њих нешто бунило. Кад се човјек само сјети њихових самоуправних, социјалистичких и несврстаних сврставања... Укидали су козе, породицу, здрав разум, а уведили титованке. Тумачили су свијет на начин да је Бог створио мјесец да савијетли њима, комунистима, како не би упали у јарак када се ноћу враћају са илегалних партијских састанака.

– Моравемо изјамити нашу браћу четнике, истинске борце за слободу српског народа, из комунистичких јама из Бјелопавлића, Шавника, са Пасјег гробља код Колашина... Моравемо их опојати и достојно сахранити. Професор Килибарда тражи декларацијом грађанског (не српског) измирења да се измире целати и жртве. Како да збратимиш брата убицу и брата жртву? Ваљда су од тога у гробу кључеви?

– Црногорска националност и државност битка су владајућег слоја у Црној Гори за привилегије. То насилно раздвајање српског народа на Србе и Црногорце – а то чини и режим у Србији – свједочи о јединој бризи комунистичких власти у Југославији: сачувати власт и привилегован положај у друштву. По томе су они настављачи брозовске власти.

– Комунисти су предавали праг куће туђину. Тако су учинили са Превлаком, са Кримом. Због тога може да се испили свјетска трагедија. Све се одвија по пророчанствима, укључујући и наше креманско пророчанство. И "првена жива" је српски пророчки производ. Лацмани ће морати да плате своја недјела.

Господин Милошевић опрашта лупежима

– У штампи кажу да Слободан Милошевић није лупеж. Ја мислим да није али, онај ко је са лупежима, и он испада лупеж, па и ако он не краде. То личи на оног старјешину куће који не иде у крађу, али му ћеца пуне цепове. Комунисти немају Бога изван новца. А јага за новцем подразумева анархију у држави. Српска радикална странка хоће да створи државу права и према националним интересима хоће да организује власт.

– Да би било ваљане државе, мораш развити привреду. А да би развио привреду – то је по нашем програму – мораш је приватизовати. Али не приватизовати привреду било како. Мораш расписати лицитацију, па ко да више. Тако ћеш више напунити државну касу. Наравно, дио привреде се не може приватизовати: рудници, неки видови саобраћаја... Али све што се може приватизовати треба приватизовати и створити здраву конкуренцију. Тек у здравој конкуренцији долази до изражаја појединац. А када до изражаја дође појединац побјеђује држава – побјеђује православље. Ми смо по природи индивидуалци, јер смо ирационални карактери.

– Ми немамо озбиљних политичара, управо због одсуства правих народних представника, људи који брину о своме народу и својој држави, људи који ће схватити да је тек успјех народа њихов успјех. То је мене увело у политику. Наши несрећници иду главом у пијесак. Богате себе и не гледају што ће бити сјутра. Крали су, краду и данас, крашће и сјутра. Овоме народу, заиста, нема спаса док се не отараси комуниста. Мислим да ће их нашла матица народа и повратак народа Богу збацити са власти. Они ће онда преко границе. Вође имају новца, побјећи ће, а остали, та сића са опет неким капиталом уклопиће се у регуле правне државе и моћи ће да јој користи.

– Милошевић је загрмио на Косову. Нијесам очекивао да ће послје ово направити, али нијесам био ни превише наиван па да му безрезервно вјерујем. Али сам мислио да је то српски комуниста који се национално отријезнио.

– Једино су српски комунисти национални, они су непријатељи своје нације. Код Милошевића сам уочио снажну карактеристику комуниста – одсуство моралности. Он је у рат, у Републику Српску и Републику Српску Крајину, послао српске добровољце, односно четнике. Добровољца је четник. Он је тада био велики пријатељ са нама, српским радикалима, јер смо ми ишли да крваримо. У

“Милошевић је у рат послао српске добровољце, четнике. Био нам је велики пријатељ, јер смо ми ишли да крваримо”

нама тиња та родољубива искра, то је наш осјећај самоодбране.

– Онда када је сломљена кичма Изетбеговићу и Туђману, када је Српска радикална странка добила велику популарност у народу, господин Милошевић је осјетио да му се љуљају темељи и онда је преузео све да те патриоте са ратишта уништи. Господин Милошевић обећао је Западу да ће српске радикале истиснути из србијанског, црногорског и савезног парламента, да ће нас обезвједити, уништити. Господин Милошевић је капо и Србије и Црне Горе! Дијелом, то обећање је и остварио. Сјетимо се само предизборне кампање пред последње изборе, па сјетимо се нашег захтјева да се изгласа неповјерење Влади Николе Шаиновића, великог лупежа и у политици потпуно неспособног човјека. Како рече Томо Николић у Парламенту и у неким интервјуима: није ваљда Никола Шаиновић био толико сулуд да направи такав хаос, хаос је ваљда посљедица његове неспособности.

– Слободан Милошевић је тада расписао ванредне изборе. Сада спрема изборе на савезном нивоу. Ово што се сада догодило у савезном Парламенту исценирала је Социјалистичка партија Србије. Ми смо знали да ће то да раде и могли смо се лукавије понашати. Али хтјели смо да покажемо народу да је његово достојанство угрожено оног тренутка када изгуби храброст. Народ треба да зна да се господин Шешељ, и Николић, и сваки други српски радикал, дакле свачи честити човјек, може веома уљудно понашати, може бити уштиркан и веома увиђаван, али не може да пристане на – лаж. Морамо бити храбри.

– Огроман је утицај у овој земљи нелегалне политичке групе Савеза комуниста – покрета за Југославију. Вакај је више да наш народ увиди да му је пропаст неизбјежна уколико се не одрекне комунизма, уколико не прогна Сатану из својих дворништа, и прије свега из душе, уколико не истријеби то зло које га уништава.

– Прном Гором данас крстаре разне комунистичке крстарице и народ враћају његовом злу. Комунистима је изгледа било мало клања што су га направили у Другом свјетском рату, и као да је мало толико младости коју смо у овом сада рату изгубили преко Дрине. Сада то пребацују националистима. Па национализам је брига о своме народу. Национализам је у ствари добро домаћинство. Дobar домаћин, добра породица. Дobar националиста на челу државе, добра и здрава нација. Тај термин су представили негативним брозовци. Знали су да је српски национ јак, да је везан, и требало је гађати у његов основни нерв, и бригу о њему требало је прогласити непожељном, чак злочиначком. На том истом таласу јашу данашњи комунисти, да докрајче оно што је

Броз почео. Лаж је у основи њиховог политичког ангажмана. Што то наш народ прије схвати, спас му је ближи.

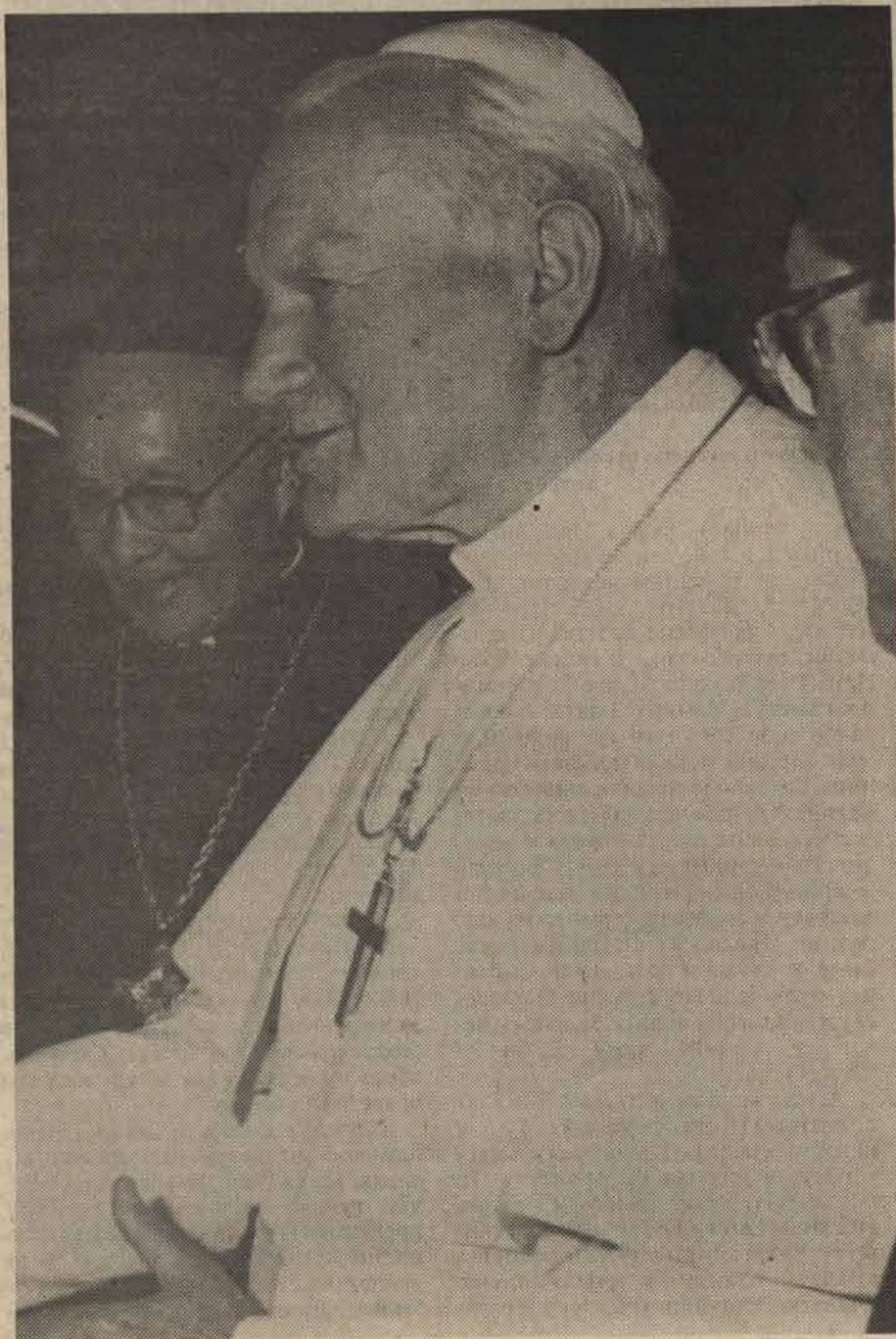
– Ови јади могу се видјети на примјеру господина Божовића у савезном Парламенту, па и Божовића у црногорском парламенту. Комунисти не разликују узрок и посљедицу "Tera nostra" ("Наша земља").

Њих не интересује што Ватикан вјековима, а данас и преко њих, настоји да на нашем простору поврати своју провинцију Превалис, не интересује их што на ватиканским мапама преко наше земље пише ("Земља наша").

– Ми у ствари и нема шта да се љутимо на свјетске моћнике на челу са Ватиканом који освајају нове просторе, него треба да једном објективно сагледамо своје слабости и да на-

покон изградимо трајни осјећај самоодбране. За то нам треба нова власт. Српска радикална странка хоће да покаже како зао узрок има лошу посљедицу. Наравно, СРС неће крвопролиће у своме народу. Ако јој је до ичега стало, то је до демократског исходишта из овога јада у којем се нашла српска нација.

– Ја никада нијесам био комуниста. Антикомуниста сам и желим да допринесем рушењу комунизма. Ако наш народ треба да открије неку нову "Трајанову таблу"; онда на њој треба да пише да је овдје некада био комунизам. Већега зла од комунизма, од комунистичких безбожника, никада се није појавило у историји човјечанства.

"Ватикан и данас, преко комуниста настоји да на нашем простору поврати своју провинцију Превалис"
– папа Војтила

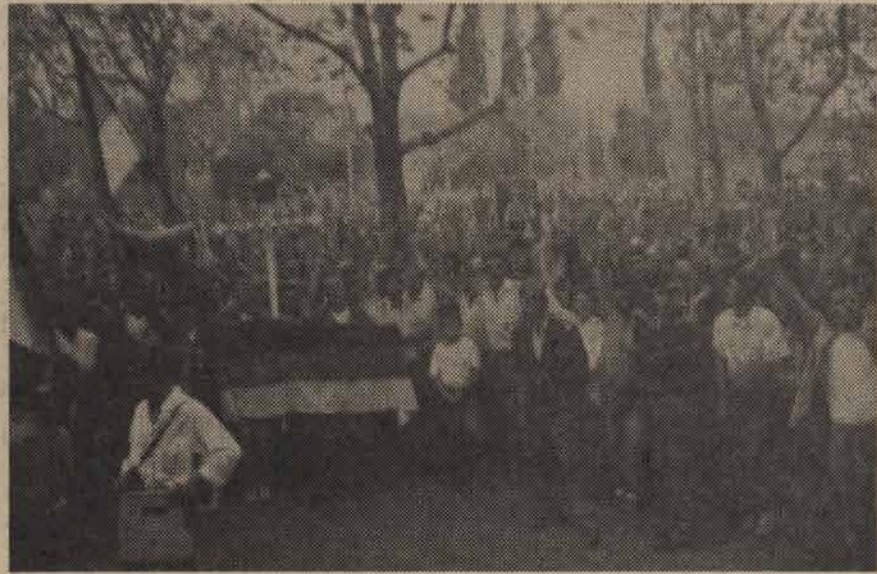
НОВА ВЛАСТ – СТАРА ИДЕОЛОГИЈА

Узмимо сада политичку стварност у Црној Гори, или у осталим српским земљама. Будући да најбоље познајем политичку ситуацију у Црној Гори, њој се понајвише и посвећујем.

Послије јануарске антибироградске револуције српски народ Црне Горе је очекивао од његовог младог руководства исправку свих оних катастрофалних промашаја педесетогодишњег уназађивања друштвене збиље. Ко само није знао зашто је учинак био такав?! Педесет година је људски вијек, а у тешком искуству комунистичког терора искустава је и за три вијека.

Шта се десило?! Дошли су млади људи на кормило Црне Горе која је устала највише због угроженог српског питања на Косову и Метохији. Мјесецима се опасно заоштравала политичка ситуација, испињао се пулс власти и народа. Но, устала је кука и мотика, што би рекао наш народ, и свануло је. Пала је тешка завјеса са душа људи. Полет је био општи, а задовољство безгранично. Ваља се присјетити пјесаме које су се слушале испред Скупштине Црне Горе: "Ој Ђетаљи (ђетаљ је коњ) на растанку, желимо вам срећу сваку"... Орило се и шенлучило на сваку страну. Изненађени су били они који су вјеровали да више никада Црна Гора неће обновити своја српска осјећања. Изненађени су покровитељи педесетогодишњег сатирања српске свијести Црногораца. Словенија и Хрватска су већ удурмисале против новог у Црној Гори. Али, осјећај тријумфа био је општи у народу. Од разумљивог весеља било је и превише наивних. Чак и најизразитији борци за српску ствар, који су сада, а и онда били истакнуте личности, до чијег се мишљења држало, преварили су се у процјенама да је с комунизмом готово.

Младо црногорско руководство, по веома суптилном сценарију, извело је тзв. антибироградску револуцију. Доказ томе је било предуго ишчекивање стварносних промјена. Оно што је одмах услиједило била је слобода јавног изражавања. У државним медијима вјешто је каналисана, али

"Младо црногорско руководство, по веома суптилном сценарију, извело је тзв. антибироградску револуцију"

је ипак функционисала. Мало, по мало ипак је и томе стигао крај.

Дневни и једини државни лист "Побједа", последице вишемјесечног изразитог професионализма и наглашеног интересовања за српску ствар Црне Горе и уопште, пао је у немилост Милу и Момиру! Зашто? Једноставно због тога што су напокон, а врло опрезно, морали показати право лице. Требало је спасити одњеговано чедо Револуције, подвођством "највећег сина свих наших народа и народности" – црногорску нацију. Ваљало је припомоћи прилично успјешном забораву и баратати терминима као, рецимо – српски и црногорски народ. Тиме се служе и србијанске власти, његујући једнако брижно црногорску измишљену нацију. За српски народ у Србији кажу Срби и Црногорци.

А, шта заправо то значи?! Њихова политичка памет створила је од једне неколико нација: Црногорску, македонску, муслиманску, хрватску. И, последица тога данас је веома видљива. Срби у Босни и Херцеговини су, уз крваву цијену, изборили Републику Српску, у дијелу бивше Хрватске Републику Српску Краји-

ну. А, шта ће бити са Црном Гором? Шта је донијела вјештачка црногорска самобитност Црној Гори и Југославији?

Владајуће структуре Србије и Црне Горе нијесу заинтересоване, али изгледа да недовољно о томе и знају, за испуњење Косовског завјета, односно стварање јединствене српске државе на целокупном српском етничком простору. Више их занимају атари у којима су моћници, као и могућност да се бескрајно дуго богате, не марећи за најшире народне интересе.

Црна Гора, рецимо, тражи једнак број министара у Савезној влади, односно буквалну равноправност на сваком мјесту у власти, а само не знам да ли је кадра толико и да финансира општедржавне потребе. Сигурно, образ им је дебео, да ће то сматрати обавезом Србије.

Погледајте сада активност републичког министра иностраних послова, господина Лекића, како безочно тумара по свијету и, тобоже, представља Црну Гору у свијету. Господин Лекић би морао да зна да он представља само властољубиву и себичну дружину која чини власт у

Црној Гори. Он Црногорце нити представља, нити их може представљати. Ријеч је, прије свега о човеку скромних образовних могућности и лоших намера. Господин Лекић је присталица политике Славка Перовића и заједно са још једним министром из владе Црне Горе присуствовао је ложењу бадњака са Шиптарима, муслиманима и католицима код хомосексуалног либералског свештеника на Цетињу. Лекић је питомца Марка Орландића и његових истомишљеника. Ваља се запитати откуда г. Лекић међу младим руководиоцима данашње Црне Горе, када су у вријеме антибироградске револуције били на различитим странама. Примјер више тези да се не ради о промијењеној власти и идеологији Јосипа Броза, већ само о вјештој камуфлажи и новим и опаснијим властодршцима.

У последње вријеме све је изразитија грубост власти према опозицији. А, опозиција је једино Српска радикална странка. Кроз разноврне облике притисака се то испољава. Нарочито од када смо смијенили бивше руководство СРС Црне Горе које је било одано режиму. Наши људи, гледано у глобалу, су оданији ономе ко је на власти, без обзира на властита политичка увјерења. То је уосталом балканска нарав и није јој потребан нарочитији коментар.

Ту је прсте умјећао Слободан Милошевић, јер је осјетио нарастајућу снагу Српске радикалне странке. Наш учинак у Парламенту Црне Горе и повећана популарност због разоткривања криминала странака на власти врло су уозбиљили владајуће црногорско-србијанске гарнитуре, па као људи од политичког искуства и снама у Црној Гори су отпочели тихи рат. Међутим, како постојеће власти не могу без свога бога—капитала, преко шестог прста, животни услови људи у Црној Гори, у ратном окружењу и санкцијама, се погоршавају, а раст популарности СРС-а се аналогно томе повећава. И повећаваће се све више. Свјесне таквога тренда, власти исколачених очију, већ отвореније раде против нас.

Примјера је безброј, почевши од заврзлама око жиро-рачуна на коме су наша средства која уплаћује држава, па до најбаналнијих, свакодневних подметања. Једном ријечју, настоје свим и свачим да нас спутају, да убацие што више доушника, да изазову пометњу у редовима странке, да изазивају завист код мање образованих наших чланова према руководству.

Ту предност има Служба државне безбједности Црне Горе. Наше некада агилне чланове и функционере у странци које смо смијенили, сада су укључили у своје активности против нас. Душан Бошковић, још увијек

вољом Милошевићевих активиста савезни посланик, обиграва свакодневно Црну Гору, а главно оружје му је против најутјицајнијих функционера странке и народних посланика—лаж. Кукавни су то комуњарски манири који углавном немају прођу у народу, али у сваком случају су веома, веома присутни. Наравно, Бошковић није усамљен, јер су за те сврхе државне касе Црне Горе и Србије уложиле значајна материјална средства.

Међутим, разочарења су им бескрајна, јер их људи презиру. Свакоме је више јасно шта је шта. Али, свједочанства неприципијелне и устаљене активности власти против СРС у Црној Гори је на претек. На Цетињу, на примјер, за вријеме заседања Скупштине Црне Горе дошли смо до поузданих података да црногорско руководство против своје воље веома често води противуставну борбу против нас, јер то тако захтијевају Мирјана Марковић и њен супруг из Београда.

КО И КАКО ВЛАДА ЦРНОМ ГОРОМ ДАНАС

Послије вишестраначких избора у бројним црногорским општинама гдје већину има муслиманско-шиптарско становништво и новопотурице (либерали и социјалдемократи) црногорско руководство се такорећи више ништа и не пита. Најдрастичнији примјери су Бар и Улцињ. У Улцињу рећимо, службени језик је шиптарски, а мале су шансе да се може послужити српским језиком у било којој прилици. Косовски синдром је надошао толико да ће требати много труда и политичког умјећа да се ствари врате на пређашње стање када је поштовања црногорске и југо-

ва према службености нашега језика, па надаље. Добро упућени у безбједносне прилике су веома песимистични, тако да овога, љета неће бити никакво изненађење ако се на улицама Улциња нађу албански, или наши тенкови. Капитал разноврстан је већ у великом оптицају, тако да закони ове државе губе снагу пред зеленим новчаницама иностраног капитала. У Бару није ништа боља ситуација осим што се говори српским кога новопотурице називају црногорским језиком. И овдје је кабинет господина Ђукановића без снаге државе. Сви видови криминала, нарочито привредног,

„У последње вријеме све је изразитија грубост власти према опозицији“

словенске државе било кудикамо више. Само за ово љето, недавно смо били свједоци, у Улцињу је пристигло преко педесет захтјева из Албаније за дозволу тамошњим разноврсним ансамблима да дјелују (музички) током овога љета у Улцињу. Обесправљеност нашега живља је максимална, почевши од игноранског ста-

су традиционални. Шиптарскомуслимански лоби је у пуном замаху. Преуређују се цијеле градске грађевинске површине. Призиђују се нове грађевине уз солитере и тако руши складна урбанистичка цјелина, а на мјестима бивших бургундијских страћара ничу монументална шиптарскомуслиманска здања. Узурпирано је

јавно морско добро. На плажама Сутомора дивље грађевине су никле као печурке, а наредба премијера Ђукановића да се све поруши у року од три дана већ одавно је лањски снијег.

Плав, Рожаје и Гусиње су скоро потпуно отцијепљене општине и од Црне Горе и СР Југославије. Цетиње такође. Српска нога Црногораца, или осталих Срба, а нарочито Србијанаца, овдје се доживљава као окупаторска.

Изађемо ли из круга немилих примјера одумрле државе на овим просторима, проистиче логичан закључак да без одлучне и озбиљне власти неће бити много наде за поменута подручја.

Оно што нарочито забрињава јесте идеолошки државни фактор. Забрињавајући раскорак традиционално-националног и савремено-хибридног. И да је стање мањинског националног ријешено на разуман начин тешко би се могло рачунати на миран и успјешан исход из комунистичког хорсокака. Да би се озбиљност ситуације боље сагледала не смије се запоставити активност екстремно-комунистичког фактора: СУБНОР-а Црне Горе.

Иако је очигледност данашње ситуације прецизно показала на погубност њихове борбе и скоро безизлазност из катастрофалне ситуације којој су управо они највећи виновници, борци тзв. револуције су и данас најгласнији, али и најутицајнији фактор на актуелну политику актуелне власти и сепаратистичке опозиционе политике.

Рјешење овога хорсокака било би лако изводиво тек са потпуно новом политиком националног смјера, а на трагу пријекомунистичке државне и националне политике Црне Горе, о чему је већ увелико било ријечи.

Критичким расуђивањем постојећег стања и државно-националне политике актуелне власти не добија се нимало оптимистичких изгледа да ће се стање у Црној Гори, у скорој будућности моћи ријешити демократски и рационално. Реликти строгоконтролисаних новокомпонованих националне политике морају се данас забринути, а њихово превлађивање једино је могуће стварањем јединствене српске државе, образовања и информативног система. А то рачуна на вријеме и на потпуно другачију политику у Црној Гори.

Постјануарска (1989) Црна Гора добила је много новокомпонованих државних институција: Аутокефалну црногорску цркву (овдје је Црногорци зову аутофекална), Матину црногорску, црногорско удружење новинара, синдиката, али није основана "најзначајнија": црногорски зоолошки врт, а јесте црногорски олимпијски комитет, као и независни црногорски књижевници.

Црногорски зоолошки врт је велика перспектива државе Црне Горе, готово ако се разбатали жабљачки устав, који су писали, заједно са вла-

дајућим експертима и експерти др Повака Килибарде.

Иако Црна Гора има доста зеленила, нарочито на Цетињу, прибавила је у последње вријеме толико зелених одјевних предмета, па се стиче неодољив утисак да тамо, као државни и амбијентални садржај, веома недостаје пампа!

Никакво чудо није што је Црна Гора тако небратски поступила према Херцеговини у току овога рата. Ако може да води самосталну спољну политику ваљда је требало да јој преча буде Херцеговина и Херцеговци него италијански макарони или малтешки витезови. Замислите шта би било да Црногорци нијесу заједно са Херцеговцима, који су били бројнији, дочекали турску војску на Вучијем долу, или у бројним другим биткама и историјским невољама.

Осјети човјек мучнину, стид и срам што припада данашњој Црној Гори. Напросто не може се лако схватити да је то датост, да је то наш данашњи усуд. Нека би Херцеговци, они што се боре у неравноправним условима, тако оставили Црну Гору. Свакако треба подсјетити да ни Црногорци, као Срби и грађани, нијесу оставили Херцеговину. Тамо је погинуло премного црногорских бораца. И данас их је у великом броју и биће их и више ако устреба, али држава Црна Гора, кажу њени властодршци, није у рату. Зашто онда носимо санкције? Зар нам је пречи талијански макарон од судбине Срба, наше једнородне браће, у Херцеговини, па све до Книна?! Ако се икада и игдје треба присјетити песме "Леле и куку", онда је то сада и овдје. И казати није више ово Црна Гора и Црногор-

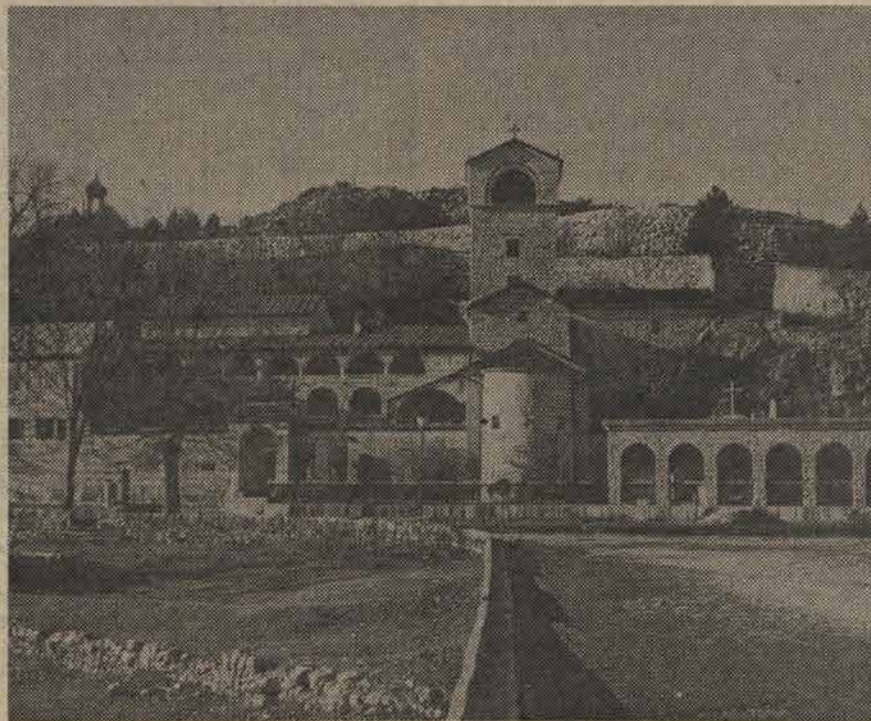
ци, већ Монтегро и Монтегринци.

Како би сада загрмјели црногорски господари и главари?! Шта би рекли својим наслеђеницима на власти?! Шта би рекли онима који их подржавају?! А, тек шта би казали за црногорску нацију ти црногорски витезови чији кредит данас хоће да искористе недостојни им наслеђеници?!

Краљ Никола, цар јунака, без сумње, данас би загрмио до Книна, да надокнади оно што у своје вријеме не могадијаше, да умањи стид од херцеговачког барјактара Јовице Зиројевића, који на књажев захтјев да барјак, који је добио на Црном куку од Црногораца, преда зликовачкој Аустрији. То херцеговачки поносник није себи допустио, одговоривши: "Ја га враћам ономе ко ми га је у руке дао, па нека га он преда. А у руке му га је дао таст књажев Петар Вукотић.

Бе су сада црногорски државници, ће су им плећа, мудрост и храброст. Конституисана је већ хрватско-муслиманска федерација у бившој БиХ, као снажна антисрпска држава, а шта раде србијански и црногорски државници? Имају ли моћи да загрме анти-српској гамади данас и да покажу одважност српског оружја?! Имају ли бар мало смисла за историјске учинке. Знају ли да се данас ствара све-српска држава. Данас, или никада више. Знају ли да су сузили њене границе, да су издали српску ствар са генералима Кадиевићем, Кукањцем, Аџићем и осталима?!

Знају ли да су ово историјска времена и да морамо учинити све да у њима одговоримо српском питању. Морамо, без обзира на све издаје и

Цетињски манастир је непрестано на удару Монтегринца

фактичко стање, знати у каквим ће границама остати српска држава. Наше потомство нам неће опростити ако не будемо достојни наслединици својих предака.

Неисторијско руководство, нарочито Црне Горе, није мислило о природној граници Црне Горе на Неретви. Њихово војно руководство је капитулирало пред никаквом усташком војском, а резервистима препустило вођење рата. Није то сметало урођеној храбрости и ратничком таленту Црногораца да их зачас потуку и изађу на домак Неретве, али СУ-БНОР-овце нико није могао одвратити од сулудог наума да обнове СФРЈ.

Тако неисторијска руководства Србије, Црне Горе и СР Југославије наређују повлачење бивше ЈНА са ослобођених историјских српских територија дубровачко-херцеговачког ратишта, чиме су угрозили источну Херцеговину, а њен српски православни народ оставили испод усташко-фундаменталистичких ножева. Предали су

чак и традиционално српске Коначле, па и Превлаку. Директно су разарању изложили Боку и, нарочито, Херцег Нови. Данас усташка војска утврђује своја ратна упоришта око Превлаке и дуж, својом вољом успостављене, границе према Црној Гори и то наочиглед војске Југославије. Војска Југославије је такође намијенила позамашне суме новца за контра мјере, али од тога нема ништа. Ко ли је и шта наредио као контра мјеру?!

Усташко војно бродовље патролира у водама Боке, око Превлаке и тиме најдиректније посрамљује српски народ Боке и војнички понос Црногораца, односно свих Срба.

Шта је са изласком Републике српске на Јадран, уз црногорску границу?! Више од једне трећине требињске општине је под усташком хрватском окупацијом. Усташка дипломатија и никакво оружје уцјењују Србе и нико, буквално нико, од трију влада СРЈ не реагује. А, око Горажда и српског

Брчког активирана је цјелокупна свјетска јавност.

Шта се то збива с нама? Ко и шта нас је учинио неподношљиво толерантним и склоним капитулантству? "Са чим ћемо изаћи пред Милоша и пред друге српске витезове", питање је данас?!

Неће бити никакво изненађење ако се авиони НАТО пакта и свјетска јавност активирају око некаквог Фатиног села које ће постати изузетно важна стратешка тачка за националну безбједност Америке. У перспективи су, да постану безбједносна зона и Бар и Улцињ. О Гусињу, Рожају, Плаву и осталим приграничним градовима са Албанијом нема ни говора. Тамо је већ утицајнија албанска власт из сусједне Албаније, него ли Црногорска. То је нама наша борба дала, вриједи поновити више пута.

СА ЧИМЕ СРБИ МОРАЈУ РАЧУНАТИ У БУДУЋНОСТИ, А ШТА НЕ СМИЈУ УЧИНИТИ ДАНАС

Срби морају рачунати на непрестану, крајње непријатељску, активност католичког и муслиманског фактора. Балкански простор је одувijek вјетрометина, а нарочито је на удару због веома прецизне и све јаче намјере и једних и других, а нарочито католичког запада, да преобрати православне Србе у католичанство, у римокатолицизам. Будући да су у томе већ увелико одмакли, створивши хрватску нацију и државу, понајвише од српског етника, ватиканско помјерање ка истоку ће се све више и све жешће кретати. Зато су створени изванредни услови. Оно што их највише и одавно занима јесте Црна Гора, вјековима већ православни српски бедем. Створена је црногорска нација, а већ постоје и њени жестоки бранитељи. Сепаратистичке милитантне странке, које се не савијају сада само не би ли како створили аутокефалну црногорску православну цркву. За сада немају среће, јер и патријарси, васељенски Вартоломеј и московски и цијеле Русије Алексеј, у Црној Гори признају искључиво Српску православну цркву. Тако ће сигурно бити и у будуће, али сада ваља послушквати и посматрати хоће ли се огласити главни покретач – Ватикан.

Новосадски језички договор из 1954. године легализовао је хрватску нацију, јер је легализовао хрватски језик. А, хрватски језик зна се, био је чакавски, или језик примитиваца. Како је више Срба католика, него ли

етничких Хрвата чакаваца, католичка црква је разумљиво за своје далекосежне циљеве употребила најјаче оружје – узела је српски језик за хрватску нацију и тиме Србе католике, снагом језика и инерцијом превратничког комплекса, похрватила. Дугорочно гледано то ће имати страшну посљедицу по српски православни народ, нарочито онај његов велики дио који говори ијекавском варијантом. Ватиканска црква већ поодавно говори о томе како су сличнији Хрвати и Црногорци, него Црногорци и Србијанци, а томе у прилог иде и језик у Хрвата и Црногораца, који је ијекавица. Експоненти Ватикана у Црној Гори, сепаратистичке странке већ говоре о црногорском језику, створили су матицу црногорску, правопис црногорског језика, а и даље без узмака дјелују. У томе им свесрдно, да ли свјесно, или несвјесно, помаже владајућа странка. Прије свега веома је ДПС одлучан да сачува државност Црне Горе и црногорску нацију, што је историјски неоправдано и антињегошевски постављено. Јер државност Црне Горе није ништа друго него српска државност свих Срба у току вјековне потчињености. Чак владајући ДПС, с времена на вријеме, веома протестно устаје против Црне Горе као српске државе, што најдиректније, данашњу Црну Гору, окреће против Његошеве, односно петровићке Црне Горе, и њене сталне борбе за српску ствар.

С тим озбиљно рачуна Запад и вишеваријантно ће дозирати, убудуће, своје директне и индиректне активности против српске Црне Горе и њеног лаганог, али досљедног укидања као православне српске земље. Познато нам је то наравно и одраније и не би ово био најтежи моменат у њеној историји да су данашње црногорске власти као некад што бијаху.

Све ово, сви Срби морају имати на уму и због тога данас не смију претјерано одуговлачити своје свесрпско уједињење. А, уједињењем двије прекодринске републике са Србијом неминовно ће натјерати уједињење и Црне Горе с њима. Ту ће и бити анулирана црногорска нација, односно комунистичка нација Црне Горе.

Већ сам рекао да стварањем хрватско-муслиманске федерације у бившој БиХ Срби имају све услове да више одлажу уједињење. Без нарочитог су основа мишљења да би то уједињење подразумијевало и веће територијалне уступке Срба у бившој БиХ тзв. федерацији. Зна се врло добро на Западу и Истоку да је уједињење и Срба и Хрвата са матицама готова ствар. Као и то да од намахирије у Европи неће бити ништа. Она је привезана силом Херцег Босни, односно католичком Западу и сада Ватикан настоји да што више територије српске припадне заправо, не федерацији, већ будућој великој Хрватској. Муслимане ће постепено, али сигурно покатоличити, јер и њима као да ласка више да су хрватско цвијеће,

него Срби. Комплекс никада не изумире. Невјера, односно превјера, боли и смета.

Зато Срби ни по који цијену не смију дати својих 64% катастарске земље осим, можда, у замјену за квалитетнију земљу и шири појас своје територије који ће везивати Западну Србију са садашњом Србијом.

Разграничење с усташком Хрватском мора бити без милости. Неретва, у првој фази, мора бити наш минимални захтјев, уз могућност да Дубровник, из политичких разлога, добије самосталност. Али, само у првој фази. Разграничење с Хрватима, односно вјештачком Хрватском треба обавити уз договор са садашњом италијанском владом. Италија треба да узем што је њено, а ми Срби оно што је наше. Далматинци ће без сумње бити за заједницу са Србима, што значи од Карлобага до Бојане реално треба рачунати на српско море, јер то оно и јесте.

Албанија је питање које за нас не смије бити завршено. Русија се буди у свом националном зову и треба очекивати њен престиж у свијету и, објективно, њену највећу снагу, и привредну, и војничку, и духовну и свеколику, с обзиром да за то има изванредну перспективу. Осим тога свеправославни талас ка православној државној интеграцији и заштити својих духовних и националних интереса у великој и снажној Русији има свој гарант. А, Албанија је понижела у своје skute превелик дио српске историјске територије. Цијела Доња Зета остала је у Албанији, а Скадар Црногорци никада нијесу и не смију заборавити.

Албанија је истурени исламски обојак у Европу, што сигурно не мирише Европи, осим Њемачкој и Аустрији, али и Ватикану, као фактор који ће помоћи у разбијању Срба.

Објективно гледано православље има незамјенљиву вриједност у будућности, јер су вриједности западне културе доживјеле потонуће, а с њима и римокатолицизам. Стога отпочети процес интеграције православних народа и држава веома охрабрује и обавезује.

Српски народ ће морати васкрснути из летаргије и повратити своје изгубљене вриједности. Прије свега предстоји нам огромна и највећа потреба самоорганизовања, прије свега и нарочито, на националном и духовном плану. Свеколике наше потенцијале треба ставити у службу уједињеног Српства и обновљеног православља. Ваља сагледати све наше узроке историјског усуда и косовске апокалипсе и образовању посветити највећу могућу пажњу. Треба вратити у праћедовску вјеру све неодрожено и генски неотуђено српско. Одмах и с највећом марљивошћу оспособити привреду, оснажити село и производњу здраве хране у количинама за отаџбинске потребе и за извоз. Нашу отаџбину саобраћајно максимално

повезати и модернизовати све њене капацитете.

Посебну и највећу пажњу посветити породици и natalитету, који ће бити у задовољство мајке и сваке куће у цјелини. Српску православну цркву помоћи максимално. Здрављу људи поклонити такође највећу пажњу.

Повезати се са нашим потенцијалним пријатељима и партнерима и изван православне заједнице, а прије свега са земљама будистичког истока. Западу ставити до знања да су на-

ши трајни национални и државни интереси тамо гдје је историјски по-срнуо наш српски народ у туђе вјере, под силом освајача. Према томе, садашња Република Српска и 70% територије које држи није довољно. Католици и муслимани такође су Срби. Ваља водити бригу о томе да се врате своје извору и православним вриједностима. Прије свега муслимани Срби и њихове територије у перспективи не смију бити олако предати у загрљај али ватиканској, која се ближи своје крају

КАКО ТРЕБА РИЈЕШИТИ СРПСКО ПИТАЊЕ

Српско питање се ријешава искључиво и одмах уједињењем свих Срба са српских етничких простора. Српски народ као и сви народи свијета, по позитивним међународним законима, имају право на самоопредјељење. Српски народ, међутим, то право нема (јер тако желе моћници) али закон и право су једно, а жеља друго.

Република Српска Крајина и Република Српска су витешком оружаном борбом извојевале побједу над непријатељем и више нема шта да се очекује на уједињење.

Муслимански свијет и шаком и капом помаже муслимане Србе у овом тренутку, не би ли како промијенили стање на терену, у своју корист. Срби муслимани нијесу и неће имати шансу на такав успјех уколико СР Југославија покаже достојанство, да последије уједињења заклетих непријатеља – католика и муслимана у бившој БиХ, обзнани своје националне српске интересе на уједињење са двјема садашњим српским републикама преко Дрине.

Сасвим је умјесно запитати да ли је то сада могуће. Наравно да није, јер су на власти титовци. А, када не би били, уједињење би било и хитно и

беспоговорно. Ако се и даље буде чекало да нам Запад, или исламски исток климну главом да то учинимо, онда је јасно да се никада нећемо ујединити. Или, боље, да ћемо као народ и држава нестати.

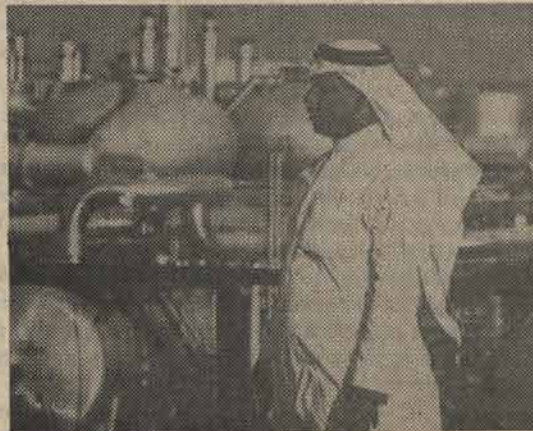
У име којих интереса, или које памети, титовци одлажу уједињење. Одговор је једноставан. Прво, кукавице су, а друго егоисти су.

Ако би се увјерили да су титовци преовлађујући у српским земљама преко Дрине они би то уједињење можда отпочели одмах. Овако, спрешнији им је врабац у руци, него голуб на грани.

Социјалистичка партија Србије основала је Српску партију социјалиста у српским прекодринским републикама. И, гле чуда. Скраћенице су исте. СПС=СПС. Да ли само и скраћенице?

Ето довољно аргумената зашто се касни са уједињењем. Јер, забога, четници су тамо борци. А, бијаше и бањалучки бунт – "против профитера"...

"Муслимански свијет и шаком и капом помаже муслимане" – петродолари отичу у бившу Босну

ИЗУМИРЕ ЦРНОГОРСКО СЕЛО

Српска радикална странка Црне Горе посебну бригу би довела о селу. Српски радикали свих српских земаља томе питању посвећују нарочиту пажњу. И, не само из економских разлога.

Црногорско село, нарочито на сјеверу Републике доживјело је најтежи ударац у својој историји. Тамо данас још живе старачка домаћинства, тако да ће најдуже за десет година села остати пушта.

Није наравно потребна нарочита памет па да се предвиди катастрофична ситуација. Актуелна власт је у протеклих пет година само декларативно и гласно водила бригу о овом веома великом проблему савремене Црне Горе.

Доносили су некакав зелени план, да тобоже унаприједи положај села.

Да су имали озбиљнијих намјера резултата би морало бити. Тим прије што живот у постојећем међународном ригорозном односу према земљи бројни радници су остали без елементарних услова за биолошко преживљавање, немају станова, а на селима имају имања и још увијек очуване куће. Ту би се живот могао одржати и постојећа криза веома ублажити. Нарочито су повољне околности да се људи и трајно врате селу, а држава би могла и морала отворити нова радна мјеста управо на селима.

Не треба уопште много аналитичких способности да би се добио одговор шта би се тиме постигло. Прије свега забрињавајуће низак наталитет православног становништва би се природно повећао. Село је дава-

ло, а и поново би био исти, или већи учинак, најспособније ученике, студенте, а касније стручњаке у свим областима. Створиле би се изванредне могућности за производњу еколошке, односно здраве хране, употребом природног, стајског ђубрива.

Допринос култури српске нације био би огроман. Јер, село и духовност његовог човјека је огромна. Стамбени објекти не би били потребни, јер већ постоје у деведесет одсто случајева, а средства намијењена стамбеној градњи требало би преорјентисати за путеве, електрификацију, школе. Црна Гора је мало подручје и лако би било довести путеве у она мјеста гдје их нема, а ресурса за привредни живот има довољно. Једном ријечју, село је богатство и обавеза сваке озбиљне државне политике. Ова власт изгледа то довољно не цијени.

СРС ЖЕНЕ У ВЕЋИНИ, ДОЖИВЉАВАЈУ СКЕПТИЧНО

Прије свега то је паушална тврдња. Жене су паметније од социјалиста и већи су мушкарци од мушких социјалиста. Жене воле четнике, јер социјалистичка "мекота" их је онеспособила да рађају и дјецу подижу.

Бесперспективност је данас најизвјеснија истина. Покрадена држава, неспособна и себична актуелна руководства и одсуство националног програма код Срба изазива резигнацију код огромне већине људи. Иселавају се паметнији и мање спремни за узалудну жртву. Наравно сви се не могу и немају гдје иселити. Стога се рађа природан отпор постојећем и симпатије за онога ко отпочиње и води одлучан, радикалан отпор.

Морате се сложити да су то искључиво српски радикали др Шешела. Жене су ближе самом изворишту живота, оне су задужене и видљивим и невидљивим силама да се супротставе насиљу, неживотности – његовом изворишту.

Шта коначно треба да очекују жене од власти српских радикала?! Ништа више нити мање него што боље услове да развијају породицу, да су безбрижне дјевојке и поуздане мајке. А то неће, нити је икада могло без сигурног материјалног статуса.

Више је него сигурно да таквих услова имамо, а потреба да живимо добро још више. Рекли смо већ да нас притишће бијела куга. Никако то није могуће поправити без одговорне и уређене правне државе, без свргавања са власти криминалаца који су опу земљу обезименили, опљачкали,

унизили себичлуком и слугењарством.

Жена је слободно биће и она мора задовољити своју интимност, кроз своју културност прије свега, кроз слободу православног бића. Сексуална револуција многе је жене унесрећила. Не само српске дјевојке и жене, већ је то процес који оневеселјава многе жене на планети. Не мислим

овим рећи да се треба враћати временима женског ронства, већ напротив враћању истинском своме. Најплеменитијим слободама-слободном избору квалитета. А квалитет живота жене на Западу, у католичанству, то није. Не весели.

Жена је стуб породице и треба јој омогућити да је слободно створи.

ВОЈСКА ЈУГОСЛАВИЈЕ НИЈЕ СРПСКА ВОЈСКА

Занимљива је наша бескрајна глупост и одсуство самопоштовања. Човјек скоро да не повјерује да нам се овако нешто дешава. Гину нам младићи у миру – на стражарским мјестима од оних за које знамо да су нам заклето непријатељи.

Када је то политика и чему она служи. То је политика ноја са главом у пијеску и ми у ствари добро пролазимо шта нам се због наше духовне обамрлости дешава.

Свакако, не може се оптуживати само политика, која то у ствари и није, наших "социјалиста". Много је гора наша неподношљива лакоћа трпљења. Срби данас обично имају по једно мушко дијете у кући и препуштају га судбини стражарских мјеста. Ђе нам је побуна? Ђе нам је одсуство смисла и на помисао толиког праштања?! Шта све треба да нам неодговорност актуелних

власти учини да бисмо реаговали и, да ли бисмо уопште и тада реаговали?

Војска Југославије није ослобођена хрватско-муслиманско-словеначко-шпатарске и остале коалиције против Војске Југославије и српских интереса уопште. Изгледа да се социјалистичке идеје аналитичких српских комуниста могу остварити једино уз помоћ поменутог антисрпског фактора, јер више нема Срба који су спремни да подрже вагразумску политичку памет свих српских социјалиста данас. Наравно, СРС не дијели српски народ на српски и црногорски – то ради поменутог памет, те стога треба у истом критичком фокусу видјети и СПС и ДПС Црне Горе.

Вриједи нарочито истаћи да су за вријеме рата на дубровачко-херцеговачком ратишту дјеловале патриотске националне снаге Црногораца и Херцеговаца, док су социјалисти Црне Го-

ре у бившој распалој ЈНА углавном обављали интендантске послове. Они су, зна се, као и њихова србијанска браћа, или комунистичке избјеглице из српских Крајина, громогласни на телевизији и врло умиљати према националном фактору када треба ићи у одбрану отаџбине. Чим то прође, ево њихове хајке, врло испробане и препознатљиве, против српских бораца, српских подвижника.

Шта ваља чинити? Мијењати власт, прије свега уклањати и дефинитивно уклонити комунисте са власти, јер они су, били, јесу и биће највећи непријатељ српскога националног бића и српских интереса уопште. Зна се и, то не треба више папагајисати, да то треба обавити демократским средствима и што прије.

Социјалисти су на низбрдици и у Србији и Црној Гори, а природно је да они говоре супротно. Међутим и статистика нешто значи. Или, сигурно, највише.

О Војсци Југославије је ријеч (гадног ли и тешког имена за српску отаџбину). У Црној Гори су несрби добили станове, а Срби подстанари. Ријеч је о официјерско-подофицијерском кадру са простора бивше Југославије, гдје су доживјели капитулацију.

Дошли шпијуни, а наше их власти удомиле. Како би сјутра, када им се да миг, пуцали у леђа браниоцима српске отаџбине.

Предлажем, ево Бар, да се овај навод провјери. А Српска радикална странка је врло обавијештена, па да се схвати сва погубност анационалног "мишљења" актуелних власти.

Наше касарне сада су попуњене резервистима, православцима углавном. А, међу њима, у Црној Гори најзначајнији кадар су државобранитељи либералсоцијалдемократског типа, Црне Горе. Шта је горе-Шиптари, Хрвати, Муслимани, или они "обијесне потурице", како их данас Црногорци називају?!

Брижљивији хроничари увиђају да опет међу резервистима нема оних који могу да купе за паре одсуство од обавеза, или су браћа и рођаци, или друга својта свих што држе власт. Просвјетних радника је сада понавше јер је школски распуст на прагу, па цијело љето би имали бесплатно спавање и храну, а породице – како им буде.

Војска Југославије још увијек није изашла из свога старог шинела. Њен командни кадар је из СК-Покрет за Југославију, али није јасно коју. Невојничка и нератничка психологија није искоријењена, а професионализација војске, као нужан искорак, још није отпочела.

То и не може бити, све док је братсва и јединства у њој.

КИЛИБАРДИНА ДЕКЛАРАЦИЈА СМИЈУРИЈА И ПОЛИТИЧКИ КИЧ

Прво прољећно засједање Скупштине Црне Горе на Цетињу, последице зелене Килибардине скупштине, његове међу (Народне странке) још је више позелењело ионако презелено Цетиње, када је др Килибарда понудио Скупштини текст тзв. Декларације о, ни мање ни више, грађанском помирењу и то у – Црној Гори.

Буди Бог с нама, што би рекао народ! Шта ли му то тек значи – грађанско помирење?! Вјероватно незајажљиви властољубац преигран у грађанској општини са "српском препознатљивошћу"; сада све хоће да обезмени и пограђани, па о националним вриједностима, о том накарадном плану овако пише у тој тзв. Декларацији: ... Скупштина Републике Црне Горе: 1. "Осуђује поимање патриотизма које се заснива на политичким, националним и вјерским разликама (не каже се између кога) било да има историјски, или савремени коријен. Патриотизам је обавеза човјека и грађанина да се бори за важећи уставни поредак Црне Горе, увијек кад постоји опасност да силом буде мијењан".

Ево, то је политичка мудрост ученог професора народне књижевности, књижевника и патриоте. Машала, нема шта. Колико му је жеља за влашћу ударила у главу заборавио је све што зна о националним вриједностима и о национализму као чувару тих вриједности.

Нијесу случајно националисти, који су искусили комунисте Брозовог доба, упозоравали – чувај се комуњара и кад умру. Килибарда је седамнаест година јео црвену Јожину погачу, те према томе ништа није за изненађење. Чак ни то што сада појачано одлази у цркву и – не зна да се прекрсти, тврде очевици. Или је примио католичку вјеру (дружи се појачано са новокатоликом Славком Перовићем) или употребљава све прсте када се крсти, из незнања.

И не бисмо му улазили у приватност да она дубоко не сраста с политичким лидером једне опозиционе странке, која је престала да буде

српска, али би могла имати удјела у некој од следећих изборних подјела власти. Килибардине колеге професори кажу за њега да, "све што је започео да организује, све је покварио и, упропастио". Будући да сам прије њега отпочео оснивање Народне странке и да веома памтим разлоге мога напуштања те странке, не могу а не присјетити се детаља који је прелио чашу стрпљења. Килибарда ми у једном моменту каже: "Ма ко ј... народ, ј... народ":

Без сумње сам распознао нијансу и то значајну, која не оставља трага сумње да господин буквално тако и мисли. За њега је народ средство које му маше, аплаудира и заокружује га на изборима и то је све. Не дај Боже да му дође на грбачу. Заборавио би се Броз, али и запамтили би га сви они који су му се макар негдје малчице иронично насмијали. Тај господин је уосталом веома познат народу српском Црне Горе, који га је два пута гласао, али тако што је његова странка добила три пута више гласова од њега, а он се не повлачи са чела Народне странке. И то је довољно о непожељном господину, осим што је много важно да остане на челу те странке коју све више у Црној Гори зову – либерални савез Црне Горе са четири стидљива слова С, око крста. Важно је, јер таква странка мора да пропадне, јер је врло опасна за српско питање у Црној Гори. Опаснија од Либералног савеза Црне Горе, или Социјалдемократске (још је зову синдикална) странка Црне Горе. Нема зато погодније личности од аутора Декларације др Килибарде.

Узгред да кажем и то да је поменута декларација на Другом конгресу српских интелектуалаца у Београду изазвала грохотан смјех присутних, али њени аутори, "експерти" народне странке не одустају. Предложили су је поново за расправу на видовданско засједање Црногорског парламента. Ионако није згорега мало се насмијати. Јер, такав један несувисли текст Српска радикална странка једино може на такав начин пропатити.

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА У ЦРНОЈ ГОРИ И ПОЛОЖАЈ ДРЖАВОТВОРНОГ НАРОДА

У Црној Гори на власти су незаинтересовани руководиоци да заштите слободу и права српског народа. На Петњицу, на коме је још у доба Петровића постојала Обилића пољана, данас сви Црногорци који се изјашњавају као Срби не само да су дискриминисани, већ им директно пријети смртна опасност. Примјера је напретек, а интервенција републичких власти против терориста скоро ни једна. Чак није ни потребно да се неко од Црногораца изјашњава као Србин. Довољно је само да мисли да су Црногорци Срби.

Бачке екскурзије из Србије, или из крајева Црне Горе гдје је наглашеније српство, не само да доживљавају непријатности, већ и најгрубље физичке насртаје.

Недавно је јавно саопштено како су тамо нападнути ученици из Србије, али и из Тивта и Никшића. Возач који је превозио ученике из Тивта члан је Либералног савеза, извјесни Кривокапић, добио је батине од својих либерала. Није стигао ни са два уздигнута прста да се сачува. Знатан број ученика је задобио и озбиљније повреде.

Једном ријечју, некада славно Петње је посрамљено од тамошњих шанера, како их народ назива, или лепежа народски прецизније, а да актуелна власт не предузима ништа озбиљније.

Једноставно, шанери ту власт омаловавају и очигледно с великим разлогом. Зар је могуће наћи оправдање за такве вандализме, ако се тачно зна ко су носиоци, а ко организатори.

Свакако све је то срачунато изрежирано од стране актуелне власти која брине само једну и основну бригу – да се што више незаконито обогати. И да продужава власт што је могуће више, у недоглед.

А, како је у другим црногорским комунама у којима су на власти шиптари и муслимани, није тешко закључити? Сви они православци, било да се национално исказују као Црногорци, или Срби у једнакој су обесправљености и прогону само ако нијесу либерали, или социјалдемократи. Бројни наши симпатизери, или чланови из тих мјеста свакодневно нас обасипају крајње озбиљним примјерима њихове угрожености. Стигао, поново турски ватик. Кадија те тужи, кадија ти суди.

Треба ли посебна памет да би се увидјело да се и данас наставља титоистичка пракса. Нови устав Репу-

блике Црне Горе најбоље је потврда томе. Тај устав је устолочио анти-српску политику, бар у једном дијелу Црне Горе.

Наиме, гранични простор између беранске и Рожајске општине, од планине Локва, па до обронака Хајле, површине преко 2000 хектара, прије другог рата, припадао је српском народу. Сада је својеврсна православна пустиња и насеобина екстремног ислама. То прогоњење Срба са тога простора легализовала је бивша, а наставља садашња власт. И то у духу антиправославне српске оријентације, анационалних погледа, а у духу свијетле будућности свих наших народа и народности.

Ова земља отета је од Срба са тога подручја, не бринући баш никога у овој републици и у оригиналу представља косовски синдром.

Још 1941. године породице: Кастратовић, Трифуновић, Секулић, Шћеповић, Јоксимовић, Цикић, Михаиловић и друге, истјеране су са својих огњишта војничким освајањем потурица овога краја и других дјелова Црне Горе, а припомогнути балистима из Метохије. Однос супротстављених снага био је 50:1, а све је срачунато рађено за Велику Албанију и муслиманску трансверзалу.

Завршетком рата титоисти су легализовали фашистичка освајања и изгон српских породица. Уз то су још ти фашисти, уједињени и "збратимљени" са својим жртвама добили црвене кредите и веома се убункерисали на српској земљи.

Општинске власти рожајске памахирије ову земљу проглашавају као "земљу посебне друштвене важности"

сти" тако да се процес отимачине приводи крају.

А муслимански живаљ великих способности за окупацију, уз изразито висок наталитет и обилно подмишљање властодржаца, вјешто и темељно осваја животни простор и то понајвише захваљујући грађанском уставу Црне Горе. Бољих услуга не би добиле потурице ни од турских власти. Лагано враћање ислама на нашу несрећну земљу све је сигурније, а драма нашем народу све је извјеснија. Већ сада у рожајској општини, ни владајућа црногорска странка, нити било која друга странка која има православни предзнак, нема никакав политички утицај.

Наиме, ни послје тзв. антибиро-кратске револуције 1989. године у овој општини дешава се најстрашнија пљачка друштвених добара од огромне вриједности. Већ су посјечени и продани милиони кубних метара најквалитетније техничке грађе и тако милиони њемачких марака одлазе у муслиманске цепове, а све на очиглед власти Црне Горе и њене грађанске државе. За тај новац купује се најубојитије оружје, наоружавају се мухадини у Алијиној цамахирији, а врше се опсежне припреме за отпочињање рата на простору Рашке области и Космета.

Потурице, по панисламском концепту, а уз помоћ комунистичких вођа Црне Горе, утемељују будућу велику муслиманску државу. Наши војни стратеги зveckају стидљиво оружјем у чијој војсци су макар половина непријатељи ове земље: Шиптари, муслимани, католици, либерали, социјалдемократи и остала пестокупљевина.

Има ли краја нашој распамећености? И како о актуелним властима у Црној Гори и Момировом брку мисле муслимани Црне Горе показаше и овај примјер из Плава у којој власт држе Шиптари и муслимани.

ЖАЛИ СЕ МИЛУ И МОМИРУ

Госпођа Мара Ранђеловић-Кнежевић, социолог у Центру за социјални рад у Плаву, Српкиња по националном осјећању преживјела је недавно најбруталнији напад од стране претпостављеног директора потурченог Србина Бајрама Шековића. Из чиста мира. Дошла балија пјана од шовинизма и веома отменој госпоњи ће овако: "Начелник Центра безбједности, шок Милош ће ми донијети извјештај како си се цапала са њима и како те је одвукао. Хоћеш четнике је

ли? Овдје неће владати четници. Мишлиш ти да ме држиш у шаци, па шкрипеш зубима наставља: Знаш ли ти мене? Овдје има да радиш и тачно у седам да долазиш на посао. Радићеш тако, или иди код Аћима (мисли на мене)! Све ћу ја вас четнике набити на к...!

А, сада или па се жали Милу и Момиру!"

Памет грађанске власти овдје је на најбољи начин дошла до изражаја.

ТРАНСФОРМАЦИЈА ВЛАСНИШТВА, ШТА ЈЕ ТО?!

Појам трансформације или реструктурирања предузећа је већ дуже вријеме присутан у нашем свакодневном животу. Он подразумијева крупне промјене у својинској, организационој, кадровској, производној, финансијској и управљачкој сфери предузећа. У ствари, најтачнији појам за трансформацију друштвеног предузећа јесте приватизација.

Широка је лепеза циљева који се желе постићи процесом трансформације, али они се идентификују првенствено у промјени власничке структуре, докапитализацији, промјени система управљања, приливу страног капитала, повећању мобилности капитала, привлачењу нових технологија и знања, развијању предузетништва, афирмацији својинских ризика, нових мотивационих импулса и слично.

Процес трансформације привреде у Југославији је започет доношењем Закона о друштвеном капиталу ("Сл. лист СФРЈ", бр. 46/90). Њиме је укинут монопол друштвене својине, омогућено оснивање мјешовитих предузећа и организовање друштвених фирми као дионичарских друштава и друштава са ограниченом одговорношћу, по узору на добро познате облике предузећа у тржишним економијама. У оба ова облика трансформације врши се реструктурирање друштвеног капитала и то прије свега тако што се умјесто квази власника на друштвеном капиталу идентификује власник и што се управљање предузећем врши на основу власништва и рада умјесто само рада.

Правни темељи процеса трансформације предузећа у Црној Гори су постављени Законом о својинској и управљачкој трансформацији ("Сл. лист РЦГ", бр. 2/92) и Упутством о садржини извјештаја о процјени вриједности предузећа са методологијом процјене и програмом трансформације предузећа. То је правни оквир за економску реформу и стварање модерне власничке привреде тржишног типа.

У спровођењу процеса трансформације наведени Закон предвиђа и подразумијева активну улогу и иницијативу предузећа, али исто тако и Агенције Црне Горе за реструктурирање привреде, те фонда за развој, који треба да омогуће да се процес трансформације одвија у складу са постављеним циљевима. Агенција је по закону овлашћена да оцјењује и даје сагласност на одлуку предузећа о трансформацији.

Иначе, према поменутом закону својинска трансформација се врши претварањем друштвених предузећа

и предузећа са познатим власницима укупног капитала у приватној, мјешовитој, државној и задружној својини. Предузеће самостално бира модел својинске трансформације. Она се врши на основу одлуке предузећа и на основу програма трансформације предузећа и извјештаја о процјени вриједности предузећа. Процјену вриједности предузећа врши Агенција, стручна организација коју она одреди или само предузеће.

Приликом трансформације предузећа у дионичарско друштво или у друштво са ограниченом одговорношћу, издају се дионице, односно потврде о удјелу у предузећу.

Својинска трансформација се, према Закону, врши на слиједеће начине:

1. Издавањем и продајом дионица или удјела, ради продаје друштвеног капитала, под повлашћеним условима,

2. Издавањем и продајом дионица или удјела, ради повећања капитала (докапитализација), под повлашћеним условима,

3. Продајом предузећа (класична продаја),

4. Продаја предузећа или дијела предузећа лицима која преузимају руковођење предузећем,

5. Улагањем капитала домаћих или страних, физичких или правних лица у предузеће,

6. Претварање потраживања према предузећу у трајни улог,

7. Преносом дионица или удјела Републичком фонду за развој, пензионим или другим фондовима или холдингу без накнаде,

8. Размјеном дионица или удјела,

9. Идентификацијом државног капитала у предузећима,

10. Коришћењем уговорних пословних облика лизинга, уговора о вођењу послова, франшизинга, временског коришћења туристичких објеката.

Агенција оцјењује да ли је предложени модел трансформације од стране предузећа у складу са условима и начином прописаним Законом и даје сагласност на исти, која сагласност је услов за упис у судски регистар.

Конечно, ваља знати да је законом прописано да запослени радници у предузећу, који приликом продаје истог, остају без посла, имају право да бесплатно добију дио друштвеног капитала у облику ваучера у вриједности остварене продајне цијене по запосленом, али не више од 5.000 ЦЦУ-а.

У процесу трансформације и Влада РЦГ има своју улогу. Она по закону може доносити посебне програме приватизације за јавна предузећа, у предузећима у којима је вриједност државног капитала већа од врије-

дности друштвеног капитала, за велика предузећа, као и за поједине гране и привредне области. Такође, посебним прогамом приватизације Влада може одредити поступну приватизацију предузећа, гране или области.

У својинској трансформацији значајну улогу треба да имају фондови: за развој, за пензијско и инвалидско осигурање и за запошљавање. Наиме, средства остварена класичном продајом предузећа и продајом лицима која преузимају руковођење предузећем, купац уплаћује овим фондовима, а трансформација се, као што сам навео, може извршити и преносом дионица у висини укупне вриједности предузећа, овим фондовима. Фондови су дужни да продају дионице под тржишним условима и средства користе за намјене прописане законом. У ствари, овјде се ради о подржављењу друштвене својине.

Иначе, према подацима наведене Агенције из априла мјесеца ове године, од 392. привредна предузећа у Црној Гори, процесом трансформације обухваћено је 290. предузећа, од којих је 100. већ извршило пререгистрацију, 120. је на том путу, а 70. је започело процедуру.

Због великог значаја овог питања, на иницијативу опозиционих странака, о овој теми ће се расправљати, крајем јуна, и у републичкој Скупштини. Задужена је Агенција за реструктурирање привреде да изради информацију о пређеном путу трансформације.

Напомињем, да у Црној Гори, већ дуже вријеме, постоје дилеме да ли треба зауставити својинску трансформацију или не. Ово због услова у којима се трансформација одвија. Наиме, поставља се питање може ли се друштвени капитал у Југославији, чија је вриједност процијењена на око 300. милијарди долара, купити за 1. милијарду долара, колико је процијењена куповна моћ становништва Југославије? Својремено је, прије годину дана, и сам предсједник Скупштине Републике Црне Горе др Ристо Вукчевић изјавио: "Што се више одмиче у процесу трансформације, анархија и криминал добијају већи замах". Насупрот томе, владајућа партија у Црној Гори, чији је истакнути члан др Вукчевић, сматра да процес трансформације треба убрзати ради заштите друштвене својине од ерозије и претварања исте у приватну на нерегуларан начин, путем отимачине и плачке. То је само дјелимично тачно. Јер, друштвену својину не треба бранити од крађе путем убрзане трансформације. То треба да раде овлашћени државни органи, који су за то плаћени. Не би се друштвена сво-

јина могла лако плљачкати да органи заштите, који треба да се боре против криминала, нијесу заказали. Стиче се утисак да они то намјерно раде и то уз одобрење са високог мјеста. Јер, како се приватизација сада одвија чини ми се да је то смишљен процес, како би се садашња политичка моћ владајуће Демократске партије социјалиста претворила у економску моћ, која је увелико освојена што се види најбоље ових дана када караван ДПС обилази црногорске општине и организује некакве конвенције са младим људима по приватним кафанама и ресторанима, гдје се, у кафанској атмосфери, уз бројно обезбеђење, пије, мези и крка уз звуке кафанске музике и наводно разговара о обезбеђењу просперитета за младе људе.

Но, да се вратим теми. Наиме, тешко је вршити приватизацију без новца, без страног новца посебно, без тржишта капитала-берзи, без тржишта радне снаге, у крајње неповољном макроекономском и макрополитичком окружењу. Поред тога, чини ми се да код нас нема довољно знања, нарочито практичног, за спровођење својинске трансформације. Непознавање могућности за избор најбољег модела може да упропасти и најбоље услове за спровођење својинске и управљачке трансформације у предузећу. Стога је потребно више радити на осposољавању људи на одговорним мјестима у предузећу да умију осмислити и посебно спровести одређена рјешења. Трансформација тек почиње одлуком о номинацији власника бивше друштвене својине. Права трансформација наступа доношењем одлука тих власника, а јавности још нијесу познате те одлуке нити њихов квалитет и учинак.

Посебно сматрам да се постојећим законским рјешењима форсирају фондови, односно држава, што је јако негативно. Мислим да фондови, као институционални инвеститори, треба да имају сасвим другу улогу од управљачке у предузећима која су се трансформисала. Њихова се улога, бар до сада своди на стицање доминантне власничке структуре у основној главници друштва. Стога, главни циљ трансформације по садашњем црногорском моделу још није постигнут, јер правог власника још нема.

Даље, присутан је и проблем адекватне методе процјене вриједности друштвеног капитала. Сматрам да су до сада процијењене вриједности испод тржишних цијена. Драстичан случај злоупотребе у овом смислу је случај процјене пословног простора робне куће "Центар" у Подгорици. Наиме, ту је један квадратни метар пословног простора процијењен у висини од 50 ДЕМ, а реална цијена је била око 2.000 ДЕМ по једном метру квадратном. У овај случај су се укључили органи заштите. Средства јавног информисања су јавила о хапшењу више лица умјешаних у овај

случај. На списку је било и више познатих имена. Но, иако је то било прије годину дана, до сада јавност Црне Горе још нема никаквих података о актерима ове афере. Ових дана објелодашен је и случај који се десио у КИД "Вукман Крушић" у Мојковцу. Тамо је директор, у ствари стечајни управник, који је избјеглица из бивше Хрватске, издејствовао добијање пословног простора на име рјешавања стамбеног питања. Исти за "Побједу" од 28.5.1994. године, изјављује: "Пословни простор у Београду ми је додијељен на име стана - дакле као стамбено рјешење. Ради се о 64 квадратна метра. Шта ћу ја са тим простором радити и да ли ћу га откупити то је моја ствар". Дакле, пословни простор који вриједи око 130.000 ДЕМ, човјек ће купити за 100 ДЕМ.

Мишљења сам да је у овом тренутку добро рјешење и давање у закуп друштвених предузећа или дијелова предузећа на одређено вријеме док се створе повољнији услови за праву приватизацију.

Надаље, сматрам да процес трансформације треба да буде јаван. Средства јавног информисања би требала да опширно извјештавају о сваком предузећу и о томе ко је постао власник истог, тако да би јавност могла да прати читав процес, што би убрзало процес, јер би јавност на негативне примјере могла да благовремено реагује. Овиме би се отклонио и страх од плљачке друштвене својине.

На крају, мишљења сам да приватизацију, као процес, не треба дово-

дити у сумњу. Међутим проблем је у методама, начину и брзини спровођења приватизације. Приватизацију треба схватити као процес а не као акт. Она се не може остварити краткорочним пројектима, нити крутим законским рјешењима. Њу треба посматрати увијек са становишта функције ефикасности. Према Програму СРС приватизацију треба проводити продајом фабрика путем јавних лиценцијација домаћим и страним купцима уз њихово преузимање обавезе да не смањују број запослених радника. Иначе, праве приватизације нема све док куповина и продаја предузећа не постану нормална појава, а тога сада немамо. Садашње активности на трансформацији предузећа, стога су само почетни корак којег треба схватити само као отварање процеса, али не никако као дефинитивни чин.

При свему овоме, ваља знати да се својинска трансформација тешко спроводи и у нормалним условима постојања тржишта. Зато упорно инсистирање на приватизацији и тамо гдје нема услова, није ништа друго него потурање кукавичијих јаја нашој будућности, односно гурање већине становника у сиромаштво и биједу, на једној страни, а на другој гурање технолошке и бирократске елите у изобиље, упркос томе што су први створили укупна наша богатства.

ЧОВЈЕК И СТАМБЕНА ПОЛИТИКА У ЦРНОЈ ГОРИ

Стамбена политика, иако неусмњиво значајни сегмент развојне политике, била је у једном дугом периоду од преко четрдесет година, претежно третирана у функцији социјалне политике и заштите стандарда грађана.

Стога је у складу са промјенама које су извршене код нас у последње вријеме, требало спровести и реформу у стамбеној области. Ова је започела доношењем Закона о стамбеним односима који је ступио на снагу 26.12. 1990. године ("Сл. лист СРЦ" бр. 45/90). Очекивало се да ће нови закон бити "спасоносни рецепт" за пут ка свјетским токовима у овој области.

Закон је требало да створи полазне претпоставке за третман стана као тржишне категорије, при чему би грађани своје стамбене потребе рјешавали, по правилу, личним средствима. У том циљу основни задатак Закона је био да омогући промјену власништва увођењем института от-

купа стана, да одржавање стамбених зграда и станова постане брига носиоца станарских права, да дође до унапређења организације газдовања стамбеним фондом, стамбене потребе социјално угрожених лица рјешава држава, да коришћење стана, са станарским правом, не буде императив већ само једна од могућности и др.

У ствари, нови Закон је требало да доведе до постепеног нестанка станарског права преко института откупа стана и коришћења стана путем закупа, тј. да доведе до власничке трансформације тако што ће друштвено власништво на стану, који се користи са станарским правом, трансформисати у власничко право грађана, односно у закупни однос.

Поред овог основног циља, Закон је имао и обавезу да преко откупа стана обезбједи нова средства која би представљала основ, инвестициони замајак, за нову стамбену изградњу.

Међутим, догодило се, нажалост, све супротно од очекивања. Нити је откупом, односно приватизацијом стамбеног фонда, исти спашен даље пропадања, нити су стамбено комунална предузећа организована на жељени начин, а ни новац добијен откупом станова није уграђен у нове стамбене површине. Напротив, станови су данас без минималне заштите, која е ипак, како-тако, обезбедила прије покретања реформе, јер је највећи број стамбених предузећа, због недефинисаног статуса и извора финансија, практично пред ликвидацијом и на просјачком штапу, а приватних предузећа, на чију се конкуренцију, у одржавању, рачунало још нема.

Реформа, која је у старту свима обећавала добро, окренула се тако против свих. Чак и против новопечених власника, који су изненада и за мале паре, дошли до позамашног иметка. Јер, и њих је одмах почела мучити главобоља кад су схватили да је одржавање њихових станова и стамбених зграда тржишна категорија, те да одржавање морају платити из сопственог џепа.

Највише су изиграни радници, који су годинама и десетинама година, улагали у бивше стамбене фондове својих колектива, да би, на крају, захваљујући промашеној стамбеној реформи, били ускраћени на законско право враћања тог новца, који је уложен за изградњу туђих станова, а што је најгоре били ускраћени за наду да ће у догледно вријеме ријешити своје стамбено питање. Они су тешко преварени. Наиме, стамбени фондови су укинута, а претходно нијесу обезбијеђени одговарајући механизми путем којих би они рјешавали своје стамбене проблеме.

Овоме треба додати, да би стање још било горе, и одлуку државе из октобра мјесеца прошле године да и стамбене задруге морају, при куповини грађевинског материјала, плаћати око 25 одсто пореза на промет. Тиме су бескућници остали и без једине преостале наде да преко неке од стамбених задруга, властитим средствима, уз одређене бенефиције, дођу некако до крова над главом.

До стамбених квадрата данас се може доћи искључиво по тржишним условима, а то себи може приуштити само занемарљив број радника. Да би дошао до крова на овај начин, раднику је данас потребно да ради преко сто па и до двјеста година.

Надаље, постојећим законом нијесу обезбијеђени предуслови за благовремено, обавезно и рационално инвестиционо и текуће одржавање стамбених зграда и станова, као и текуће одржавање заједничких дјелова зграда. Није ријешено питање ко се сматра власником заједничких дјелова зграда и заједничких уређаја и инсталација у њима, као ни питање оба-

везног осигурања стамбеног фонда, а тиме ни његова заштита.

Због отклањања уочених неправилности, Скупштина Црне Горе је још 2.4. 1992. године припремила нацрт новог Закона о стамбеним односима и исти ставила на јавну дискусију у трајању од 45 дана. Основна новина у овом нацрту закона је била у томе што је предвиђено да на стану не може постојати, односно не може се стицати станарско право. Поред тога, прописано је да се откупна цијена стана утврђује у зависности од просјечно уговорене цијене 1 m² стана у полугодишту за које су објављени посљедњи статистички подаци за територију Републике Црне Горе.

Дакле, према нацрту новог Закона, грађани своје стамбене потребе треба да рјешавају сами. Ко је шта раније добио, добио је. Више нема.

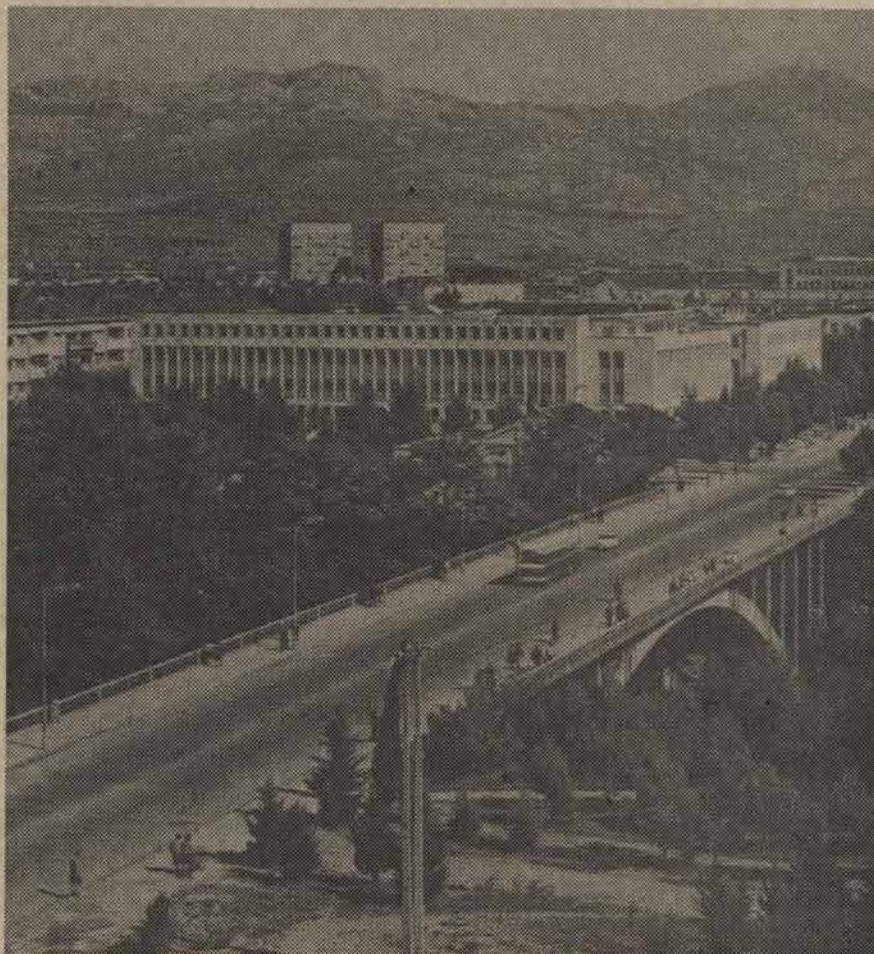
Према томе, ни нацрт новог Закона не предвиђа поправљање положаја подстанара који су принуђени да плаћају девизне кирије.

Међутим, нови Закон још није усвојен, ни после двије године од стављања нацрта истог на јавну дискусију. Основни разлог за одлагање доношења новог Закона, чини се, јесте чекање Владе РЦГ да се заврше њени станови који се граде већ неколи-

ко година на Малом Брду у Подгорици. Наиме, чека се да ови станови буду подијељени и откупљени од стране државних функционера по богателним цијенама, па тек онда да се усвоји нови Закон којим ће се укинута станарско право, а откуп ће се вршити, без обзира на предвиђене попусте, уз тржишне критеријуме, тако да ће цијена станова бити знато већа.

Иначе, у вези са овим функционерским становима у Црној Гори се већ дуже вријеме јавност узбуђује иритирана многим аферама и неправилностима у њиховој расподјели. Ово зато што се станови дијеле без конкурса према субјективним критеријумима, ранг листе се праве на основу лажне документације и сл. Чак је и суд поништио расподјелу 68 станова и наложио надлежној комисији Владе РЦГ да сачини нову ранг-листу приоритета.

Ваља напоменути да ће супер-луксузне станове на Малом Брду добити и Момир Булатовић, предсједник Републике и Мило Ђукановић, предсједник Владе РЦГ. Станове ће добити у репрезентативној вили са 14 стамбених јединица. Уз њих ће бити и главни функционери демократске партије социјалиста. Ови луксузни станови биће предати, као што сам напоменуо, у власништво њиховим будућим

Подгорица – Станове у репрезентативној вили на Малом Брду добиће и Момир Булатовић и Мило Ђукановић

станарима, чиме ће се уз незнатно улагање, кроз форму откупа стана, стећи право богатство.

Дакле, ради се о чистом поклону станова текућим носиоцима политичке власти.

Умјесто тога, по мом мишљењу, председник Републике и председник Владе би требало да имају резиденције, а други државни функционери службене станове, али само док су на функцијама, што је пракса у свим демократским државама. Тако је једино могуће избјећи ситуацију да се свака нова власт снабдијева становима преко државне касе и од муком зарађених народних пара.

Због изнијетих разлога неопходно би било новоизграђени објект на Малом Брду прогласити државном резиденцијом и на тај начин заштити државну имовину од недовољне приватизације која јој пријети.

Ваљало би да се високи државни функционери Црне Горе присјете

својих обећања и бучних изјава које су давали кад су рушили стару, комунистичку, власт коју су оптуживали за неосновано богаћење на рачун народа?

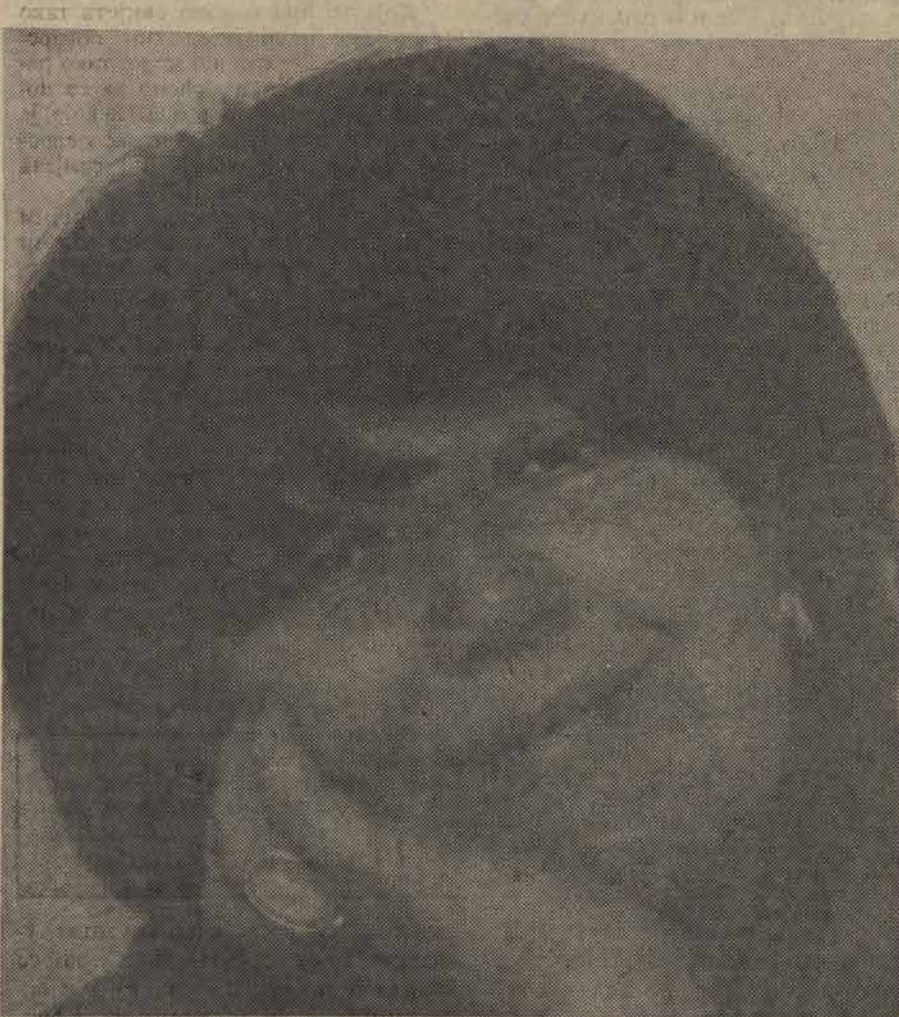
Коначно, из свега што сам изнио јасно произлази да стамбена реформа у Црној Гори, осим у дијелу промјене власништва на друштвеним становима, није дала очекиване резултате. Напротив, темељни разлози због којих је и покренута, остали су неријешени.

Хаосу који данас влада у стамбено-комуналној области мора се хитно стати на пут.

Посебно је потребно новим законским рјешењима побољшати положај подстанара, који су, у ствари, највеће жртве стамбене реформе. Мора се покренути општедруштвена акција за рјешавање њиховог статуса. Ако нема бољег и подеснијег рјешења, треба поново увести допринос за ове намјене. Могао би се порез на стано-

ве, прикупљен по одговарајућој пропорционалној стопи у цјелини, или у већем дијелу, усмјеравати за изградњу нових станова. Треба давати бескућницима бесплатно плацење, продавати грађевински материјал без пореза, одобравати повољне стамбене кредите и омогућити им друге адекватане погодности за рјешавање стамбеног питања. Трехало би им дати и бесплатне акције државних предузећа. У међувремену, док се не ријешу овај, заиста више него тежак проблем, потребно је да држава подстанарима субвенционира кирије у потпуности и тако ублажи јаз, односно подјелу грађана на грађане првог и грађане посљедњег реда. Јер, нема веће социјалне разлике од оне која постоји између грађана који су од друштва добили стан бесплатно и оних грађана који од друштва нијесу добили ништа.

РЕИНТЕГРАЦИЈА ЈУГОСЛОВЕНСКОГ КОМУНИЗМА?!

"На челу тима дедурина из СУБНОР-а налази се Мирјана Марковић која својим лиризмом и политиканством засмијава"

Комуњарска авет не пролази, то већ рекох. Вриједи стога и конкретније осврнути се на ту друштвену пошаст данас и његове носиоце у Србији и Црној Гори, односно СР Југославији, у прелазном периоду, ка Великој Србији, заједничкој отаџбини свих Срба.

Повампирене дедуринае СУБНОР-а, једне и друге федералне јединице, у ствари су само експоненти власти. На челу тог тима свакако се налази другарица "лирских егзалтација" Мирјана Марковић, која својим лиризмом и политиканством засмијава. Било би добро када би господа-другови субноровци пошли код свога ратног комунистичког сарадника, Франца Туђмана, па да провјере пулс свога друга о поновном обнављању Југославије на цијелом њеном бившем простору. Или, пак да у Љубљани, Сплиту, посебно, или тргу бана Јелачића одрже митинг Хрватима, с госпођом Мирјаном Марковић, а обавезно с њеном незаобилазном ружом у коси, само да овога пута буде првена. Ако је тамо прихватила, одлично. Мора јој се признати политичка далековидост.

Међутим, има ту једна други проблем на који рачунају комунисти типа генерала Мирковића. Они би војном силом да наметну своје идеје о поновној Југославији. Дуго сам размишљао о томе због чега ће тим умоболницима обновљена Југославија и ко би се још од Срба за њу борио?! Нашао сам и одговор. Генерал Мирковић не чезне за бившом Југославијом, већ за својом викендицом која му је остала у Словенији, а он је спреман да

"Генерал Мирковић чезне за својом викиндином која је остала у Словенији"

за њу жртвује и милион Срба, јер српске главе је ионако са својим врховним командантом олако смицао.

Могуће да му реинтегративне фатаморгниае долазе у ноћним вампирским комуникацијама са својим у вјечност пресељеним врховним командантом – Јосипом Брозом Титом. А што се госпође Марковић тиче и врховног команданта, вјероватно су у питању и дубљи разлози, јер тај "генијални ум" вјероватно и на теоријском плану марксиста–лењиниста има неоткривено, додатно значење. Или, можда и више од тога.

Што се Српске радикалне странке тиче и тога питања одвек је познато, али можда још није и експлицитно казано следеће. Подржавамо све оне из "братских" република који с нама неће. Јер, толико је наших будала на утицајним мјестима ове наше Југославије да није искључено да једном не би посегли и за насилним рјешењима. Будале су неуништиве, а овај наш народ толико изманипулисан и ојађен и можда још увијек спреман, у једном значајнијем проценту да понесе Титову штафету.

Потврда томе је и овогодишње ношење штафете у неколико мјеста Црне Горе.

У Црној Гори веома размишљају о тој варијанти. Више им то одговара, него ли заједничка отаџбина свих Срба. Господин Момир Булатовић једном је јавно рекао да би отишао у комите ако би му неко узео Црногорство. Тешко ми је то вјеровати, јер уопште не личи на борца, али враг зна, комунистичка нација је канцерогене духовне и душевне природе. Прозборавали су и прозборавају с највећих нивоа ДПС-оваца о "неком виду реинтегрисане Југославије", а

вајни министар иностраних дјела Црне Горе Миодраг Лекић се залаже за шиптарску аутономију на Косову и Метохији. Тај поцрногорчени господин (а више личи на Шиптара) каже дословце ово: "Ангажујем се да Косово добије одређена права, аутономију, одређен субјективитет".

Треба ли коментар, или сумња овој изјави, осим обавезног упозорења да у овој земљи дјелују политичари медиокритети, али и жбири који их жртвују, свакако с врло провидним, а опасним намјераама за на род и државу.

Реинтеграција старе Југославије није ништа друго до ново спремање гробнице за српски народ.

У Црној Гори сепаратистичке странке, нарочито лидер Либералног савеза Црне Горе Славко Перовић отворено ради против ове државне заједнице, а за савезнике има усташку Хрватску и Албанију. Терористички активитет његове странке, али и Социјалдемократске партије социјалиста Црне Горе веома толерише актуелни црногорски режим. За њих то није опасност. Опасност је од Србије, Републике српске и Републике српске Крајине.

КАКО БИРОКРАТИЈА СРБИЈЕ ЗАПОШЉАВА ШИПТАРЕ И МУСЛИМАНЕ У ПРЕДСТАВНИШТВИМА

Бар има изразит број представништава различитих предузећа из Србије, што је и разумљиво имајући на уму Луку Бар и перспективе саобраћаја и трговине са свијетом. Ту се углавном ради о богатим предузећима која тако и награђују своје раднике. Поставља се разложно питање – ко ради у тим испоставама србијанских предузећа у црногорској луци?

Одговор је једноставан и тежак – муслимани, шиптари и католици. Укључујући и новопотурнице, либерале и социјалдемократе. А, несрећних Срба ни од заклетве, као да се ради о најмуслиманској земљи на свијету.

Да ли је тешко добити одговор зашто је то тако и, нарочито, запитати се како то социјалисти (комунисти) Црне Горе и Србије схватају грађанску државу.

Одговор на ово питање сам по себи је логичан – анационално, а висока запосленост муслиманско-католичке популације ствар је криминала бирографије. Логично је да се та мјеста продају. Највеће паре имају наравно они који се на такав начин запошљавају. А шта се то онда дешава

са Србима. Злопате и губе осјећај да су Срби, боље рећи да Срби јесу на власти.

Која то још држава свијета тако изложена непријатељским роварењима са сваке стране може тако раскомоћено и распамећено да се понаша? Ниједна осим наша. Па којој је то још држави и народу данас у европи толико супротствљеног свијета колико нашој. А, зашто?!

И сада, само површно, да набројим представништва србијанских фирми у којима раде антисрби: Лука Бар, Центрокоп, Шумадијаосигурање, Таковоосигурање, Национал ранк ксерокс, Бисерна обала Чањ, БИГЗ, Београдтурист, Борово, Фершпед, Југодрво, Микрометал, Србијапревоз, Инекс златна обала,...

Ово набрајање ни из далека није исцрпљено. Ово не би ни било проблематично да су Срби запослени и да поменути чинилац има макар и минимум поштовања за српске националне и државне интересе. Није риједак случај да људи из тих скупина кажу и то врло отворено: "Зашто да ја цијеним Србина, када он не цијени самога себе".

О СЛАВАМА, ПЈЕСНИЦИМА И ЈУНАЦИМА

А, како смо чували и сачували своју српску националну свијест?! У мом Вишњића Долу никада није престајала да гори крсна свијећа. Ратна драма надносила се над голијским небом. Пријетила је опасност из скоро свакога грмена. Брозови подрепаши

знали су увијек ће је најјача жила куцавица, ће су корјеновићи. Сјећам се прича мојих рођака, старијих и одважнијих људи мога села, да су брозовићи прије отпочињања грађанског рата добро оштрили зубе на најугледније и најутицајније. А када је

Са митрополитом Амфилохијем и крстом св. Јована Крститеља, под Румијом

већ ратна драма почела – знало се: Јуриш браћо партизани комунизам да се брани.

Који и чији црни комунизам, када су за ту сулуду работу убијени највиђенији, најобразованији, најузвиђенији и најутисајнији људи.

Ето, ни послјије тих страха грађанског рата у кућама свих мојих Вишњића, који су дебело платили и жестоко препатили катаклизму српског народа, славила се Крсна слава сабор Светог Јована Крститеља, 20. јануара, сваке године и, без узмака.

Сјећам се великих сметова и голмразица, завијаних путева и шума, али и слављеничких плотуна породице Вишњић, о Божићу, а одмах потом о Светоме Јовану.

Уз нашу крсну свијећу редовно је стизала и незграпна петокрака црногорске милиције, коју још ни данас, упркос лепетнулој петокраки, носи иста милиција. Долазили су да питају ко је то пуца данас у Вишњића Долу, ко то не воли Тита и Партију?! Редовно су остајали без жељеног одговора, али никада нијесу одлазили да не омасте брк на богатим славама нашим, о Божићу и светоме Јовану.

И данас ми је у живом сјећању редовна опаска Ђеда Богдана о шпијунима и милицији: Штенци, Штенци погани... Али, чим би праг праметнули, а сметови и мењаве им нијесу сметали да дођу више од десет километара, оглашавале су се чађе (тако су звани своје московке, швабице, талијанке, југословенке и друге пушке). Богме се у селу, током дугих година, о славама и свадбама оглашавао и пожекоји "Шарац"... Ми, ђаци, радознали претраживали смо појате и свеколика скровишта, али магичног пушкомитрањеза никада не виђесмо,

осим што смо га редовно слушали... Кажу данас бројни како се није могло славити, како је било забрањено, како ето они били комунисти, али у срцу носили светог Саву и Божић. Лажу Штенци, рекао би мој покојни Ђед Богдан, да их може чути. А, ко зна, можда их добро и чује, јер на ономе свијету полажу се рачуни... Неће их спасити ни Броз, ни Моша, иако њихов вођа не остави петокраку на вјечној кући.

Шта су за нас дјецу, али богоми и одрасле, биле славе Богу. Много и премного, али никада довољно.

Уз слављеничку радост и одважне молитве (обично без свештеника) јер их није било – протјерани су и поубијани – пристизали смо тајне питања без одговора, осјећали страх божији и искивали одговорност за све што мислимо и радимо. Радовали смо се, дјетиње, убраним бањацима, слами уочи Божића, жигу, свијећама и пуцкетању огња... А, наши горштакци, рационално свјесни више силе Творца и недовољно црквени, током молитве Богу, за здравље иметка, а нарочито породице, остављали су на нас утисак очаравајући. Запитаност и обзривост у поступцима.

Док бијасмо мањи, огледали смо се, ујутру на Божић, у уљу од скорупа, надцицваром, па ако бисмо се видјели, а редовно је то било и, Богоми са страхом, значило је да ћемо и идуће године славити Божић, да ћемо се радовати. Једнако с нама дјецом то су радили и старији.

А, о крсној слави Јовањдану, како се то каже код нас, долазили су нам редовно кумови Ђурановићи, Велестовци. То је јуначки крај старе Црне Горе, а доселили су у Голију, као и скоро сви Голијани, за животним

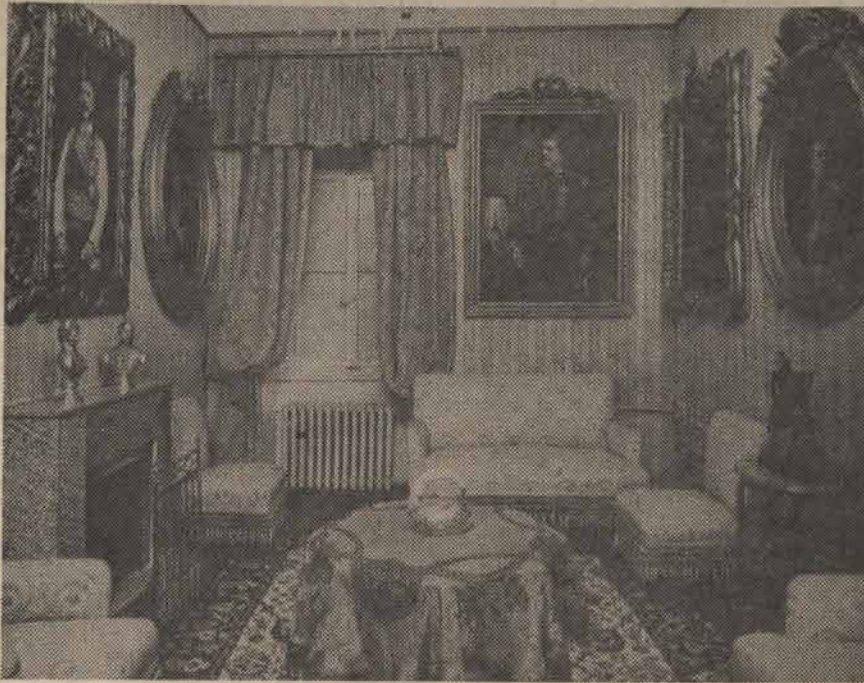
простором, или често од крви. Ту одмах преко планине Његош, одакле је знаменита династија Петровић Његош, неколика сата хода, па Велестово. А, Његош планина је у јужном темелу Голије, говораху стари наши.

Кум Алекса Ђурановић, који ме је држао на рукама, када сам кршћен, једва то памтим (можда сам имао око двије године) својим вечерњим доласком уочи славе, доносио је радост и у нама дјецу изазивао нарочито поштовање. И данас ми је у очима његова силуета док се пробијао кроз велики снијег и мењаву. Та радост као да је заувјек прошла, осјећам сада. Кум Алекса је био старога људског кова, отмен, уљудан, смјерно говорљив, упараћен, јер долази код својих "богомданих" кумова. Црногорска капа, са крстом и четири слова С. А, тек његова здравица, своје Српству и православљу: "Од високе славе Божије, која може да нам поможе, ће се висока слава спомињала, ту и помагала на многаја љета"...

Обавезно скинута црногорска капа док се Богу моли и уз здравицу приповиједа. Богато јело и пиће, крсна свијећа, бројне званице, рођаци, кумови и пријатељи, бистра приповиједања и политичка расподела. Али, никада све то није пролазило без обавезнога – бог ће то знати шта ће све бити. Нарочито, кад ће ова пасја вјера пасти, мислећи на комунизам и потурице новог кова, како су звали слуге Јосипа Броза.

А, тек гусле и гуслари... То је била посебна радост за све. Када би гуслар узео да гусле, па ако није убрзо и отпочео пјесму, настајала би комешања и мрморења. Касно сам сазнао због чега то често бива. А, људи нестрпљиви која ће то пјесма бити. А кад се отисне гусларев глас на косовска пространства историје и косовског пораза, људи су напросто били укочени од пркоса и поноса. Понеки шкргут зуба и коса љутина погледа грчење прстију.

На сву срећу што је Голија од Косова, а и прије њега, етнички чиста – све само српско уво. Тај старохерцеговачки простор, који је населио ловћенску Црну Гору и поново отуда насељен, одгајао је људе здрава духа, велике чврстине и урођене бистрине. Штета, данас је скоро исељен. Одатле је Тешан Подруговић, одатле је и род Филипа Вишњића, ту су се рађали велики људи и јунаци, сердари, главари, војводе. Одатле је знаменити црногорски сердар и јунак Дука Канкараш, који није хтио пољубити руку књезињи Милени, рекавши господару Црне Горе, књазу Николи, да му је исто пољубити у покорности, турску, или женску руку. И, њега господар Црне Горе, знајући га, није погубио. Одатле је и Лазар Пециреп

Цетиње – Салон у Државном музеју, некадашњем дворцу последњег владара Црне горе краља Николе I Петровића

Вишњић, онај што је на турском коцу у Травнику, умјесто псовке, или јаука, мирно гледао и пушио. Одатле је ини јунак, знани и незнани. Одатле су бројни моји преци јунаци.

Из Голије је данас знаменити епски српски пјесник Божо Ђурановић,

синовац мога покојног кума Алексе, аутор чувене епске пјесме: "Смрт Попа Мила Јововића". Набрајао бих још, али бојим се наљутиће се ненабројени. Душан Говедарница, одвећ познати лирски пјесник и романсијер... А, стижу и нови...

ДРУГИ КОНГРЕС СРПСКИХ ИНТЕЛЕКТУАЛАЦА И СРПСКО ПИТАЊЕ ДАНАС

Конгрес српских интелектуалаца у Београду, други по реду, протекао је без адекватне медијске пажње и на домаћем и на међународном плану. Оно што је на мене, као учесника конгреса, оставило веома негативан утисак јесте веома изразита несамосталност тако умних људи, који су своју интелектуалну част, у највећем броју случајева подредили дневнополитичким интересима странке на власти – господина Слободана Милошевића и његове супруге, са другим презименом, госпође Мирјане Марковић.

Тема је била веома озбиљна: Српско питање данас, а резултати тродневног конгресовања такви да је велики број присутних интелектуалаца и прије завршетка конгреса отпутовао из Београда, или напустио Сава Центар гдје се одржавао Конгрес.

Наравно, било је дискусија које су плијениле пажњу и које су одударале од задате, строго задате, теме по критеријима брачнога пара Милошевић-Марковић.

Спадам у оне људе који себи не би могли дозволити слугерањство режиму мимо властитих увјерења и, нарочито, мимо хитних потреба наше нације.

Било је и трагикомичних сцена. Када је требало озбиљно и темељно казати, или пронаћи спасоносне формуле за излазак српске мисли на јавну сцену, унутар српских земаља и у свијету о српском питању данас, веома се жучно расправљало о јотовању и палатализацији. Стекао сам утисак да поједини језикословци пате од комплекса неприхваћености код својих студената, па је Конгрес мјесто гдје сједе највећи интелектуалци Српства да обнове знање о јотовању

и палатализацији. Свакако, знам значење језика у српском питању, јуче данас и сјутра, али никако не схватам, док се расправља о виталним питањима нашега опстанка, да је преша расправљати о јотовању и палатализацији.

Умјесто да смо, одмах на почетку, чули да је питање свих питања Српства данас отаџбина и дефинисан, веома јасно и прецизно, национални интерес Нације, интелектуални јебиветри су пишали уз вјетар.

Режим који нас је довео у ново страдање, трећи пут у овоме вијеку, за отаџбину и националну ствар и није могао дати боље интелектуалце. Ми Срби се понашамо као одрасла и неодговорна дјеца. Стога нимало и не чуди што нам се дешавају овакве трагедије. Наш урођени и безброј пута доказани хероизам уништавају наши властодршци. Ми никада на дужи стазе не можемо усталисти своју слободу. У нашем карактеру изражена је воља за влашћу и владањем. То и не би било превише проблематично када би властољуби на власти показали да то и знају да чине на добробит цијела народа и његове државе. Када би слиједили опште националне интересе.

Српски анационализам је дубоких корјена и није од јуче. Њему није на адекватан начин посвећена већа научна пажња, а држава никада није озбиљније о томе бринула. Углавном су то чинили усамљено поједини научници у разним областима, а од тога је корист толика да постоји на папиру за радознале читаоце. Вјероватно ће им више пажње поклонити неки инострани читалац, него ли неко из српскога народа.

Сасвим је извјесно да данашњи интелектуалци Српства, осим ријетких и часних изузетака, немају кичмености да се супротставе режиму који је искључиво у својој функцији, из властодржачких интереса!

Изненадило је (али не и многе) да се један значајан број наших угледних интелектуалаца легитимисао као државни интелектуалци, без имало труда да то макар некако прикрију. Владајући србијански режим је у служби властите комунистичке идеологије, српског комунизма, који се по сваку цијену жели одржати, уз чежњиве погледе према Москви и васкрсавању руског комунизма, зашта, бар сада, има мало наде. Руске националне снаге врло су активне, па заједно са српским националистима, по природном реду догађања, битку добијају.

Ваља се јавно запитати – да ли то српски интелектуалци данас чезну за прохујалим временима једноумља, или конформистички Интелектуализују? ... Свеједно је шта би на то могли казати, али је једно извјесно: На конгресу нијесмо могли чути, да поновим, двије довољно наглашене

мисли и, нарочито, прегнуће да се да властити допринос: Јединствена српска отаџбина и дефинисано национално питање, сада овдје и одмах. Посебно је засметало што угледници не рекоше потребне ријечи за садашњу помоћ СР Југославије, у свим видовима, борцима у Републици Српској Крајини и Републици Српској. Можда због тога што знају да тамо ратују српски четници немили режиму СР Југославије. И, ево на крају, када смо тек отворили крупне теме, подсећање на XXV такмичење математичара СР Југославије, у Бару, гдје правимо разговор. Изузетан је то моменат да констатујемо да имамо много талената, да би нам перспектива могла бити одиста сјајна. Показали су то резултати такмичења.

Као што кажете имамо изузетно талентоване људе, што није никаква новина. Нација која је дала владику Николаја Велимировића, а прије њега светога Саву, светога цара Душана, Симеона, светога Петра Цетињског,

светога Василија Острошког, оца Јустина, Теслу, Његоша, Пупина, Петронијевића и бројне друге угледнике свјетских стандарда, ни данас није изгубила моћ репродукције тих истих гена. Али, ја нијесам много веома данас због тога. Ти наши будући таленти отићи ће у САД и друге развијене земље свијета, тамо ће се развијати, тамо ће и остати трајно и радећи у туђој земљи, радиће против интереса наше земље.

Већ сам изрекао безброј критичких примједба на наше уклето доба, када ситуационистички интереси доминирају над магистралним националним интересима, времену када је један осредњак и исподосредњака пожељнији од образованог и достојанственог човјека. И, што је још теже и горе, наши властодршци више цијене једнога шпигтара непријатеља и прије га и боље запошљавају него нашега стручњака и родољуба.

Овоме режиму важнија је пobjеда уклете комунистичке идеологије од

националног напретка српске нације. У нашој земљи непожељни су паметни, образовани, а о генијалнима и да не говоримо. Једноставно, ова земља нема мјеста за оне људе за којима вапе земље развијеног Запада, у којима се, уосталом, налази и данас велики број најобразованијег дијела наше нације.

Овој земљи нијесу потребни образовани. Овој земљи су потребни полуписмени. А, зашто, то ни сами ђаво више не зна. Човјек може разумјети да се некада забијала глава у пијсеак, али шта је данас и због чега се то чини?!

Ипак, по оној народној, ничија до зоре није горјела, па неће ни ових без свијеће. Увјерен сам да ће полако доћи и дани плодносног српског процвата, а без талената и њиховог ангажовања нема напретка ни нације, нити државе. Ипак, оптимиста јесам. Да тако није зашто бих радио то што радим?!

КАКО РЕЖИМ ЦРНЕ ГОРЕ ПРОГАЊА РАДИКАЛЕ!

ПРЕДСТАВКА РАДОВАНА БОЖОВИЋА ВЛАДИ РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ

Поштовани предсједнице Владе,
Добио сам, 16.5.1994. године, Ваше писмо поводом моје представке од 11. марта ове године, везано за незаконити рад Љубише Крговића, директора Завода запошљавања Црне Горе – Подгорица.

Одмах на почетку желим да кажем да сам незадовољан са Вашим одговором.

Наиме, сматрао сам да ћете ме заштитити од малициозности и шиканирања којима сам подвргнут од стране Крговића. Мислио сам да они који раде незаконито нијесу под заштитом државе. Међутим, Ви сте умјесто мене заштитили њега, као свог пријатеља и бившег шефа Вашег кабинета.

Да је предња констатација тачна види се, на првом мјесту, из тога што је Ваш одговор стигао прекасно. У међувремену, Крговић је спровео у цјелости свој перфидни, осветнички план, тј. разријешо ме је дужности руководиоца Бироа рада Бар, због казане истине о његовом незаконитом поступању. Даље, из Вашег одговора произилази да су моји наводи из представке у потпуности неистинити.

Све у свему, стекао сам утисак да је Ваш одговор срачунат да се Крговић заштити у цјелости, па и од очигледних и флагрантних повреда законских и других прописа због којих би у свакој правној држави морао да сноси одговорност (најмање да буде разријешен дужности директора). Ово тим прије што тврдите да сте све моје наводе провјерили у више разговора. Заборавили сте, међутим, да и мене позовете на разговор и ако сам тражио да се са Крговићем суочим у Вашем присуству. Заборавили сте основно начело помоћу кога се долази до истине – AUDIATUR ET ALTERA PAR.

Стога, не само на овом примјеру, више је него очигледно, потврђује се мисао Меше Селимовића: "Власт је антифилозофска, јер никада не сумња у себе, никада не смије имати ни једну грешку, никада нико ко јој је супростављен не може имати право ни у чему".

Толико за увод, а сада желим да пређем на појединачну анализу сваког Вашег навода из одговора.

На првом мјесту Ви тврдите да сам ја на лични захтјев, из породичних разлога, а не због потребе завода, премјештен из Бијелог Поља у Бар.

Ова констатација није тачна. Ја сам у Бар премјештен како би се на моје радно мјесто руководиоца Бироа рада Бијело Поље распоредила Борка Смолковић, пријатељица Љубише Крговића још из студентских дана. Она је, иначе, снаха Благоја Лучића, савезног министра за саобраћај и бившег подредсједника Владе РЦГ. Поред тога и њена сестра Снежана Зечевић ради у стручној служби Владе. А познато Вам је да код нас није битно колико знаш, већ кога знаш.

Даље, Ви истичете да сам ја стамбено обезбијеђен, те да у Бијелом Пољу имам у свијини викендицу и стан, а у Сутомору породичну стамбену зграду. Одмах морам рећи да ово није истина. Ко Вам је дао овај податак – слагао Вас је. Заиста више него чудно. Није ми јасно како неко може обмањивати предсједника Владе? Довољно је било да затражите моју документацију која се налази у заводу и све би Вам било јасно. Иначе, у вези са овим истичем да у Бијелом Пољу моји родитељи имају породичну кућу а у Сутомору викендицу која је неподобна за становање. Но, ја нијесам дужан да живим код родитеља. Кад се Љубиша Крговић врати да

живи код својих родитеља (отац му има велику кућу у Подгорици), кад то учине његови помоћници и многи други функционери који имају и по два стана, онда ћу и ја пристати да живим код родитеља и нећу тражити да ми се ријешу стамбено питање, упркос томе што имам 18 година радног стажа од чега преко 10 на руководећим радним мјестима, што је највише од свих радника Завода. Упркос томе што сам био скроман па до сада нијесам тражио друштвени стан, јер сам становао код родитеља.

Напомињем само да према општем акту Завода радник који је подстанар и радник који живи код родитеља имају једнак третман.

Иначе, ја, због постојеће ситуације у друштву не бих ни инсистирао на рјешавању свог стамбеног питања да нијесам видио шта ради директор Завода. Он је, наиме, негдје почетком ове године, на јуриш, мимо било каквог плана, подијелио 4. стана без списивања конкурса, и то је један за себе а три за своје помоћнике. Расподјелу је извршио по слободној и самовољној процјени и одлуци Управног одбора Завода, који игра како директор свира. То се друкчије назива незаконитост. Може се сврстати и у корупцију, а пошто неко даје оно што није његово и то неком ко на то нема право, онда је то и крађа. Јер, директор и један његов помоћник су већ имали адекватне станове у својини па зато нијесу имали право на нове станове. На ово указује и чињеница да су се друга два помоћника директора уселили у старе станове, иако су имали нове станове, али мање површине.

Међутим, Ви констатујете да Вас је неко обавијестио да станови нијесу незаконито расподијељени. Требало је да им само затражите конкурс за расподјелу истих и одмах би Вам све било јасно! Но, то није све. Крговић је без конкурса расподијелио и 5 стамбених кредита од којих је највећи 30.000 ДЕМ а дат је Радовану Дамјановићу, тадашњем председнику Савјета Завода, иако је овај имао друштвени стан.

Даље, ја у својој представи ниједне нијесам тврдио да су сви радници у Заводу примљени путем преузимања. Ја сам само истакао да се злоупотребљава овај институт који треба да буде изузетак а не правило, те да је на тај начин примљено пет радника и то све на руководећим радним мјестима, као и то да се ради о директоровим пријатељима, кумовима и рођацима високих функционера. Он је иначе, поред тога запослио, додуше, по огласу још преко 10 радника руководећи се искључиво субјектив-

ним критеријумима и протекционизмом. Овом приликом указујем само на случај запошљавања Рајка Голубовића. Исти је председник Синдиката незапослених и представник овог у Управном одбору Завода. Крговић га је примио у радни однос у Колашину, мада није испуњавао услове из општег акта јер је логички инжењер а за то радно мјесто се тражи виша школа друштвеног смера. Поставља се питање како поменути Голубовић да представља незапослене и заступа њихове интересе кад је и сам незаконито запошљен у Заводу.

Поред изложеног, Ви истичете да је Крговић смањено број запослених у Заводу са 185 на 145 радника. Ни овај податак није тачан. Кад сте га именовали за директора Завода, у истом се налазило у радном односу око 155 радника а, а сада их је око 150. Дакле, смањење је незнатно. Међутим, ја овом приликом истичем да је Крговић у сједишту Завода повећао број запослених за око 35%, а смањено број запослених на терену, гдје се обављају конкретни послови са клијентима. То је урадио да би створио простор за запослење, као што сам то већ рекао, својих пријатеља и сродника високих функционера. Тако у Заводу раде брат Председника Републике, син председника Скупштине РЦГ, жена секретара Владе, жена помоћника министра за трговину и други. Све их је Крговић примио како би за себе обезбједио алиби, како би могао да ради шта му је воља. Јер, он ради по учинку. Учини он функционерима, па учине они њему.

Надаље, Ви тврдите да су у протеклом периоду постигнута задовољавајући резултати у раду Завода. Међутим, из ребаланса Финансијског плана од 27.12.1993. године, не може се утврдити који износ средстава је потрошен за кредитирање самозапошљавања јер су средства за ове намјене приказана заједно са средствима за стамбену изградњу и средствима пословног фонда. На овај начин се крије износ средстава који је потрошен за станове и стамбене кредите, те бројне хуманитарне помоћи. Тврдите да су смањени издаци за материјалне трошкове, а ја износим следећи податак: За личне расходе радника Завода и материјалне трошкове потрошено је свега нешто око 15% мање средстава од издатака за новчане накнаде незапослених лица. Гдје је ту уштеда мени није јасно, ако имамо у виду број незапослених (око 70.000) и број радника Завода (150)? Даље, наводите податке о некаквим уштедама. Није ми онда јасно зашто се новчана накнада незапосленим лицима стално исплаћује

са закашњењима и зашто се не приступи реализацији конкурса за кредитирање самозапошљавања из 1993. године.

Иначе, по мом мишљењу читава активност у вези кредитирања самозапошљавања је пренадувана како би се створио утисак да се нешто значајно ради. Напомињем да се тек сада одобравају средства по захтјевима из 1992. године, а захтјеви из 1993. године, као што сам већ истакао, још нијесу ушли у процедуру. Велики је број нерационално употријебљених кредита. Тако, примјера ради, од 105 контролисаних програма одобрених из 1991. године, свега 18 инвеститора је намјенски утрошило средства, док је од 71 контролисаног програма из 1992. године свега 9 инвеститора намјенски утрошило средства и у потпуности затворило финансијску конструкцију. У прошлој години кредити су враћени тотално обезвријеђени, тако да средства нијесу сачувана за будућа кредитирања.

На крају Вашег писма, Ви ме обавјештавате да ми је од стране Крговића понуђено да се вратим у Бијело Поље пошто не постоји потреба службе да ја радим у Бару. У вези са овим подсејам Вас на следеће:

Ја сам Вам у поменутој представи указао на то да ме је Крговић прије двије године из Бијелог Поља премјестио у Бар. Међутим, сада када сам му се замјерио због речене истине, он перфидно укида радно мјесто савјетника за правне послове у Бару, а на радно мјесто руководиоца Бироа рада Бар, распоређује Наду Милошевић, жену стару преко 57 година, која је снаха председника ДПС у Бару и народног посланика Марка Милошевића. Ово је урадио незаконито по измишљеном интерном огласу. Поставља се питање зашто наведену Наду није распоредио за руководиоца прије двије године, него је мене довео из Бијелог Поља и зашто ме сада враћа у Бијело Поље? Одговор је јасан и гласи: Зато да ми се освети! Из тог разлога је и укинуо радно мјесто савјетника у Бару иако је исто постојало преко 20 година и на њега била распоређена наведена Нада. Овакав поступак Крговића је неморалан и заснован је на злоупотреби права. То је једна чиста одмазда и казна за побуну, за исказану истину.

Знајте да је поступком Крговића угрожена моја слобода. Видите ли да власт права нестаје, а на њено мјесто ступа власт необузданих појединаца. Све вриједности се безбизирно газе. Запањује чињеница колико су човјеково достојанство, слобода и права постали безначај-

ни. Знате ли да из малог угњетавања израста велико. Из малог ограничавања слободе настаје велика тиранија. "Отпор тиранији - послушност је Богу" (Цеферсон и Бенџамин). А Марко Миљанов, наш ве-

лики духовни предак, поручио је: "... Не штедите никога од истине ...". Зар због истине мора да страда моја породица? Зашто не спријечити самовољу? Знам да то можете ако хоћете! Коначно, за све изнијето имам писмене доказе, па Вас поново позивам

да ме лично примите како бих Вам исте непосредно презентирао и увјерио Вас у истинитост мојих навода.

С поштовањем.
У Бару, 20.5.1994. године

Радован Боžовић,
БАР

Председник Владе
Republike Fime Sore

10. маја 1994. године

RADOVAN BOŽOVIĆ
BIRO RADA

B A R

Обавјештавам Вас да сам примио представку коју сте ми упutilи 16. фебруара ове године. Redовно сам обавјештаван и о Вашим телефонским позивима, као и о позиву Ваше супруге.

Обзиром на проблем о којем сте ми писали, који је обухватио велики број конкретних питања било је неопходно више времена да се све провери, оцијени и да Вам се одговори. У више разговора које сам обавио, добио сам информације да сте Ви на лични захтев и уз препоруку тројце помоћника директора Zavoda (уз њихово увјеравање да сте стамбено обезбједјени у Бару), ђакле, из породичних разлога, а не због потребе Zavoda, премјештени из Бијелог Polја у Бар.

Ваш захтев за додјелу стамбеног кредита, информисан сам, није прихваћен јер сте од раније корисник кредита за градњу викендике у Бијелом Polју. Такође, према расположивим подацима Ви имате у Бијелом Polју и стан у власништву, као и породичну стамбену зграду у Sutomoru.

У поводу осталих Ваших навода: да директор врши на своју руку расподјелу станова, да су стамбени кредити дијелјени мимо конкурса, да су сви радници примани путем преузимања, да је повриједјен Закон о запошљавању код одређивања висине новчане накнаде и многи други, обавијештен сам да нијесу истинити те да су они у свим овим активностима испоштовали одлуке и документа које постоје у Zavodu о чему свјedoче и налази надлежних инспекцијских органа.

Што се тиче оцјене о квалитету рада у Zavodu он је предмет сталног надзора Владе и матичног министарства. У proteklom периоду постигнути су задовољавајући резултати: организован је на потпуно новим основима Program запошљавања и на тај начин заштићено од propadanja близу 6 милиона DM, реализован је Program запошљавања приправника са високом spremom (zaposleno око 1.500 високошколaca), извршена reorganizacija i racionalizacija službe i број zaposlenih са 185 сведен на 145, организован program finansiranja uspješnih i talentovanih visokoškolaца до три године, centralizacijom nabavki prepolovljeni су materijalni troškovi, uštedjeno више од 500 hiljada DM, svaki opravdan захтев за prekvalifikaciju i стручну primjenu riješen i isfinansiran, zaposleno преко 7.100 sezonaca, извршена adaptacija i sanacija svih prostorija zavoda у Republici, organizovana kontrola i sredjivanje evidencije zaposlenih itd.

Istina, има још доста да се уради, али, ни ово nabrojeno није за podcjenjivanje.

Што се тиче Вашег даљег радно-правног статуса обавијештен сам да Вам је понуђено да се вратите у Бијело Polје, јер не постоји потреба Službe да Ви радите у Бару.

С поштовањем,

Мило Djukanović

НАД ГОРОМ

ОВО ЈЕ ВРИЈЕМЕ БЕЗ ПРЕДАКА
ОСТАВИЛО НАС ОБОДА ПИСМО
ДОБА ЈЕ ПРАЗНИХ РЕДАКА
НАС КОЈИ НИСМО

ОВО ЈЕ ВРИЈЕМЕ ЊЕГОША
И ИЗДАНОГ СВЕТОГ МУ СТРИЦА
ОВО ЈЕ ДОБА НЕМИЛОША
ДОБА КУКАВИЦА

ЦРНОГОРЦИ ОГРЕЗЛИ У ВОЉИ ЗА ЦРНО
БЕЗ ЛОВЋЕНА И ЦРКВИНА ВРХА
СВЕЧЕ САВА И ПЕТРЕ
НАРОД ВАМ ПОСРНО
БЕЗ КРИКА И СТИХА

ЦРНОГОРАЦ БЕЗ БОГА И КРСТА
ИГРУ ЖРТВЕ ПЛТЕ
НЕ МАРИ ЗА ТРИ ПРСТА
И ТАЈНУ ВЈЕРЕ НАМ СВЕТЕ

СРБИН А ШТА ЛИ СНАТРИ
БЕЗ ПОНОСНОГ ЖИГА И СЛАВЕ
ПОГАШЕНЕ СРЦА МУ ВАТРЕ
ЦРНОГОРЦУ ДАНАС БЕЗ ГЛАВЕ

ПРОКЛЕТА УРО ВАКТА
ОДНЕСИ КЛЕТВУ СЛОВА
ВАСКРСНИ С НЕМАЊИНА ЛАКТА
ЗЕМЉО ПРАХА И ОЛОВА

ОВО ЈЕ ВРИЈЕМЕ ЈАДА
ВЛАДАВИНА САКАТИХ УМОМ
ГОСПОД ЋЕ С НОВА С НАМА
И НЕБОМ И ДРУМОМ

СВЕЦИ НАМ НАД ГОРОМ БДИЈУ
ПЧЕЛЕ У ЦВИЈЕТ САШЛЕ
НЕБА ВАТРЕ СЕ ЖДИЈУ
ВЈЕЧНОСТИ СВЕ СУ СЕ НАШЛЕ

ЗНАМО ЛИ ЗЕБЊЕ СЕБРА
ВРАТИМО ДУШИ БОГА
КРАЈА НЕМА У НЕБА
УСКЛИКНИМО МУ СТОГА

ЦЕТИЊЕ КОСОВСКА ИСКРО
ЗАСПАЛА ЧЕЉАД СУ ТВОЈА
ТЕБИ ЈЕ СТАРО БЛИСКО
ВРИЈЕМЕ ЉУДСКОГ СОЈА

ПРОБУДИ ЧЕДА САШЛА
С ПУТЕВА ОБИЛИЋА
КАКО БИ СЕБЕ НАШЛА
У МИСЛИ ПЕТРОВИЋА

КРЕСНИ ЛОВЋЕНСКА ЛУЧО
ДОЗОВИ СКРЕНУЛО РОБЉЕ
ВРИЈЕМЕ ОВО МУЧНО
ТУЊИНСКИ ДЈЕЦУ ТИ ЗОБЉЕ

КОСОВО И МЕТОХИЈА

Нећу мртву пјесму о српском огњишту
Хоћу шљиву цвјетну усред Метохије
Докле але српскост моју ишту
Хоћу да је моје што Бог дао ми је

Не могу ми тавни газит земљу
То је мога оца његове светиње
Зато Српче његуј војну цревљу
док је тебе док је твоје збиље

Нек се коте скоти у инату
Нек тирјани снују сновиђења
Метохија на реверу свату
Не садашња него она пређа

Искра наша не тавни у мраку
Мој се народ одрода отрша
На небу је увидио зраку
Грчанице и Орлова крша

Нек се удар не стреца блијеска
Земља гори тихо исподмукла
На небу је Лазарева фреска
Караџорђа у свјетлост обукла

Тутњи море Ловћен се смијеши
Пјесма иште старог слободара
Српска душа узлове дријеши
Одавно јој понестало дара

Судњи дане нема нам лијека
Откако смо срцу допустили
Немир стига мајчина млијека
Са сабљом смо срчанији били

Накот млаза до нашег узглавља
Ми смо криви не њихове људи
Сеобе нам посрамише знања
Постадо смо друге врсте људи

На утук се утуком узвраћа
То је закон земнога промисла
херојска смо од постања браћа
Зла нас сила на зло своје стисла

Косово се Метохијом крсти
Божур чува мученике земне
Та се земља светим Стрпством прсти
Све су цркве све светиње њене

Цетиње, 29. I 1992.

КОСА

Оцу Милети

Спавај оче у рају Голије
Нек одморе косе и сјекире
Ти почиваш тебе овдје није
У твојем вису унутале лире

Глас огњишта од твојих корака
Долази ми обзорјем у сневе
Игра борја влати пропланака
Не престаје и тишином зове

И сад мислим негдје си у горе
да ћеш доћи и уморно сјести
По сјећању пратим разговоре
А у варци кораке на цести

Дани наши отишли су трајно
Јуче блиско издаде ме збиљски
У сазвјежђу нека те бескрајном
У предака непрегледној нисци

Има ево сусрета без краја
И трагача по сновидој мапи
Прочитај ми писмо завичаја
Отпоздрави по крсту на капи

Бар, 13. IV 1994. године

КУКАВАЦ

– Лупежу патриотског
писма Србији –

КУДЛИ ГА ОДНЕСЕ
С ПОТПИСОМ САВЈЕСТИ
КУКАВЧЕ

ЧЕМУ ЛИ ЋЕ ТИ ГРОБНИЧЕ
НАТАКАРЕНИ
НА ЧЕРЕЧНЕ
КОШЧУРИНЕ

ДРЕМЉИВ ТИ МОЗАК
ОМЕМЛИО
ЗА ПИСМА И
БИСТРА ЧИТАЊА
ЛУПОДЕРУ
СКАМЕНИО СЕ
У ДУПЉИ
ПОСКОКЧИНА
СВЕ ДО
ИЗЧЕЗНУЋА

У ТРУЛЕЖ
КАД ОДЕШ
СРЦЕ ЋЕ ТИ
ПРОБОСТИ
ТРУЛЕЖ ЋЕ ТЕ
РАСТРУЛИТИ

САВЈЕСТ ЋЕ ТИ
ВЈЕКОВАТИ
СКАМЕЊЕНА

НИ СЛОВА НЕЋЕШ
НИКОМ
И
НИКАД
ПРОСЛОВИТИ

У Бару, 3.06. 1989.

Са књижевницима Црне Горе на Ивановим Коритима
(Љим Вишњић – стоји – други слева)

ПЛАМЕН

Косово од коса и кости
Метохија и даље мета
Српство у немилости
Код уклетог свијета

Грачаница од плача и мача
Ресава од реса
Дјеца нам испод сача
За усташка уста тјелеса

Студеница студена и сама
Без Срђа и Карађорђа
Потавњела нам Морача
Од петокраких вођа

Пива изгнана из слива
Острог и даље стамен
Устајте вјерни Срби
Упаљен је небески пламен

ШУМА

Тамо гдје будем вјечно
нека шума буде
и окрајни неба
и тишина више
то ми тако треба
нек ме птице буде
О шуме
све бескрајне шуме мира
нек божанска лира
провиђењем окрепљује слабе
бескрај нека зове
вјечност нека дира
у пропланке ове
душу од порфира

Кад ја будем у дубине заспо
у трептај звјездани
кад се скријем
ти путнике поред мирног дома
кажи на то
спавај пјесмо мирно
и одахни
рај заслужни
на зељи је твојој
лозо из дубина

Српство ти је у напредак збрано
небо му се свило
у грешности својој

Зета, 18.05. 1994.

ЧЕКАЈУЋИ БОБЕТКА

- Одбрана Републике Српске Крајине од хрватске агресије
- Стратегијски дочек и снажан противудар

Већ месец дана у хрватским средствима "приопћавања" води се кампања с циљем националне хомогенизације за рат против Републике Српске Крајине. Импулси, наравно, долазе из државног врха при чему су као и увек најгрлатији његово величанство генералсимум Фрањо Туђман и следбеник Геринга по лику и делу маршал и министар хрватске војске Бобетко.

Први обилази Далмацију и Истру чијим житељима је прекинуло од Туђманове мегаломаније па све гласније упућује сигнале мајници Италији да их узме под своје окриље. Он своје поданике покушава уверити у нешто у што и сам не верује, тј. да ће уз помоћ "међународних чимбеника", најкасније до октобра у једном "Блиц-кригу" против Срба, који су "окупатори" 1/3 авиојевске Хрватске "ручати" са новинарима у Книну а "вечерати" у Вуковару. Кадга неки од тих "међународних чимбеника", међу којима и амерички амбасадор у

Загребу, упозоре да није реч о окупацији дела хрватске територије, већ да је то српска земља још из времена кад се о Хрватима нешто више знало једино у фрањевачким самостанима, док их на отвореној политичкој сцени као самосталног фактора није ни било. Чак и на почетку овог века у "Сабору" било је 50% посланика Срба а сам град Загреб имао је 1902 године 52% Срба. Славонија је скоро у целини била Српска као и Северна Далмација, Лика, Кордун и Банија. Кад су после првог светског рата дипломате од професије у Лондону питале Николу Пашића који део територије претежно насељавају Хрвати, он им је одговорио: "Кад се попнете на Сљење и то што погледом захватите, ето то је Хрватска".

А што се тиче фелдмаршала Геринга (Бобетка) он обилази војне школе и држи ватрене говоре. "Блиц-криг-то је наша опција", каже Бобетко, иако добро зна да за једну реалну претњу треба знатно више снага него што их Хрватска сада има.

Геостратегијски положај Хрватске

Нема државе у Европи која има тако неповољан геостратегијски положај као Хрватска. То је облик "кифле" која је поломљена на два места – у Западној Славонији и Северној Далмацији па се држава састоји из више одвојених целина. Дужина "кифле" је око 1100 км а дубина се креће од 10-100 км. Једина значајнија копнена комуникација која колико-толико функционише јесте Загреб– Ријека, па и она је у зони Карловца свега неколико километара од српских положаја у Кордуну. Другим речима све кључне тачке за повезивање Хрватске налазе се у Републици Српској Крајини. Осим тога хрвати су одбачени од Дунава као значајне међународне пловне комуникације.

Такав геостратегијски положај какав има Хрватска у односу на Републику Српску Крајину приморава је на "Локалне подухвате". Маневар снагама са једног бојишта на друго практично је толико спор да губи сваки смисао. За пребацивање снага, рецимо из Славоније у Далмацију или обратно, треба ићи преко Вировитице, Загреба и Ријеке а одатле бродовима до Шибеника јер би масленички мост и аеродром Земуник чим почну оружане борбе били ван употребе.

Насупрот хрватској, Република Српска Крајина има територијални ослонац на Републику Српску, а у источној Славонији и Барањи директно на Србију са комуникацијама које обезбеђују успешно функционисање и фронта и позадине.

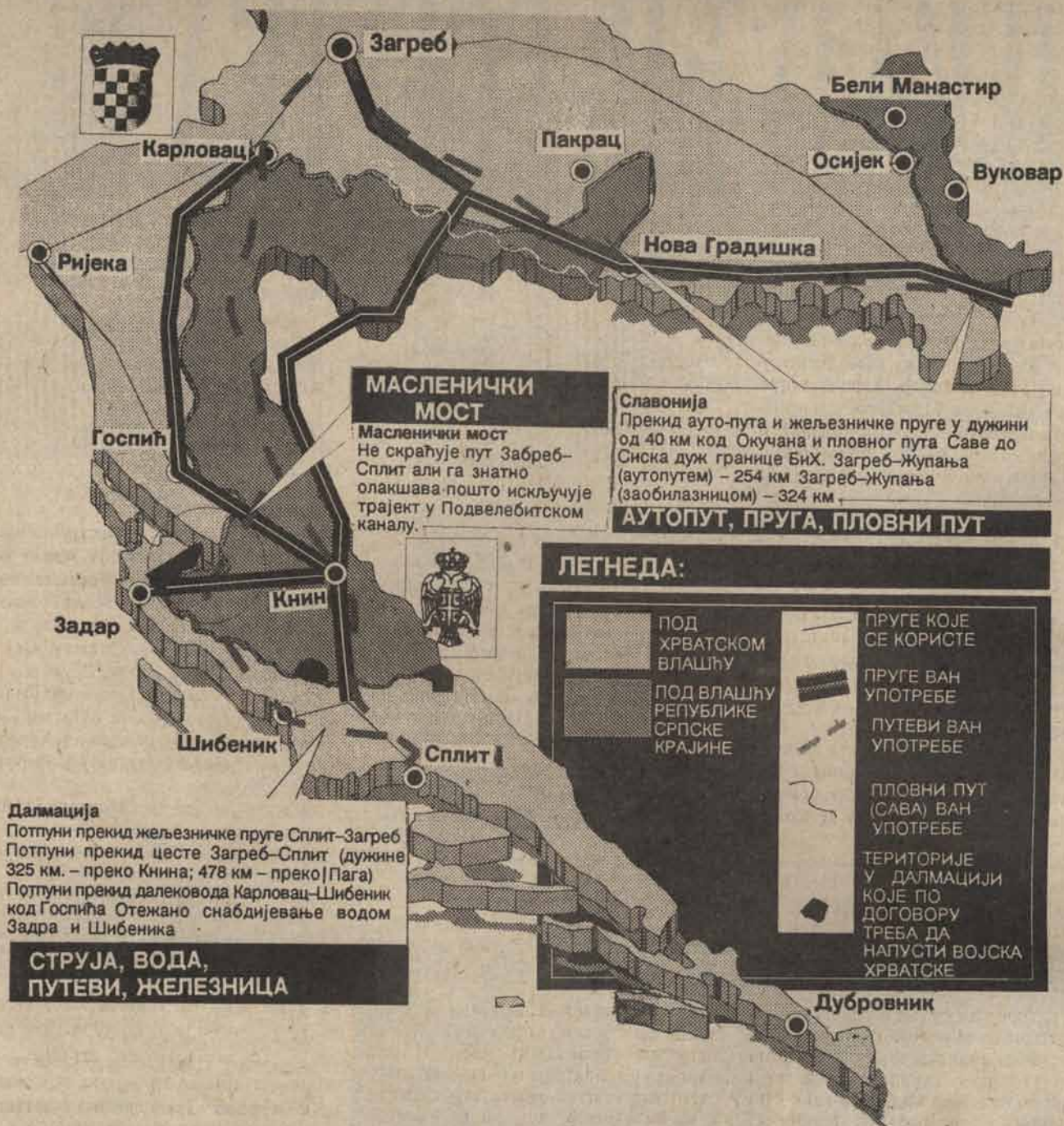
Однос снага

Хрватски демографски потенцијал, кад се одбију избеглице у иностранству, износи око четири милиона. У условима у којима се Хрватска сада налази при максималном напрезању, могуће је у догледно време створити армију од 250.000 војника максимум, с тим да би то биле углавном пешадијске снаге. Ратно ваздухопловство хрватске је маргинално, а оклопне јединице у повоју. "Блиц-криг" без тенкова и авијације у реалном односу снага није могућ и представља фикс-идеју хрватског Геринга (Бобетке).

Република Српска Крајина од сопственог демографског потенцијала може ставити под оружје око 50.000

Туђман у посети будућој италијанској провинцији Истри

Далмација
 Потпуни прекид жељезничке пруге Сплит-Загреб
 Потпуни прекид цесте Загреб-Сплит (дужине 478 км. - преко Книна; 325 км. - преко Пага)
 Потпуни прекид далековода Карловац-Шибеник код Госпића
 Отежано снабдијевање водом Задра и Шибеника

СТРУЈА, ВОДА, ПУТЕВИ, ЖЕЛЕЗНИЦА

људи, мотивисаних да бране своја огњишта. Наравно, и међу Србима као и Хрватима има ратних дезертера. Хрвата дезертера има широм Европе и Аустралије, а Срба из Републике Српске Крајине највише у Србији.

Ако се има у виду да Хрватска 1/3 својих оружаних формација држи у Босни и Херцеговини у "братском загрљају" са муслиманима, а да 2/3 има развучене на фронту дугом око 1600 км од Превлаке до Осјека и дуж реке Саве од Градишке до Брчког, поставља се питање - са којим снагама Хрватска може остварити нужни минимум од 3:1 до 5:1 у своју корист да би могла предузети било какву значајнију офанзивну активност на било ком оперативном правцу. Са

овима са којима сада располаже то није могуће.

Општи однос снага Хрватске и Републике Српске Крајине је без сумње у корист Хрвата али повољан општи однос снага и оперативни-тактички однос снага на сваком правцу напада појединачно нису исте категорије. Да би Хрвати остварили повољан однос снага бар на основним правцима у Северној Далмацији, Лици, Кордуњу, Банији, Западној и Источној Славонији и Барањи, њима би требало још једна ратна армија од 250.000 војника, за шта Хрватска нема ни демографских ни осталих војних потенцијала. Отуда у Хрватској све више сазрева уверење да је важно да они рат почну, а онда ће се спољни "чим-

беници" умешати, пре свега Немачка, САД и НАТО. На ту помоћ су Хрвати рачунали и 1991. год. па су остали кратких рукава и рат изгубили. Осим тога Република Српска је реалност и она располаже са најмоћнијом армијом у региону. На њу се Република Српска Крајина може не само ослонити већ и на њену свестрану помоћ рачунати. На крају крајева ту је и Србија која има сва права и обавезе да брани свој народ.

Активна одбрана

Ако се Хрвати ипак одлуче на "ратну опцију" морају рачунати да ће наићи на снажан отпор. Ратна лукавства могу донети неки ситнији успех као што је био случај у Дивоселу.

Међутим на оперативно-стратегијском плану изненађења нема. "Блицкриг" је Туђманова и Бобеткова опсеција. Ако они заиста мисле да могу испресецати, разбити и поразити снаге Републике Српске Крајине онако, како то народ каже, "на брзака" онда нека то пробају па ће видети на какав ће отпор наићи. Срби су у Крајини дефинисали свој национални простор, разграничили се са Хрватима и то су сада две државе. Ако то Хрвати не уважају већ опет почну рат, имаће га и у својој кући. Неће се Срби само бранити већ и нападати. Ако при томе прошире своје границе у зонама где су до овог рата били у већини (Горски Котар, Оточац, шире подручје Папука, Пожешка котлина, Подравина источно од Вировитице и др.) биће то још један ослободилачки рат у низу многих које су водили за свој опстанак.

Хрватски кич – шепурење испред "Банских двора"

Удар по градовима

У руском народу постоји једна интересантна пословица која каже: "У тучи се батина не бира". Њена порука у конкретном случају је више него јасна. Неће више Срби дозволити да их Хрвати воде на клање као овце што се догодило 1941. год. Ваљда су то Туђман и Бобетко схватили. Ако ипак крену у напад на Републику Српску Крајину истог момента сви већи градови и индустријски центри у зони домета артиљерије и ракета

земља-земља биће са простора Крајине од стране њене војске стављени под ватрени удар. Ту пре свега долази Загреб, који је удаљен свега 28 км од линије фронта. Ако је у свим досадашњим ратовима Загреб стицајем околности остао поштеђен овог пута биће савијен са земљом, а индустријски објекти у његовој околини парализисани.

Ако Хрватска може себи да дозволи један такав ризик да изазове снажан српски одговор на сваки њи-

хов напад, онда је то слаба стратегија, која рачуна да они имају право да убијају Србе, а они да не користе своје далекосежно оружје. Такви исти удари би уследили по Сиску, Карловцу, Залру, Шибенику, Сплиту, Осјеку, Винковцима, Бакову, Жупању и другим местима. Наравно, били би то узвратни удари ако се Туђман, Бобетко и друге усијане главе у Хрватском политичком врху одлуче на ратну опцију.

Манојло Бабић

ПОШТО КИЛО ОБРАЗА!

У данашња смутна и тешка времена изгледа да се искристалисале многе вредности тако да се тачно зна цена свега. И образа такође. Образа који никад до сада бар код Срба није био на продају. Са њим се није трговало.

Елем, како сада ствари стоје, и то што је до сада била светиња Србима, сада је изнето на тржиште. А купача има увек и свуда. И као на сваком вашару, чека се само повољан тренутак, чека се да цена још више падне.

Како иначе протумачити све оне активности разних Пулаваца, Букића и оних тзв. Срба на просторима "неовисне", Хрватске и њихово формирање шатро странака и покрета. Покрета који у ствари имају за циљ да врате Србе у "братски" загрљај Туђмана и његових. Или формирање "Националних" већа по Сарајеву и још којекуда. Па ипак кад човек мало боље размисли, долази до закључка да су ти људи можда уцењени, можда приморани, можда заплашени, дакле можда би се, с обзиром на место боравка, за њих и могло

наћи некакво оправдање, траљаво додуше али ипак оправдање. Како међутим оправдање наћи за ове изроде који по Србији и даље витлају разним саопштењима за јавност, изјавама на конференцијама за штампу, на разним трибинама, на скуповима на којима се обично налазе страни новинари, који истог часа преносе светској и белосветској јавности изјаве и процене да толико и толико Срба мисли да не би требало дозволити формирање Српске државе у бившој Босни или бившој Хрватској. Толико и толико Срба сматра да је "кантонално" уређење Босне најадекватније решење за смиривање ратних тензија на том простору. Кад ли нас пре пребројаше и поделише. А све се на крају сведе на то да је некима који се у задње време поломише око "оваквог" спасавања српства потурањем рога за свећу народу српском било, много боље да коначно престану да бране Србе и српство од самих Срба. Срби, они у рововима и на положајима много боље знају од ових "Срба"

по занимању шта им и како ваља чинити. Њима је на крају крајева пало у део да заокруже, ограниче и ослободе српске просторе и створе српску државу тамо где би по логици ствари одавно требала постојати.

А ови што образ, или како то наш народ каже "веру за вечеру" продају, нека им то на част и душу иде. Они међутим немају морално право да у име и испред српства о српству говоре. Народ српски им није дао овлашћење и тапију. Они и свидруги "самозвани браниоци" и усрећитељи српства нека ућуте јер се данас пише историја. Данас се на поприштима широм Републике Српске и Републике Српске Крајине гробови предака и бране српско име и образ код Срба једина цена образу увек је била глава. Главом су кроз историју прали образ и он друге цене нема.

Марковић Момир

РЕКВИЈЕМ ЗА ДЕМОКРАТИЈУ

- Кроки новосадских политичких збивања
- "Мућкалице" по рецепту прве "даме"
- Испод Мира бољшевици вире

Када је, после локалних избора '92. године, у Новом Саду изабран први радикалски градоначелник, први на свим српским животним просторима од 1945. године па на овамо, био је не мали број оних који су са изненађењем констатовали да је Нови Сад, наизглед аутономашки и анационални град "издао" своју традицију гласајући за представнике најтврђе

Социјалистичком партијом Србије. Ова сарадња је била утолико нужнија, јер је постојала реална опасност да на чело града који по много чему предњачи на свим српским просторима, дођу они којима је борба против српског националног интереса основни политички кредо, а рестаурација аустроугарског, квази-културног и квази-европског миљеа, ли-

"Српска Атина" – радикали су потиснути из Градске управе

српске политичке опције, која за свој основни задатак, на глобалном плану, поставља безусловно уједињење свих српских етничких и историјских простора, а на локалном нивоу, васпостављање српског духа и традиције, и враћање Новом Саду оних вредности које су му још давних дана донела име "српске Атине". Новосађани су давањем гласа оваквом Програму Српске радикалне странке показали да мисле исто као српски радикали. На жалост, већински изборни систем је ускратио радикалима још неколико одборничких места и довео их у ситуацију да немају довољан број представника у Градској скупштини за самостално формирање градске власти. Таква ситуација је нужно водила сарадњи са, тада једином, уз Српску радикалну странку патриотском политичком снагом –

нија водила политичком деловању. Те снаге су тада, децембра '92., али и данас, представљале Реформско демократски савез Војводине (РДСВ), Демократска странка (ДС), Демократска заједница војвођанских Мађара (ДЗВМ), Либерална странка Војводине (ЛСВ). Неопрезним уласком у овакав круг, и новосадски огранци странака попут Српског покрета обнове а пре свих Демократске странке Србије окачиле су себи на врат хипотеку продаваца Српства. Каснији разлаз ових политичких опција на глобалном плану (излазак ДСС из ДЕПОСА и делимично освешћење СПО) довео је и до изласка ДСС из савеза названог ДУОНС (Демократска удружена опозиција Новог Сада) а касније и СПО, истина неформално, али овакав след догађаја, показаше се касније, само је омогућио да сви противници

Српске радикалне странке и програма који она представља, имају лакши посао око хомогенизације и заједничког деловања упереног против народне воље и интереса грађана Новог Сада.

Имајући све наведено у виду јасни су мотиви новосадских радикала за улазак у коалицију са СПС. Деловање ове "коалиције из нужде" огледало се најпре у стварању атмосфере која ће погодно остварењу основних принципа на којима почива политички, социјални и економски програм Српске радикалне странке: свесрпско уједињење, социјална правда и доминација приватног предузетништва и својине. Уз ове основне циљеве, представници радикала у градској власти превасходно су се ангажовали на културном и друштвеном плану. Мноштво манифестација, фестивала, културних трибина и догађаја низали су се кроз протеклих годину и по дана, потврђујући да избор Новосађана није био погрешан, као и да програм новосадских радикала има животну примену, толико потребну у ова тешка и сиромашна времена.

Оваква ситуација, наравно, могла је једино да смета онима који никако не могу да се уклопе у оно што нуде српски радикали, а што народ прихвата као своје. Зато је почела организована хајка на све што је радикалско у Новом Саду или што има макар и призив радикализма. Смисао оваквих поступака и напада на челне људе Новог Сада треба тражити, осим у томе што су променили устаљене визуре политичара и руковођилаца, и у томе што је постојала стална опасност од погубног деловања радикала на криминализовани слој политичких новобогаташа који захваљујући неконтролисаним финансијским, економским и политичким триковима ове земље, па и Новог Сада "дрмају" (или им се бар још увек тако чини) и не дозвољавају да им ико помрси рачунице и онемогући им криминално понашање. Уз овај слој противника радикализма, јављају се и други слојеви, сваки на свој начин заинтересован за елиминацију Српске радикалне странке из јавног и политичког живота града. Ту су пре свих комунисти, предвођени десном руком председнице Србије (по брачном праву), другом Латинковићем, који је и отворио сезону лова на радикале у Новом Саду, изјавама по новинама о наводним малверзаци-

Вођа – глув и слеп за политичке активности своје супруге

јама радикала и то баш тамо где су радикали упрли све снаге да разобличе комунистичку пљачку и злоупотребу. Напад комуниста на Милорада Мирчића и Игора Мирковића као персонификацију радикалске власти Новог Сада има у својој тамној позадини и жељу председнице Србије (јер је тако матичар хтео) да елиминира и понизи све оне, који без страха и длаке на језику говоре о опасности која се налвија над Србијом и Српском Крајином (Богу хвала па не и над Републиком Српском): бауком комунизма, који овај пут не долази на совјетским тенковима, већ кроз кадровску кухињу куварице са цветом у коси. СПС као партија без идентитета, тачније речено са повраћеним идентитетом руже-петокраке, није могла да остане глува на зов и наређење партије-матице и укључила се потпуно и предано у ову хајку, ангажујући при том све на које је могла да рачуна. Како на своје "кадрове" у фарсичним приказанима назови опозиционих партија као што су ДС, РДСВ или ЛС(Д)В, тако и на убачене комунисте и удбаше у редовима Српске радикалне странке изданке Љ. Петковића.

Уз овакав састав савезника, комунисти свих боја и странака, потпомогнути мас-медијима под јавном или прикривеном контролом режима извршили су политичку егзекуцију над руководством Новог Сада, и то у свом добро познатом стилу: што више лажи, ниских удараца личне природе, увреда и клевета – то боље.

Ова, назовимо је "победа" над радикалима у Новом Саду, схватиће то радикалски противници прекасно, учинила се контрапродуктивном, јер грађани и народ, који су уосталом на изборима дали поверење Српској радикалној странци, нису прогутали бачену удицу. Зар би у противном, у дану смене Милорада Мирчића са места градоначелника Новог Сада, дочекали баш њега са овацијама на промоцији странке у Кошиљу – месту тик уз Нови Сад и тиме исказали шта мисле, најпре о радикалима а самим тим и о онима који су против њих.

Саша Мирвић

ЕПИГРАМИ

Светомир Момић

ВИТАЛИЈ ЧУРКИН
Добио задатак,
на ловачком скупу,
да намами Србе –
пред мечкину рупу.

ГЕНЕРАЛ МАЈКЛ
"РУЖКА"
Та цвешка
нема збора,
из ћул баште –
(добро)твора.

Пре неки дан, ту негде, средином јуна, паде ми на памет да саставим неколико паметних реченица. Ево их:

Ми нашој деци морамо обезбедити срећно детињство!

Услови под којима раде наши рудари крајње су незадовољавајући и ми их морамо подићи на светски ниво!

Не можемо више да толеришемо самовољу појединаца које гледамо иза општинских, банчких или поштанских шалтера!

У овој години морамо дати све од себе да подигнемо национални бруто производ на задовољавајућу висину!

Ми имамо много младих, талентованих и способних људи које ова држава мора да помогне!

Српски сељак је кроз векове доказао да је био и остао кичма овог народа и ми му дугујемо пуну захвалност!

Борба за мир је наше трајно опредељење и ми ћемо му остати доследни!

Ми морамо створити простор за нове идеје и нове људе који ће их носити!

Да будем искрен – допао сам ми се! Задивно сам се својој памети и већ почех да жалим што и ја нисам неки политичар па да и ја све ово могу да поручим народу. Међутим, дође госп. Мирко Марјановић, председник владе Републике Србије, и разбуца ми сав мој понос! При посети Београдском универзитету рече "Програм економског опоравка земље, који управо остварујемо и већ осећамо његове позитивне ефекте, био је и сада је једини пут за превазилажење кри-

зе, а највећи допринос у томе дала је наша наука и Програм је управо њен резултат."

Алал вера, мајсторе!

Мора да је много тешко бити паметан и знати рећи праву ствар на правом месту у било које време. Признајем да од мене никад неће постати добар комуниста: Овако лепе и тааако дугачке реченице ја се никад не бих сетио.

Како тек сада сазнах из поверљивих извора, пред почетак светског фудбалског првенства у Америци, домаћини су, да би показали свој високи стандард и висок степен развијености демократије у њиховој земљи, хтели да за сваког играча понаособ купе по једну лопту како не би јурцали за оном једном једином. Кажу да је Клинтон морао да се распита код Миљана Миљанића лично и да га је овај једва убедио да драж целе игре управо и лежи у томе што је играча тако много а лопта – сама самцата.

Кад смо већ код Миљана Миљанића, погледајмо шта је исти, између осталог, изјавио загребачком листу "Панорама" 1. јуна 1994. године (пренео "Аргумент" бр. 9 од 17. јуна):

"Као што ми не смета што сада говорим за хрватске новине, није ми сметало ни кад се Хрватска одвојила од Југославије, баш као што не оспоравам њезину заставу, грб и химну."

"Ново" платежно средство у Хрватској, куну, овај наш великан није поменуо!

И још је рекао:

"И зато ће ми бити драже да се Хрватска пласира на првенство Европе, него ли Естонија, Италија или Украјина. Коначно, када је Хрватска лањске године била примљена у ФИФА, ја сам био први који је честитао председнику нашег Ногометног савеза, Младену Ведришу, затим Душану Грабовцу, Тиронију и осталима из делегације. Само су ме раније обавезе спријечиле да не пођем у Загреб и видим Хрвате и Аргентинце."

Изгледа да спорт заиста не зна за границе.

"Политика експрес" од 25. јуна о.г. на шестој страни под насловом "Прст

на обарачу према СРЈ" преноси писање македонског недељника "Пуле":

"Већ најављена и по свему судећи неминовна акција насилног потискивања српске војске са коте 1703 мора да се изведе уз међународну јавну промоцију уз напред обезбеђену јавну легитимацију и одобрење."

Реч је, наставља даље "Експрес" о настојању страних војних и дипломатских посматрача у БЈРМ да експонирају македонске војне јединице и директно их сукобе са Војском Југославије на коти 1703 како би се у моменту укупног притиска на СРЈ пред решењем босанске кризе, и косовског проблема, Србија приказала као агресор и у Македонији, па макар и "заузимањем" онога што је на спорној граници њено.

Само неколико страница даље, у истим новинама, страна 13. читамо изјаву певача Здравка Чолића:

"По дискотекама и мањим салама Македоније нон-стоп правим концерте. Свуда сам топло примљен, као у време када сам пунио стадионе "Вардара", "Тетекса"... Уопште се не осећам као да певам у иностранству".

Баш је часно бити комуниста, готову југо-реинтеграциони!

Ако сте којим случајем штедиша (бивши!) "Дафимент-банке" или "Југоскандика", следећа три месеца уопште не морате да бринете о својим парама. Не пропустите свој уобичајени провод по монденским летовалиштима широм света, али ипак гле-

"Српска маћеха" Дафина

дајте да сте до средине септембра опет у земљи. Наиме, тих дана треба да заседа Анкетни одбор Већа грађана Савезног парламента, који се бави вашим проблемом и који због недостатка кворума (дошла су само три посланика) није могао већ 23. Јуна да донесе Извештај о судбини банака и њихових штедиша. Лепо се одморите, лето је, врело је, што би га чинили још врелијом. Ионако нема ништа више да вам побегне. (Или имате још?).

Како се води психолошки рат најбоље нам показују крагујевачки "Погледи": Управо када нам у Босну долазе први Турци-мировњаци (за Видовдан ће већ сигурно бити ту), "Погледи" на насловној страни објављују слику Косовке девојке и велики наслов: "Откриће године! Косово

1389: Срби победили Турке!" Надајмо се да ови Турци-мировњаци нису неки лакомислени мировњаци и да неће тражити реванш. Две победе би чак и за нас биле сувише.

У Црној Гори, чини се, још дуго неће доћи до националног помирења, а највећи кривац за то је – Запад! О онима који траже да Скупштина Црне Горе најзад донесе Декларацију о помирењу оних који су се борили под српском кокардом и оних који су то чинили под сатанском петокраком, Предраг Булатовић, шеф клуба посланика владајуће ДПС, каже у "Вечерњим новостима" од 27. Јуна о.г.:

"Они тиме директно иду на руку западном фактору који жели да нас баца на колена и порази, јер потенцијалом подела могу се остварити само

нове." Иако је тај Запад, и свет уопште, тако зао (зар би нам иначе увели овакве санкције?), он је господ. Булатовићу већ у следећој реченици врло меродаван: "Наша партија не жели да мења или суди прошлости, а посебно неће преуређивати и прекрајати историју коју је признао свет."

Шта им све неће пасти на памет! Срећом, све су јаловији и малобројнији. За крај, пошто је тако лепо, цитирајмо и ово:

"Све што буде понуђено за мир, за живе људе и децу, за поштовање и толеранцију за све нације и за квалитетнији заједнички живот – наша партија ће оберучке подржати".

Зар није лепо срочено?

ШТАП И ШАРГАРЕПА

Дуже већ време у светској политици, кад је у питању рат у бившој Босни, јавља се израз "Штап и шаргарепа".

У политичким преговорима натерати Србе методом штапа и шаргарепе да устукну, да схвате, да прихвате, да направе уступак, да одустану од ове или оне опције. И опет смо ми лаковерно прихватили израз, готово не размисљајући. И почели смо да га употребљавамо.

А шта, у ствари овај израз представља. Шта означава. И где смо у томе свему ми? Где је Српство. Где су Срби?

Да би се приволело магаре да вуче кола, на дугачком штапу испред њега привеже се шаргарепа, и њоме маше испред очију магарета. Оно јадно, мислећи да ће је дохватити, креће напред. Шаргарепа се наравно увек и стално одмиче. За случај да се магаре досети јаду и престане да јури недостижну шаргарепу, а самим тим и вуче кола, ту је и штап и задњица магарета, па се приступа другачијим "дипломатским" методама. У нашем случају шаргарепу представља скидање санкција, штап, стална претња бомбардовањем. Можете ли се досетити ко је у овом случају магаре. Ја знам и много сам несрећан због свега тога. Несрећан сам и тужан што доз-

волисмо да потомке Степе и Мишића магарче они чији су преци дрхтали при помену имена ових Српских витезова. И што и даље то дозвољавамо.

Сада кад смо осетили и ударац тог фамозног штапа поготову.

Коме се то господо политичари покушавају додворити. Кому на поклоњење идете. Са ким договоре потписујете. И ПО КОЈУ ЦЕНУ. И с којим правом наравно. Ако цена тих преговора буде и једна стопа свете српске земље, превисока је. Превисока, јер је и у овом рату, као и у свим претходним, натопљена крвљу. А и коме ће сутра требати обезглављена, обезслављена, разједињена, оскрамоћена, морално и територијално очерупана Србија.

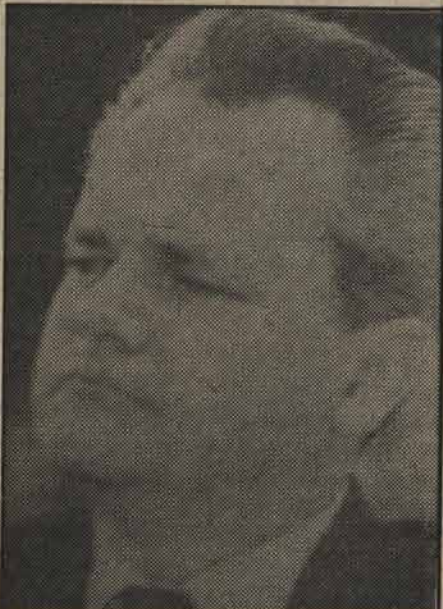
Немате право на продају ореола и гробова. Нико нема тапију на Србију.

Попуштали сте господо, посипали се пепелом, кледали им се да нисмо урадили оно што стварно нисмо, да нисмо онакви каквим нас они представљају и виде, па и даље нема лекова, грејања, нафте, и даље нема ничега. Има само санкција. Санкције у животу-живот у санкцијама. Зар не схватате да су и "Меркале" и улица "Васе Мискина", много пре него су се и догодили, смишљени у главама управо тих код којих одлазите да преговарате. Зауставите господо лопту. Схватите да између њиховог штапа и шар-

гарепе ипак треба магаре, а нико нема право да цело српство магарчи.

Народ српски не сме и не може бити магаре. Не сме ни по којој цену.

Момир Марковић

Друже Слобо, само реци –
имамо у картотеци,
уз придева целу ниску,
и глаголе све по списку!

Светомир Момић

РАСПАД ПО ПРОТОКОЛУ

Разбијање великог и моћног СССР-а, које је започео Горбачов а које без сваке сумње наставља Борис Јељцин, доводи као што је познато до огромних глобално-политичких поремећаја и потреса. Ови поремећаји се осећају како у нашим крајевима тако и у најзабитијем кутку ове планете зване Земља. Последице овога распада за сада су још увек само са негативном конотацијом јер су дошле нагло и свет затекле неспремним за оптимално прихватање овако крупних и значајних промена. Посебну тежину свему даје очигледна намера једине преостале супер силе САД-а да постојећу ситуацију злоупотребе намећући своје ставове "остатку света". За њу овај распад очигледно није представљао изненађење јер се види да су га веома спремно дочекале. Улога западних

падне силе очигледно нису у потпуности савладале, или су је можда, једноставно, занемариле.

На срећу по остатак човечанства, Русија је још јака и моћна држава иако јој се на челу државних институција задржала владајућа гарнитурa која је почела са њеним разграђивањем. Ову владајућу гарнитуру још увек усрдно подржавају њени западни налогодавци а и унутрашњи шпекулантско-мафијашки слој.

Крајњи циљ западних сила је био и остао не разбијање СССР-а, који је као вештачка и принудом држана творевина веома лако пао, него Руска федерација као много монолитнија и јака држава, па сам тим и опаснија по западне силе. Дакле растурање СССР-а је било само иницијална каписла која је требало да доведе до

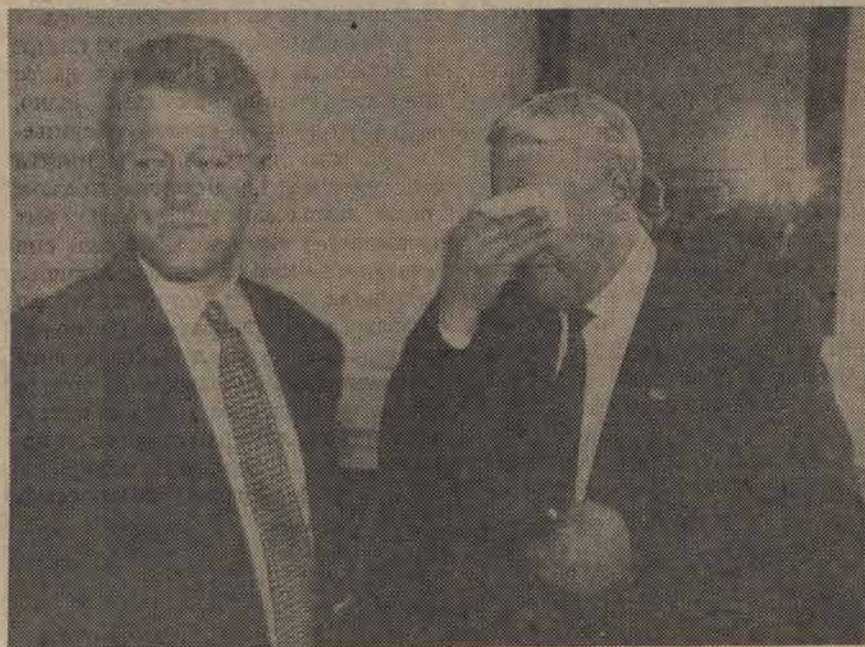
тренутку, као поливен хладном водом, пренуо из летаргичног сна изазваног слаткоречивим и лажним обећањима Запада, и на време схватио да од свега обешаног може добити само батине и невоље разних врста.

Нажалост нека "добра" декадентног Запада су већ почела да пуштају корене и да разарају руску племениту и наивну душу. Криминал, дрога, насиље, проституција и други порци су се већ навелико размахали, почевши да растуцају руско национално биће. Ако овоме додамо и навалу великог броја верских секти и других "душеспаситеља", одмах ће нам бити јасно каквим је све искушењима изложен руски народ после више деценија живота под "стакленим званом" комунизма.

Најзанимљивије од свега је то како се владајућа гарнитура која предано ради на уништењу Русије на њеном челу уопште одржава. Уочљива је нека веома чудна симбиоза. Ова власт иако је већ увелико "прочитана" и раскринкана као и издајничка и деструктивна опстаје и даље захваљујући томе што је руски народ ухваћен у раскораку између недовршене демократизације и његове политичке наивности. Наиме процес демократизације је још увек на почетку свога развоја, политичка наивност народа је више него очигледна а економија сведена на просјачки штап. И у овом случају се као и у Србији показало ефикасним да је народ (сопствени) најлакше држати у покорности ако се доведе на саму ивицу egzистенције, што у њему из страха да не буде горе убија сваку вољу за иоле радикалнијим друштвеним променама нарочито у односу на владајућу гарнитуру. Поред тога Јељцин и његова гарнитура су једини са којима сада много надмоћнији Запад жели да контактира. Преко њих се остварује привид добијања какве такве економске помоћи. Ова се помоћ уствари састоји углавном од вербалне подршке и тапшања по леђима а од премного тапшања, зна се, леђа знају и те како да заболу.

Руси изгледа још нису постали свесни да се и оно мало добијене финансијске помоћи углавном троши на подривање руске државе; куповање бофл-роба па се тај исти новац преко разних шпекуланата и хохштаплера убрзо враћа тамо одакле је и дошао.

На развој саме руске привреде се не даје готово ништа. Она је још од почетка перестројке у очигледном назадовању а оно што је у њој још остало здраво и успешно, убрзаним темпом се распродаје страним вла-

Јељцин енергично тражи кредит

плаћеника, Горбачова и Јељцина, је очигледно веома дуго и пажљиво планирана, негде "тамо далеко" од романтичних руских просторана и руских домова, на већ сувише декадентном и загађеном Западу.

План је у почетку напредовао неочекивано брзо и добро растуривши за тили час очигледно вештачку творевину звану СССР, али је наившиши на здраво руко језгро запао у хор-сокак и ту стао. Чак је направио и неколико корака назад у односу на онако успешан почетак. Лекцију из Другог светског рата за-

главне експлозије – распада Руске федерације.

На сву срећу здраве националне снаге Русије су успеле да ове намере осујете и своју државу сачувају од пропасти.

Те здраве снаге су руски народ, Парламент кога је он непосредно изабрао и здраво језгро руске војске, које је, на сву срећу, остало нетакнуто у свој својој љубави према домовини и руском народу из кога је и поникло. Кључну улогу у спасавању Русије од пропасти је бесумње имало освешћивање народа који се у једном

Александар Ружић – хапшење у "Белом дому"

Издак из затвора

сницима по багателним ценама при чему се само још више шири економска основа Бориса Јељцина и њему сличних.

Све ово има веома негативан утицај на положај српског народа и то најжалост на вишеструки начин. Сви ови догађаји су у негативној функцији и веома отежавају уједињење српских земаља и остваривање преко потребног чвршег јединства српског народа.

На сву срећу и овде се као у свему злом може наћи и на понешто добро. То добро је то што процес распада СССР-а није доведен до краја него се задржао на чврстим основама Русије. Зато сада наши и руски непријатељи морају даље да раде веома опрезно и то истовремено на два колосека јер

ниједан, себи постављен, задатак нису довели до краја. У СССР-у их је зауставила јака Русија а у СФРЈ јака српска држава. Посао на два колосека морају радити веома пажљиво и успорено како не би угрозили опстанак својих људи на челу руске федерације. Опрезност им је стога делимично везала руке и веома отупила оштрицу даљег деструктивног деловања. Задњи парламентарни избори су показали да им руски народ, и поред све своје политичке наивности, више не верује и да најбезазленији разлог може довести до њиховог пада.

Ова ситуација је одмах на Западу правилно схваћена а председнички избори у Русији, помпезно најављивани шест месеци после парламентарних избора су отказани. Руска војска такође стално држи на оку свог председника и са њим је, по многим питањима, у очигледном раскораку.

Овако осетљива позиција Јељцина и компаније је донекле ублажила притисак на српске земље дајући им нешто маневарских могућности у процесима преговарања.

Оно што нам актуелна руска врхушка мисли и жели видели смо и чули од Виталија Чуркина када је, очигледно изгубивши контролу над својим изванредним глумачким способностима, открио право лице своје и својих налогодаваца) позвавши снаге Запада да бомбардују српске положаје око Горажда. Колико га је запад за то наградио никада нећемо сазнати.

Жалосно је, тужно и мучно гледати руске преговараче Козирева и његовог потрчка Чуркина како воде "тешке" преговоре заступајући из све снаге "српске интересе" знајући унапред како ће се преговори завршити. Награда коју од Запада добијају у виду кредита служио им да би руском народу замазали очи. Из оваквих њихових све чешћих поступака може се назрети да је Запад њихове могућно-

сти и кредибилитет исцрпео скоро до краја. Наведена господа су тога свесна, па покушавају да зграбе што се још зграбити може не скривајући притом сувише своје намере, да се убрзано припремају за евентуално "смењивање" при чему ће се као Горбачов пре њих потрудити да оставе наследнике који ће имати задатак да наставе тамо где су они стали. Ти нови људи ће наравно доћи такође у режији западних сила. Кривницу за досадашње неуспехе свалиће на своје претходнике који ће зато време уживати негде у Америци "кркајући" покрадено и пишући мемоаре.

Ова режија је већ виђена у случају Горбачов када га је сменио Јељцин. Горби је отишао на Запад да ужива и пише мемоаре (добивши чак и Нобелову награду за мир) а Јељцин остао да би наставио где је овај стао, сваљујући сву одговорност за беду у коју је запао руски народ на свога претходника иако је том истом народу сада само још горе. Изгледа да је систем: "Где ја стадох ти продужи, што задужих ти одужи", на Западу веома популаран и ефикасан у разбијању других земаља па чак и оних највећих.

Шта нама Србима у овој ситуацији преостаје да радимо и чега да се држимо? Остаје нам само једно, издржати до краја на путу уједињења, јер све друго осим јединства српских земаља води пропасти сваке српске земље појединачно. Из свих досадашњих искустава морали смо схватити да нам се свако досадашње одступање од зацртаног курса дебело о главу олупало и вратило нас по неколико корака уназад. Из свега овога чак и ова садашња актуелна српска власат треба да схвати да нам одступања нема и да нама се може да извуче одговарајуће наравоченије.

Драгољуб Милошевић

Плаћеници Запада – Американац Панић и "Рус" Козирјев (право презиме Фридман)

ОПЕРАЦИЈА "ОВЕРЛОРД"

• Како је Дан "Д" уместо 5. постао 6. јун 1944.

Операција "ОВЕРЛОРД" – искрцавање инвазионих трупа у Нормандији 1944. год. највећа и најскупља инвазија у историји

Дан судбоносне одлуке догодио се у суботу 4. јуна. Војска одређена за инвазију управо се укрцавала у десантне бродове заједно са тенковима, топовима и транспортним возилима. Неки конвоји су већ били испловили како би се нашли на домаку нормандијских плажа у предвиђеном часу, одређеног дана, а тај дан је и даље остао 5. јун. У суботу увече савезничкој Врховној команди изложен је метеоролошки извештај који је гласио: "Временски услови у Каналу веома ће се погоршати и биће неповољни за операције искрцавања. Небо ће бити потпуно облачно, а ветар јачине од 5 до 7 Бофора што ће на мору подићи таласе од 3 до 6 метара. После 7. јуна временска ситуација је неизвесна".

На Ајзенхауреово питање да ли метеоролози могу сутра говорити о времену са више оптимизма саветник др Стег је дао негативан одговор. Овим су метеоролози прихватили потпуну одговорност за одлуку о евентуалном померању Дана "Д" за неки други дан после 5. јуна.

И за Врховну команду ово је била прекретница. После овог састанка са

метеоролозима Ајзенхауер је издао наредбу да се Дан "Д" привремено одлаже за 24 часа. Истовремено је од метеоролога затражено да се размотри метеоролошка ситуација добијена у току ноћи и поднесе метеоролошки извештај на сутрашњој седници Врховне команде на којој ће се донети коначна одлука о Дану "Д".

У недељу 4. јуна у име групације војних и цивилних метеоролошких служби пуковник Стег је дао заједничко саопштење у коме се саопштава Врховној команди "да се прогноза времена од претходног дана ништа битно не мења". После веома кратке дискусије врховни командант Ајзенхауер је донео одлуку да се пошаље кодни сигнал за одгањање Дана "Д" за 24 часа (Ripcord плус 24).

У тренутку када је ово одлучено сви бродови инвазионих снага, преко 5,5 хиљада бродова америчке, британске и канадске флоте, већ су се налазили на својим полазним положајима са укрцаним људством и опремом. Испунили су све гатове и сва сидришта у свакој луци, реци и каналу. Иза снага које су сачињавале први талас инвазије, сакупљене су снаге другог

таласа са још 1.000 бродова. Више од три милиона војника пешадије, морнарице, ваздухопловства, припадника транспортних служби и јединица цивилне одбране – било је ангажовано у првој фази Оверлорда. Савезници су сматрали да ће у оваквом стању Немци лако уочити почетак инвазије.

Метеоролозима је било јасно да ће инвазија, ако непогода не попусти, морати још једном да се одгоди, али сада не само за један дан, него за четрнаест дана. За то време месечеве мене и промене у кретању плиме и осеке управо ће налагати да се из основа измени читав редослед инвазионих операција. Знали су добро да им Врховна команда верује, па су зато били свесни да ће од метеоролошке прогнозе коју ће дати 4. јуна зависити судбина инвазије.

Анализирајући тога дана прогностичке карте метеоролози су приметили да се према Каналу креће хладни фронт и да ће, нешто касније, прећи Портсмаут. Али су, исто тако, запазили да се једна од атлантских депресија која се у то време налазила недалеко од Њуфаундленда појачава и продубљује па се зато успорава њено кретање према Енглеској. Искусни метеоролози Стег и Јејтс, одмах су приметили да би у међувремену између пролаза хладног фронта и доласка ове депресије могао настати један "застој" повољног времена за искрцавање. Свакако, ако овај "застој" потраје довољно дуго и у право време, тада би у току истог дана могли да се искрцају два критична инвазиона таласа, један у зору а други у сумрак. Овај дан могао би бити уторак 6. јун!"

Много година касније у својој књизи др Стег бележи: "Знали смо да "уколико се заиста ово догоди, и ако успемо наговорити Врховног команданта да се овакво временско стање може искористити за инвазију, можда ће то бити шанса за коју се каже да нам је само Небо послало!"

Прогноза времена метеоролошког штаба изложена је на састанку у Врховној команди инвазионих снага. Закључено је да ће прогнозирани метеоролошки услови омогућити прецизно бомбардовање из ваздуха и савратних бродова. Бродовима неће бити лако да држе позицију, али ветар неће бити такве јачине, нити таласи толико високи да онемогуће активност инвазионих снага.

Да би били сигурни у овакву метеоролошку прогнозу целокупне ситуације у рано јутро 5. јуна одржан је састанак Врховне команде о коме метеоролог др Стег каже: "Када је време било ведро и тихо, без ветра, инвазија је одгођена, а сада, када у каналу бени снажан ветар са високим таласима доноси се одлука да инвазија крене. Надао сам се да ће развој метеоролошке ситуације оправдати ову одлуку, али се нисам могао отети утиску да се Ајзенхауерова наредба неким командантима чинила војнички сулудом и катастрофалном".

И заиста, настављен је развој циклона тако да је 5. јуна у 04 часа регистрован притисак од 977 mb. Ово је био и најнижи ваздушни притисак осматрен јуна месеца, у последњих 10 година. Депресија се попуњавала и постајала скоро стационарна, успорило

се њено кретање према југоистоку. Због појачаног убрзања хладног фронта било је јасно да ће 5. јуна овај продрети дубоко у француску обалу побољшавајући изгледе времена у Каналу.

Последњи састанак Врховне команде одржан је поподне 5. јуна на коме је начелник метеоролошког штаба кратко изјавио: "Господо, у међувремену од како смо последњи пут поднели метеоролошки извештај није дошло ни до какве битније промене временске ситуације. Догодиле су се само неке мале промене, али су оне такве да по мишљењу метеоролога наводе на оптимизам". После овог увода саветник др Стег је изнео мишљење да ће у току читавог дана 6. јуна време бити повољно за инвазију, али ће се већ наредног дана погоршати, само не толико да би угрозило

довођење појачања и учвршћење мостобрана.

Само један час после овог састанка у Врховној команди генерал Ајзенхауер је послао историјску наредбу која је гласила: "Дефинитивно потврђујем поруку "Хакион плус 5", а то је значило: "Дан "Д" је у уторак 6. јуна.

Пред саму зору Дана "Д" стигла је значајна порука у којој су дешифровани текстови метеоролошких извештаја Немачког ратног ваздухопловства (Luftwaffe) у којима се предвиђа "да ће се у Енглеском каналу атмосферски поремећаји (непогоде) задржати све до краја наредне месечеве мене (следеће фазе плиме и осеке)". Ово је значило да немачки метеоролози нису запазили долазак кратког побољшања времена у Каналу.

Слободан Плазинић

ПРЕЂУТАНА КЊИГА

● Приказ књиге др Љубомира Дурковића-Јакшића "Митрополија црногорска никада није била аутокефална"

Као прва књига посебних издања библиотеке СВЕТИ ПЕТАР ЦЕТИЊСКИ 1991. године, објављен је рад др Љубомира Дурковића-Јакшића "Митрополија црногорска никада није била аутокефална". Иако се појавила пре непуне три године, изгледа као да ју је већ прекрила патина заборавља. Наиме, за разлику од стотина историјских дела далеко мањег значаја штампаних у последње две године која се помпезно медијски промовишу, ова изузетно значајна и вредна књига до данас није нашла свог приказивача, чак ни у црквеној штампи. Разлог за чуђење зашто је то тако је тиме већи када се зна да др Љубомир Дурковић-Јакшић сигурно спада у групу најкомпетентнијих зналаца историје Српске православне цркве, што поред осталог показује и ова књига.

По образовању теолог, правник и историчар, по професионалној опредељености историчар (двоструки је доктор историјских наука), највећи живи познавалац Његоша, др Љубомир Дурковић-Јакшић је читав свој шездесетогодишњи радни век посветио проучавању историје Српске православне цркве, посебно на територији данашње Црне Горе, и проучавању Његошевог живота и дела. Његово скоро шездесетогодишње научно-истраживачко искуство и умеће, широко образовање и аналитичка минуциозност евидентни су и у књизи "Митрополија црногорска никада није била аутокефална". Ова

по обиму мала, али по снази убедљивости аргумената богата расправа, појавила се у време када носиоци антинационалне и антиисторијске

Гротескни митрополит тзв. Црногорске аутокефалне цркве рашчињени архимандрит Антоније Абрамовић

свести у Црној Гори покушавају да оспоре достигнута научна сазнања о српству и православљу у Црној Гори (што представља њену квинтесенцију), оспоравајући тиме истовремено

целокупну историју, традицију и меморију Црне Горе. При томе се служе фалсификатима, конструкцијама и плагијатима, као и кривотворењем историјских докумената и појединим исказима истргнутим из контекста и недореченим. Све то раде дрско, неуро и невешто, под знаменитим језуитским геслом "циљ оправдава средство". Једна од таквих њихових конструкција која треба да послужи своје циљу јесте теза да је Митрополија црногорска била аутокефална, што је било директан подстицај др Љубомиру Дурковићу-Јакшићу да напише ову расправу, чији је сам наслов изричит, одречан, аподиктичан: "Митрополија црногорска никада није била аутокефална". Предмет расправе је специфичност положаја Митрополије црногорске од времена насилног укидања Пећке Патријаршије 1766. од стране Турака, па до њене обнове и успостављања редовног стања у њој 1920. године, и отклањање свих недоумица у погледу интерпретације одређених исказа о наводној аутокефалности Митрополије црногорске. Аутор је зналачки скупио, рашчланио и објаснио многобројне чињенице које непобитно доказују да Митрополија црногорска никад није била аутокефална. Пошто је Црна Гора у време укидања Српске православне цркве и њеног припајања Цариградској патријаршији, 1766. г., била једино слободно српско острво у мору турске тираније то се утицај Цариградске патријаршије није осећао на живот и рад Митрополије црногорске. Она је била једино епархија Пећке патријаршије у којој Грци никада нису могли да успоставе своју фанариотску власт. И у томе се

састоји њена специфичност у односу на остале епархије Српске православне цркве. Петински псеудоаутокефалности у томе виде њену "фактичку аутокефалност".

Међутим, др Љубомир Дурковић-Јакшић у овој књизи показује да она никад и ни од кога није тражила аутокефалију, нити ју је могла добити будући да се аутокефалност добија од Мајке-цркве, а чува се путем хиротоније својих епископа. Црногорски митрополити нису признавали ни турску, ни грчку власт, већ су деловали у духу и традицији Српске цркве, покушавајући да успоставе редовно стање у Пећкој патријаршији. У том смислу они су имали удела у припреми око доласка на пећки престо патријарха Василија Бркића, последњег Србина пећког патријарха који је из турског затвора на Кипру побегао и дошао у непокорну Црну Гору. Он је по жељи Митрополита Саве и Шћепана Малог хиротонисао Арсенија Пламенца за епископа. Митрополит Сава Петровић се у име "свих архијереја славеносрбских" обраћао Русима за помоћ на успостављању Пећке патријаршије. Поред тога он је 1756. г. молио Русе да заштите Хиландар од покушаја Грка да га преотму од Срба. Евидентно је колико је митрополит Сава деловао са српских националних позиција, у духу светосавља и Српске цркве. За време владавине Шћепана Малог једно црногорско изасланство је 1779. г. у Бечу поднело аустријском цару "Погодбе" на основу којих је тражило помоћ у борби против Турака. У 11-ој тачки тих "Погодби" изричито се каже: "Желимо да Митрополит црногорски зависи од Пећког патријарха у Србији".

Још се наводи "да црногорски збор пристаје да нови митрополит буде хиротонисан у Карловцима, али само докле Турци владају Србијом, те не можемо да га слободно пошаљемо у Пећ". Све ове чињенице које др Дурковић-Јакшић наводи у овој расправи сведоче да су црногорски митрополити били непоколебљиви чувари црквено-правног континуитета и традиције Српске православне цркве.

У другом делу расправе аутор отклања неке недоумице и недоречене исказе на основу којих цролатинаши заснивају тезу о "формалној аутокефалности" Митрополије црногорске. Он најпре објашњава неоснованост неканонског уношења Митрополије црногорске у ранг-листу аутокефалних цркава (тзв. СИНТАГМА), која је штампана у Атини 1855. г., а у којој се наводи да је "Аутокефална митрополија црногорска" и да је "егзарх свештеног трона Пећког владика црногорски и брдски г. Петар Петровић". Немарност и неодреденост при писању овог текста је евидентна. Прво – у тексту се не наводи да ли је то био Петар I или Петар II, и друго – у време када је овај текст писан Митрополит црногорски је био Никанор Ивановић, који је на тај трон дошао чак 3 године раније – 1852.

Текст садржи и једну ноторну контрадикторност: наводи се да је "Митрополија црногорска аутокефална" и да је њен митрополит "егзарх свештеног трона Пећког". Међутим, канонско право не зна за аутокефалију са егзархом на челу. Егзарх је, наиме, онај епископ коме поглавар његове аутокефалне (тј. егзархове) Цркве да овлашћење да га замењује у одређеним пословима. Значи, егзарх је заменик свога поглавара, те је стога незамисливо да он може бити на челу неке аутокефалне Цркве, како се наводи у Синтагми. Поред тога текст је и нетачан. Наиме, од владика из куће Петровића само је владика Василије добио права егзарха, и то од Патријарха Атанасија 1750. г., па се тако и потписивао: "егзарх свјатјејшаго трона србскога". Право егзарха које се помиње у Синтагми нису добили ни Петар I ни Петар II, и, наравно, нису се тако никада ни потписивали. Из ових чињеница видимо колико је текст Синтагме историјски и канонски валидан, и колико је основано позивати се на њега када се хоће доказати "формална аутокефалност" Митрополије црногорске. Др Љубомир Дурковић-Јакшић наводи да у каталогу Цариградске патријаршије тога времена, на ранг-листи аутокефалних Цркава, није било ни помена о "аутокефалији" Митрополије црногорске. Аутор указује и на пропуст епископа Никодима Милаша када је, позивајући се на фамозну Синтагму, црногорску Митрополију дефинисао као самосталну. Ово несмотрено изражено мишљење епископа Милаша произилази из чињенице да је он имао у виду независност Црногорске митрополије од фанариотске власти и да је на то мислио када је говорио о њеној самосталности. У послед-

њем (трећем) делу књиге др Дурковић говори о успостављању редовног стања у Пећкој патријаршији 1920. г., с посебним освртом на однос Митрополита црногорског Митрофана Бана и Митрополије црногорске према том догађају и на њихово учешће у реализацији тог светог посла. Наиме, митрополит Митрофан Бан је био председник Средишњег архијерејског Сабора уједињене СПЦ, а то уједињење је доживио као "остварење вековне замисли Срба". А протојереј Иван Калуђеровић у својој беседи у петинском манастиру на дан уједињења СПЦ (1920) истакао је да се "на престолу старославне зетске, скендерјске и приморске Митрополије, у тој јединој Митрополији Српској, до данашњег дана успешно одржао црквено-правни континуитет и традиција Пећке патријаршије".

Верујемо и надамо се да ће ова вредна књига многим необавештеним и обманутим људима у Црној Гори отворити очи да виде историјску истину, а злонамернима и фалсификаторима историјских чињеница одузети могућност да и даље шире неистину о наводној "аутокефалности" наводне "Црногорске цркве" и да поједине догађаје интерпретирају онако како то одговара њиховим идеолошким и политикантским (у суштини и првенствено антиправославним и антисрпским) преокупацијама и предрасудама.

Будимир Алексић

ГРОМ У КОПРИВИ

• Могућност удара грома у објекте

Методологија прорачуна вероватноће удара грома у грађевинске објекте и конструкције предвиђа коришћење података о техничким карактеристикама објекта или конструкције и података о броју грмљавинских дана или о броју атмосферских електричних пражњења према земљи за дати локалитет.

С обзиром да се на територији Србије врше редовна мерења броја атмосферских електричних пражњења помоћу бројача, дакле инструментално, постављених у мрежи метеоролошких станица, може се прорачунати вероватноћа удара грома у грађевинске објекте или конструкције на територији града Београда.

Просечан број атмосферских електричних пражњења према земљи на јединицу површине (1 км²) за бео-

градско подручје износи око 3.1. На пример, ако се ради о грађевинском објекту димензија 50x30x30 м, тада активна зона објекта износи 0.02 км².

За београдско подручје број дана са грмљавином може се утврдити на основу података из Савезног хидрометеоролошког завода (Атлас клима СФР Југославије) и прорачунати такође, број пражњења према земљи (Marchall J.L. Lightning protection" N.Y. 1983.) који за београдско подручје износи 3.2/км².

На основу ових података у помениути грађевински објекат као и у складиште у Лисичијем потоку вероватноћа удара грома је једном у 155-160 година!

(Из књиге "Техничка метеорологија", Слободан Плазнички, издање Научне књиге, Београд 1985.)

У времену поремећених мерила вредности, времену које се своди на пуко преживљавање и на крају времена у коме избија у први план силет других околности и потреба, где услове диктирају околности изазване ратним окружењем, уметност и култура се нају најблаже речено у ситуацији перманентног чекања. Чекања неких других времена, неких других ситуација, у којима ће, једноставно бити пара и за тај део људских потреба. Кад оружје говори, музе ћуте.

Уметници, с друге стране имају потребу да се увек, у сваком времену и на сваком месту исказују, да све своје визије, стремљења и хтења преточе у уметничко дело, у слику, скулптуру, књигу, у незаборав.

Градски одбор Српске радикалне странке је ових дана врло пријатно изненадио наш суграђанин академски вајар господин Драго Ђокић.

Господин Ђокић је уметнички осмислио, израдио и поклонно Градском одбору Српске радикалне странке двоглавог орла са мачевима, грб странке, грб чије је идејно решење и у уметничком и у хералдичком смислу успело. Док посматрате грб, имате осећај да је бели двоглави орао жив, да се сваког тренутка спрема да полети. Уметник је ухватио покрет, душу, снагу, сваки детаљ птице.

Искористили смо прилику да са уметником и дародавцем, поразговарамо:

● Господине Ђокићу, како сте уопште дошли на идеју да израдите и поклоните Српској радикалној странци ово ваше дело.

● Одмах на почетку да кажем да нисам члан ни једне странке. Симпатизер сам Српске радикалне странке а на идеју сам дошао у разговору са мојим великим пријатељем, мојим чланом, господином Владом Смиљанићем. Мало је иначе странака на нашем политичком небу које су за своје обележје узеле белог двоглавог орла. По мени је враћање овог обележја које се први пут појављује у доба Немањина, ознака враћања те странке српској традицији, српској култури, српским коренима. Поред тога за уметника је велики изазов да изради и оживи ову, за Србе свету птицу, да кроз њу изрази своја уметничка стремљења и хтења, да у дело инкорпорира своје визије, да свој печат, да у делу које ради потражи исконски смисао и одговор. Ми Срби не морамо тражити ни наше корене ни нашу традицију. Морамо се само вратити и једном и другом. Они су ту око нас, поред нас, у нама. И свако ће то изразити на начин њему близак,

неко кроз роман, неко кроз слику, неко живом изговореном речи, а ми вајари кроз скулптуру, у камену, дрвету, бронзи.

● Шта је за вас вајарство. Како ви као вајар доживљавате уметност?

● Вајарство је један од најтежих техника, у уметности, техника која се заснива на 1% талента док осталих 99% означава рад, мукотрпан, тежак огроман. Ако нисте заљубљеник у вајарство, ако нисте спремни да посве-

генерације наших уметника и егзистирају у свету уметности.

● А у иностранству.

● Мој први одлазак преко је уследио на позив госпође Сукери из Чикага, где сам радио три и по месеца и оставио 19 портрета који су изливени у бронзи. Та дела су огроман капитал и моја виза, тако да сваке године боравим у Америци по три - четири месеца где радим искључиво реалистичке скулптуре.

"Тркач" ("Слобода човека") – Барселона 1992. год., Шпанија, Олимпијада, треће место

тите себе вајарству, онда је најбоље да се њиме и не бавите. Овде нема фолирања, нема преваре. Уметност се брзо освети свима који залутају у ову сферу, и то на најокрутнији начин. Кад се у уметности падне, онда се пада заувек, за сва времена.

● Како сте као вајар прихваћени код нас?

● Ја сам слободни уметник и радим самостално. Иза мене није стајало Удружење ликовних уметника Србије (УЛУС) и њему слична удружења, где се обично признања деле међусобно по принципу "Ја теби орден, ти мени ленту". Ипак нисам остао без признања. Господин Срета Бошњак (критичар чије име у свету уметности много значи) прогласио ме је Мајстором вајаром. То признање уметници добијају "посмртно" и ја сам један од ретких, ако не и једини који га је добио за живота.

Несрећа за уметност, друштво и народ је што су многи који су иначе нашу уметност свели на најнижи могући ниво данас васпитавају младе

● Шта сте добили од награда из земље и иностранства и где излажете.

● Ја стварам, радим и излажем у Београду, Крагујевцу, Пећи, Приштини, на Светом Стефану, а у иностранству у Паризу, Њујорку, Чикагу, дакле има ме. А што се награда тиче, Октобарска награда у Београду, награда у Барселони 1992 год и друге.

● Шта би додали или поручили на крају читаоцима.

● Увек сам се трудио да кроз рад останем веран себи, својој уметности и свом народу. Таква ћу остати до смрти. И опростио сам увек свима који су ме на било који начин увредили. Многи су после долазили да моле помоћ, и увек сам помагао.

● Хвала вам господине Ђокићу и на дару странци и на разговору.

Хвала вама.

Разговарала
Јелисавета Душановић

ЧИЈА ЈЕ БОСНА ?

● Хоцино ткање на чунку југокомунизма

Непосредан повод да напишемо овај текст и да га управо овако насловимо јесте интервју који је илустрованом листу "Дуга" дао београдски муфтија Хамдија Јусуфспахић. У том интервјуу ефендија Јусуфспахић не само што је демонстрирао своје незнање како у погледу познавања чињеница тако и у погледу њихове теоријске артикулације, већ је директно и на најотворенији начин испољено мржњу, најпре према председнику Републике Српске ("Карашевићев злочин ни Бог ни људи не могу заборавити"), према њеном руководству, и према самој Републици Српској. ("Републику Српску" не признајем и немојте је помињати преда мнош") наређује ефендија у беговском маниру новинару овог београдског листа на сред српске престонице, а уједно и целом српском народу чије право на одбрану сопствених домова проглашава агресијом на "суверену и недељиву БХ". Јасно је дакле, да је овај београдски хоца на линији политичких опредељења Алије Изетбеговића, али и Јосипа Броза; КПЈ чија је политика проузроковала поновни покушај (трећи у овом веку) геноцида над српским народом од стране хрватских усташа (1991. г.) и потурчењака (1992. г.) Наиме, ефендија прихвата и афирмише све комунистичке тековине разбијања Српског етничког простора и комунистичко фабриковање нових "нација" од српског етноса. А посебно му је до овог комунистичког "наследног права" стало када је у питању "његова" Босна. Тако ефендија каже: "Правилно политичко рјешење националног питања у БиХ могуће је само признавањем босанске националности. Босанска држава мора имати босанску националност. А у Југославији се мора признати југословенство". На овај начин Хоца би решио не само национално питање у Босни и Херцеговини већ и српско питање у целини, и то у најбољим традицијама југокомунистичког "решења" тог питања. Наиме, размишља хоца, Срби треба да се помире са намером Алије Изетбеговића и да у Босни признају "босанску националност", док у Србији треба форсирати југословенство, а у Црној Гори антињегошевско и антиисторијско "црногорство" засновано на антисрпству, односно на темељима учења С.М. Штедимлије и Секуле Дрљевића које су 1945. г. комунисти

декретом прописали и дефинисали као "црногорску нацију". Дакле, по мишљењу овог Алаховог службеника, са свим тим би Срби требали да се помире и онда би било "праведно" решено српско и балканско питање. Суочени са чињеницом да се никаквом етнографском логиком муслимани не могу сматрати народом политички естаблишмент босанских потурчењака са Изетбеговићем на челу, све више промовише српско регионално име Босанци у иностраној, и Бошњаци у домаћој употреби као тобожње етничко име народа чија је национална држава Босна и Херцеговина. (др Радмило Маројевић, ЈАВНОСТ, бр. 163).

На фону таквих измишљотина и београдски муфтија елаборира конструкцију о "Бошњацима" што се заиста граничи са фантастиком: "Нема сумње да је већина муслимана Босне и Херцеговине исповједала богумилство или патаренство, односно Бошњачку цркву, против које је римски папа организовао, у заједници са Немањићком Србијом рат, називајући га "рат за истребљење јереси". Том приликом силом је наметнуто Босанцима и католичанство и православље. Касније је православнима наметнуто српство, а католицима хрватство. Муслиманство се развило у БиХ са османлијским освајањима." Од читаве ове приче тачне су две констатације: прва – да је католицима наметнуто хрватско етничко име, и друга – да се муслиманска вера у Босни и Херцеговини развила са турским освајањима. Што се првог проблема тиче, историјска је чињеница да су Срби католичке вере у Босни и Херцеговини све до скоро себе звали просто католици, и да им је етничко име Хрвати све до краја прошлог вијека било непознато, о чему сведочи и сам Антун Радић, рођени брат Стјепана Радића хрватског политичког вође између два светска рата и идеолога хрватског шовинизма. Антун Радић пише: "На доста мјеста доволно и нехотице сам се увјерио да је хрватско име у Босни и Херцеговини сеоском свијету посве непознато" (Зборник за народни живот и обичаје Јужних Словена, књ. 4. 1899, стр. 38). Концепт "босанске нације" и теза да је богумилство изворна босанска религија чији су припадници касније прешли на ислам, што задњих неколико година промовишу и елабори-

рају "знанственици" из Изетбеговићевог штаба а за којим, како видимо, не заостаје београдски муфтија, неодржива је из једноставног разлога јер је супротна и историјским документима и историјској логици. Наиме, сви веродостојни историјски документи од Константина Порфирогенита до наших дана помињу Босну као државно правни ентитет најпре у оквиру Србије, а касније као посебан субјект, а њене становнике у етничком смислу третирају као Србе, док појам Босанац има само регионално значење еквивалентно терминима Захумљанин, Травуњанин, Коначљанин, Црногорац, Брђанин, Херцеговац, Шумадинац.

Гледиште да су Босна и Херцеговина српске земље било је – може се слободно тврдити – опште мишљење научног света све до 1945. г. тј. до југокомунистичког кастрирања и фалсификовања српске историје. Међу научним светом који је тако третирао Босну – нарочито је много страних научника (посебно историчара и лингвиста) којима се свакако не може порећи објективност, непристрасног и научне компетенције.

Услед ограничености простора поменућемо само нека историјска сведочанства писана руком странаца. Босна се први пут спомиње средином X века у делу Византијског цара и историчара Константина Порфирогенита "О управљању државом", и то као географски појам у оквиру Србије. Пишући о свим народима и земљама свога царства он говори и о територијама насељеним Србима и наводи границе тадашње српске државе, на чијем је челу био кнез Часлав Клонимировић. Србија је тада обухватала Босну до Пливе, Петине и Лијевна, на западу Травунија и Коначље признавали су српску власт, а Захумље и Неретљанска област означавани су подручјем српског становништва и државе. На југу се Часлав налањао на српска племена у Дукљи. Дакле, срж његове државе налазила се у данашњој источној Босни, североисточној Херцеговини, североисточној Црној Гори и западној Србији, од извора Неретве до Западне Мораве. Тај крај је више од два века представљао средиште српског народа и заматак српске државе. Ужи назив Србија Порфирогенит даје за североисточну Босну и за област од извора Лима, Рашке области па до Рудника називајући то "крштеном Србијом". (Дакле, средином X века Васојевић, црногорски део Санџака,

Некропола стећака Радимља код Стоца у Херцеговини

тј. Рашке области и црногорска Херцеговина, односно Дурмиторска област и Пива били су не само део Србије већ само средиште, срце и центар Србије. Први пут се код њега, дакле средином X-ог века, за читаву Часлављеву државу употребљава назив Србија. Под српским именом Порфирогенит обухвата сва племена која су ушла у састав Часлављеве државе: Босанце, Рашане, Конављане, Дукљане, Захумце и Неретљане. Под Чаславом се, дакле, врши прво српско племенско народно сабирање у нашој прошлости. У свом "Љетопису" поп Дукљанин сведочи да се Србија средином XII века делила на две покрајине: Рашку до Дрине и Босну до Дрине па све до Борове планине, недалеко од данашњег Јајца. По Дукљанину, дакле, Босна је била неоспорни део Србије. Босански бан Нинослав у три своје повеље од 1234. г. до 1249. г. своје поданике више пута обележава именом Срби и никако другачије. У првој половини прошлог века познати француски слависта и професор Сипријан Робер у својој књизи "Словени Турске" између осталог каже, да су "Босанци, Срби по језику и обичајима" који претендују да надмашују друге Србе "племством и чистотом порекла". За Босну каже да је "као и све српске земље подељена у нахије". Робер у почетку књиге наводи, колико у Турској има Словена "не рачунајући Србе Херцеговине и Босне" (наведено према књизи Лаза М. Костића "Чија је Босна", по чијем смо називу и ми насловили наш осврт. Књига је изашла у издању часописа "Братство" у Торонту 1955. г. Индикативно је то да је уредник тог часописа и Костићеве књиге био муслиман из Босне Алија Коњхоџић, велики српски патриота и један од најем-

нентнијих српских националиста исламске вере). Познати слависта из прошлог века Павле Јосиф Шафарик у својој "Историји српске књижевности" говори о Босни као о "домовини најстаријег и најмоћнијег српског племства". А швајцарски публициста Ежен Титар у својој студији "О народима Балкана" каже да онај који путује по Балкану "једнако на територији данашње Србије, као и на оној која се данас зове Босна и Херцеговина, наићи ће само на српска племена."

И Бењамин Калај који је од 1878. г. управљао Босном и Херцеговином пише: "У Босни и Херцеговини уз три религије, нема него један народ: српски". Од многобројних сведочанстава страних научника који говоре о Босни као о српској земљи, а њене становнике третирају искључиво као Србе, ми смо навели само неколико (др Лазо Костић је део тих веродостојних докумената скупио и објавио – у књизи "Чија је Босна"). Ефендија Јусуфспахић као и Алија Изетбеговић говоре да је богумилство аутохтона босанска религија. То је колико нетачно толико и нелогично из једноставног разлога што је богумилска јерес универзална и у Босни је импортована тек крајем XII века. Неприкосновени ауторитет у области историје богумилске јереси и "Цркве босанске" др Драгољуб Драгојловић каже да је ова јерес настала у IX веку на развоју балканског и анадољског простора и прихвата хипотезу М. Лоса о њеном малоазијском пореклу. Главни проповедници богумилске јереси били су колонизовани на Балкану од VII до X века. Ова се јерес касније проширила по свим градовима, областима и епархијама византијске империје. Налазимо је у X веку у

већем делу Тракије, Македоније и северне Грчке, у Цариграду и на Светој Гори, да би у другој половини XI века најзначајније жариште ове јереси била околина Ларисе. Пошто је бугарски цар Симеон (893–928) освојио већи део Тракије, Македоније и северне Грчке јерес се шири у Бугарској, из Бугарске прелази у Србију, а одатле у Босну. Пре него у Босни, богумилство се проширило по Италији и међу романским становништвом у Далмацији, а затим и у јужној Француској. Да је то тако види се из чињенице да се папа Никита, који је био старешина богумилске јеретичке цркве у Цариграду, пошто је био прогнан из престонице склонио код својих истомишљеника у Италији. Нешто пре 1167. г. на његову иницијативу и под његовим посредништвом одржан је у француском градићу Сен Феликс де Карман 1167. и први јеретички сабор на којем је папа Никита представљао формално седам малоазијских и пет балканских јеретичких цркава: ромејску, дрогуметску, меленгвијску, бугарску и далматинску (др Драгољуб Драгојловић: "Богумилство на Балкану" и у Малој Азији, Београд 1977, стр. 104). Видимо, дакле, да је богумилство егзистирало међу многим народима и у многим земљама широм Азије и Европе, и да ни у ком случају то није специфично босански феномен, како то данас заговорници и протагонисти концепта "бошњаштва" хоће да представе. На свим тим просторима, од Азије до Француске, једнако као и у Босни, постоје материјални трагови (највише у виду стећака) који сведоче да су ту живели богумили, али нико од тих народа не заснива свој идентитет (национални и верски) на богумилству тј. на самој једној од многобројних секти које су харале евроазијским просторима. То раде само босански потурчењаци, тј. однарођени Срби, који се одричу свог стварног идентитета па хоће да исконструирају нови.

Колико је то историјски неутемељено, нетачно и бесмислено најбоље је и најлапидарније показао највећи Србин муслиманске верске припадности Меша Селимовић. У својој књизи "Сјећања" он каже: "Богумилство није ни изворно босанска појава, нити се само у Босни задржало, и исто је толико увезено колико и ма која идеологија настала на туђем тлу. Манихејска хришћанска јерес која се раширила од истока, преко Бугарске, Босне, Италије до јужне Француске под именом богумила, патарска итд, није по духу искључиво наша, јер катарских стећака у јужној Француској има колико и у Босни. Зашто би се интернационална идеологија проглашавала и сматрала искључиво нашом".

Будимир Алексић

НОВИ СВЕТСКИ ПОРЕДАК

Њујорк – Све је почело на Ист Риверу

У главама и свести свих мислећих људи може се, при самом помену имена апострофираног у наслову, појавити дилема, "зашто нови".

Сам назив "светски поредак", дакле није проблематичан за разумевање. Није јер од кад је века и света, под тим именом и иза њега су се крили погледи на свет, првенствено погледи великих и моћних, њихова вековна тежња за прекрајањем граница и преваспитавањем народа, њихова тежња за праведнијом (наравно по њиховим аршинима) поделом света.

И све је увек и обавезно увијано у обланду на којој је крупним словима писало: Мир, Благостање, Стабилност.

Основни и једини циљ обланде је увек био да замагли погледе и перспективе, да завара, да сакрије суштину. А суштина је увек и свуда била иста: најприземнији, најокрутнији и најогољенији интерес моћника.

Нације и државе одрасле на јаслама паразитизма, на отимању, експлоатацији, тлачењу слабијих, и на најприземнијој ароганцији другачије и не могу егзистирати.

То траје до тренутка док се на светској политичкој сцени не појави нека нова држава која сматра да је довољно ојачала да може захтевати веће парче

тог светског колача, прерасподелу интересних сфера и нови "животни простор". Тада се обично поремети биланс. Многи замајци машинерије испадају из равнотеже и, уколико не дође до договора, долази до краја. Таква криза је по правилу глобалног карактера и увек доводи до ратова, често локалних, мада, уколико они не задовоље и не дају резултате, онда сукоб добија светске размере.

У тим и таквим ратовима обично спадају мали народи, страдају њихове и онако танке и на застарелим технолошким ресурсима засноване економије, страда њихово становништво.

А онда кад тензије спласну, кад дође, или до договора великих око поделе, или до пораза неког од њих и самим тим до његовог избацивања из игре, кад дакле велики намире своје рачуне и повуку нове црте на светској карти и то крсте "границама интересних сфера", долази до мира.

Мира, чије ће благостање опет осећати једино велики. Малима остаје да својим рудним, енергетским и другим потенцијалима надокнаде штете и трошкове предходног рата.

Шта је то онда што је ново. Шта је то по чему је светски поредак, који се на глобалној политичкој сцени сада

појављује. По чему је он НОВИ и по чему се разликује од предходно успостављених светских поредака.

Новина у наступу великих има неколико. Да покушамо набројати само главне. То су пре свега:

– Нова обележја и нов вид експлоатације,

– Новина у начину заустављања и гушења идеја о "скидању јарма",

– Нова прерасподела света на интересне сфере,

– И на крају преузимање и покорвање светских институција.

Нови вид експлоатације и пљачке малих, перфидно смишљен и проведен у дело задњих двадесетак година тек сада избија на површину и показује се у свом најгорем појавном облику. Велике земље, пошто су претходно вековима, кроз колонијализам, неоколонијализам пост колонијализам и све друге познате видове и облике пљачке туђих територија и гомилање богатства у својим земљама, данас тим истим земљама дају кредите за обнову и развој са најдирњим зеленашким каматама. Да се "Власи не сете" одакле потиче капитал основане су у ту сврху разне "Банке за обнову и развој", разни ММФ и друге институције, наводно међународног карактера, и тако је пласман капитала обезбеђен и међународно формално правно санкционисан.

Стезање и попуштање врата дужника зависиле даље искључиво од милости моћника односно од тога колико се стварно може изцедити капитала који ће се кроз нове кредите враћати истим или неким новим дужницима.

Економска наука је овај вид експлоатације назвала "НЕОИМПЕРИЈАЛИЗАМ", а у пракси је ово најбруталнији од свих досад познатих видова експлоатације. Појавом неоимперијализма није стављена тачка ни на друге видове отимања. Напротив, и даље ће, сада чак у много израженијој форми бити продаје застарелих прљавих технологија и резервних делова за исте, а даље по баснословним ценама, складиштења технолошког и радиоактивног индустријског отпада уз багателну надокнаду на просторима сиромашних и малих и изазивања еколошких катастрофа на тим просторима. И даље ће бити отимачи-

Мр. долар – фетиш новог светског поретка

не кроз енормно ниске цене сировина и подуфабриката и астрономске цене финалних производа.

Новина у начину заустављања и гушењу кризних момената је у тзв. новом светском поретку, што се интервенционизам више ничин не покрива и не сакрива од света. Једноставно велики уштају у земљу у којој је по њиховој оцени угрожен њихов национални интерес и по кратком поступку и врло брутално "превазилазе кризу". Имали смо прилике да видимо колико државе, које свима набијају на нос свој хуманизам, могу бити бескрупулозне кад им се угрози право на пљачку.

Нова подела интересних сфера, нова је само у једном свом појавном облику. Годинама, тачније деценијама, припреман је распад тзв. Источног блока и пад на колена бившег СССР-а отворила је могућности и повећала апетит на неколико планова и поља.

На геополитичком плану, пошто је највећи ривал срушен отвара се питање прерасподеле интересних сфера, а самим тим и могућност успостављања и отварања нових могућности за пљачку. При том не треба дозволити да се на бившим просторима створи ни једна мало јача држава, чиме се у старту сламају и помисли на побуну и неслагање.

На војном плану, рушењем бившег источног блока и Варшавског уговора престаје опасност од евентуалних глобалних сукоба, што отвара могућност да војни блок који је остао недирун сада може бити искоришћен за интервенције и већих размера на готово свим просторима.

И на крају подчињавање свих светских организација и институција под своју шапу, велики добијају могућност да и најдрње видове свог интервенционизма формално правно покрију одлукама Уједињених нација, КЕБС-а, чак и Црвеног крста. Све је у њиховим рукама и све могу оправдати. Русија, као једина земља која им

са могла супротставити, још увек је заглабљена у политичку баруштину коју су јој донели последњи "демократски" избори и власт Јељцина и

Савет безбедности Уједињених нација – "надзорни орган" градитеља новог поретка

камарице око њега за које се сад већ поуздано може рећи да су много више по вољи запада него руског народа.

Једини реметилачки фактори су им за сада: нова организациона повезивања на истоку (Јапан, Кина, Кореја), поготову Кина, која се до сада није дала упрегнути у њихов јарам, и која задњих година граби врло брзо напред на свом развојном путу, и ми Срби на Балкану.

Оно што нису очекивали је огроман отпор српског народа, отпор да се не пристане на поделу без националног заокружења. Наиме Балкан им треба као трансверзала према истоку. Зато су планирали разбијање бивше Југославије и стварање малих патуљастих државица које не би биле

никакав проблем за остварење њихових замисли и планова, напротив. Све друге нације и квази нације на овом простору су пристале на такву игру и ухватиле се у коло, све осим Срба. Једино Срби рехоше, може и подела Југославије али само ако ми оснујемо државу свих Срба. То је основни узрок и ратова на просторима бивше Хрватске и бивше БиХ. Ратови ће престати онда кад се Срби уједине, кад се држава свих Срба формира. Ми хоћемо државу на коју имамо право и то је оно на шта ће и велики морати да пристану. И под чизму њихову нећемо.

Све ово што се дешава на просторима бивше БиХ, почев од претњи бомбардовањем до нуђења њихових уступака само одаје њихову

збуњеност. Није далеко дан када ће морати да признају Србима право на формирање јединствене националне државе и да на њих рачунају искључиво као на равноправног партнера. Ми никада кроз историју нисмо пристали да будемо колонија. Нас не може заварати Уједињена Европа, Еки и друге шарене лаже.

То је за Албанце, Чехе, Словенце, Хрвате и друге.

Ми смо искључиво за поштен однос са свима и на привредном и на политичком и на свим другим плановима. Са нама се једино тако и може. Другачије никако. Чини се да већ схватају суштину ствари. Што пре схвате, то боље.

Момир Марковић

РАЗВОЈ ИДЕЈЕ РАДИКАЛИЗМА

Када су 1776. Картрајт у Енглеској и касније Кондорсе у Француској поставили темеље радикализма свакоко нису могли ни да наслуте даљу судбину својих идеја, поготово да ће оне најчвршће упориште наћи у Србији. Да су прихваћене због моде идеје радикализма би већ одавно биле напуштене, али то се није догодило. Као склоп идеја и покрета радикализам је увек налазио плодно тле тамо где је друштво било у кризи а где је био потребан снажан глас савести опозиције. Наравно да су такви ставови изазивали негодовање у запарложеним владајућим круговима, али за разлику од комунизма, радикализам никада није подразумевао насилно преузимање власти већ искључиво демократским путем у оквиру постојећих институција.

Колико год био прихватан или оспораван, копиран или прилагођаван политичком миљеу појединих земаља, израз "радикализам" је увек значао исто: "ОНО ШТО ИДЕ У КОРЕН СТВАРИ". То је она непроменљива суштина напредних идеја која је у конзервативнима изазивала отпор а у неулућенима бојазан, најчешће подстицану од стране партије на власти. Садашња политичка ситуација у Србији то потврђује.

Борећи се за наклоност народа, странке најчешће презентирају статут и програм, дају обећања без покрића, представљајући се као борци за демократију. И ту се исцрпљују, јер за разлику од радикала чији су прваци дали печат једном времену и бивали прихваћени без обзира на страначку опредељеност, ни једна странка не може да се похвали дужом историјом. Није ли промена назива једног од београдских тргова у Пашинев трг, опште признање великану радикалног покрета, за све што је учинио? Знате ли за споменик Кости Таушановићу на Калемегдану, улице Стојана Протића, Пере Тодоровића...

Међутим, страначки прваци су само извршиоци разрађеног политичког програма заснованог на идејама које су их окупиле. Како је читав 19. век обилазео политичким доктринама, поставља се питање у чему је квалитет идеја радикализма, с обзиром да се као покрет одржао до данас, када је и социјализам на неминовном и у пракси потврђеном заласку.

У опстанку радикализма наравно нема тајне. За разлику од Маркса који је супротстављао рад и капитал, француски радикали су се залагали за њихову сарадњу. Исто важи и за третман друштвених класа. Марксовом концепту друштвене својине која

је требало да успостави једнакост међу људима, француски радикали супротстављају једнакост у правима и обавезама. Последнице заблуда око друштвене својине и данас трпимо, а време је показало да су радикали били у праву.

Као људи од принципа радикали су увек истицали важност приватне својине и промена у друштву изведених мирним и демократским путем. Током друге половине 19. века међу најважнијим питањима за која се залажу француски радикали, налазе се: потпуна слобода штампе (тада јединог информативног медија) слобода јавног окупљања, као и лична и кривична одговорност за све јавне функционере. Када је реч о овом задњем, нису ли Американци баш то прихватили увођењем импичмента (impeachment-позивање на одговорност председника државе) и његовом применом 1974. у афери Вотергејт (Watergate), када је Никсон поднео оставку? Да ли бисмо и ми могли да уведемо исто или ћемо ићи на доношење закона о заштити имена и дела?

За разлику од идеолога социјализма и њима сличних, којима се реализовање утопије у пракси увек показало као стављање народа из једног у други лабораторијски оглед, радикали су показали истанчан осећај за практичност и предвиђање догађаја или кратко речено за политичку реалност.

Прихватајући идеје западног радикализма, млади радикали у Србији 1871. године, објављују политички програм у коме се посебно истичу: апсолутна слобода штампе, судска самосталност, реформа система образовања, надзор над буџетом. Занимљиво је колико су ти захтеви и данас актуелни.

На основама тог програма, 1881. године у Србији настаје странка радикалне оријентације, чији је идеолошки наследник Српска радикална странка.

Уједињење свих делова српског народа било је те давне 1881. године а и данас је окосница националног питања Срба за које се српски радикали највише залажу.

До појаве радикала на политичкој сцени Србије народ је углавном био игнорисан у доношењу важнијих политичких одлука. Тада настаје преокрет, јер се масовно приступа радикалима, па странка добија димензије покрета. Илустрације ради, марта 1888. од 156 чланова Скупштине, 133 су били радикали. Већ 1890. на изборима, за радикале је гласало преко 80% бирача. Припадати Радикалној странци, значило је не бити само њен

члан већ имати широко друштвено опредељење, ући у једну велику породицу.

Највећи број чланова чинили су сељаци. Укључивање сељаштва у политички живот пресудно је утицало на популарност радикала у народу. Радикали су учинили сељаке грађитељима сопствене државе, и помогли им да схвате потребе државе за обавезним школовањем и војним роком. Од оснивања 1881. странка је успела да одржи интегритет. Иако су појединци одлазили чланство је и даље расло, и било одржавано на окупу, јер је одлична организациона структура омогућавала непрекидне везе између чланова и страначких првака. Много битнији разлози били су безгранична оданост и вера у радикализам.

Најрадикалнији део радикала били су учитељи и професори. Државни службеници то нису могли бити јер је онда као и сада било тешко ускладити обавезе према служби и рад у странци. Међутим губећи посао они су масовно прилазили радикалима и укључивали се у рад странке.

Онда као и данас, у радикалној странци било је инжењера, писаца, лекара новинара, адвоката... Радикални покрет је успео да уједини готово све друштвене слојеве који су у идејама и програму странке видели изражавање сопствених интереса.

Читаво политичко деловање радикала допринело је да Србија поправи свој углед у Европи. Као одлични аналитичари успели су да спремно дочекају будуће догађаје. Када је 1888. донет устав, била је то велика победа радикала у борби за демократију и заштиту људских права. Захваљујући српским радикалима Србија се знатно приближила Европи. Доласком на власт 1903. добили су шансу да реализују своје идеје, и у томе су успели. Србија је кренула путем економског просперитета, и сви врло добро знамо какав је углед тада уживала. Даљи ток догађаја показао је исправност идеја радикализма.

Зашто је за нас данас све ово важно? Ако је историја учитељица живота, и ако су се на чела радикализма показала исправним, важно је знати да се на истим таквим заснива политичка активност Српске радикалне странке данас.

Зато је важно подсећање на све оне вође радикалног покрета, које пре памтимо као великане по делима и жртве по судбини него по припадности радикализму. Зато је важно сетити се оних који су волели Србију. Помен је најмање што можемо да учинимо.

Јован Пузић

ВИТАМИНИ ЗА ЈАЧАЊЕ ДИНАРА

● Како одржати стабилизацију цена и побољшати куповну снагу динара?

Реконструкција монетарног система дала је позитивне резултате у стабилизацији цена и курса новог динара према иновалутама. Цене на домаћем тржишту показале су различите тенденције у кретању. Цене основних животних намирница (хлеб, млеко, зејтин, шећер и др.) чији ниво је формиран према званичном курсу замене старих динара у нове динаре, остале су на утврђеном нивоу, са минималним корекцијама на ниже. Цене пољопривредно прехранбених производа на заленој пијаци формирале су се на вишем нивоу у односу на цене основних животних намирница, правдајући то високим ценама нафтиних деривата. Преломни тренутак у снижењу цена прехранбених производа на пијаци и код неких продавница друштвеног сектора наступио је када су продавнице Ц-Маркета значајније снизиле цене свим својим производима. Као ланчана реакција на потез снижења цена у продавницама Ц-Маркета, дошло је до снижења цена у свим продавницама друштвеног и приватног сектора и већег попуњавања празних полица и витрина у продавницама.

Низак ниво куповне снаге плата и пензија и поред извесног повећања није омогућио набавку већих количина, па су се продавци нашли у ситуацији да приходима од остварене продаје нису могли да исплате ни минималне личне дохотке запосленом особљу. Пошто нису могли добити кредите за обртна средства у новим динарима, а девизне резерве остварене куповним девиза поштицованом курсу нису биле велике, наступио је момент када су тржишни закони неумољиво деловали на понашање руководиоца производних и прометних организација, тј. извршити хитно прилагођавање пословне политике променама које су дошле са реализацијом програма реконструкције монетарног система, или наставити са старом праксом пребацивајући кривцу за настале губитке у пословању на друге. Споро прилагођавање новим тржишним условима привређивања, које је наметнуо програм економске стабилизације нарочито су испољиле РК БЕОГРАД, па су цене дуже времена задржане на високом нивоу, продајни простор остао празан, чекајући боља времена. Догађаји који су се одиграли на тржишту у Београду, а слична ситуација је била и у другим градовима, говоре да велики број руководних структура у производним и прометним организацијама друштвеног сектора не позна-

ју довољно економију тржишне привреде, не прихватају програм трансформације социјалистичке робне производње у тржишну робну производњу засновану на принципима слободне конкуренције оштре борбе за пласман производа. Несхватање чињенице да тржишна економија значи "производња за познатог купца", максимално скраћење времена у промету робе на путу од произвођача до купца, стално прилагођавање производње захтевима купца, борбе да се кроз конкуренцију освоји купац са квалитетом, дизајном и ценом производа, да је са порастом животног стандарда купац постао све пробирљивији и да је дошло време када је у привредно развијеним земљама теже продати робу него произвести, су главни узрочници са којима ће се наша привреда суочити у реализацији програма економске стабилизације. Остварена снижења цена у периоду фебруара, марта и априла су само наговештаји да је могуће постићи стабилизацију цена и у условима ниских девизних резерви скромних робних залиха, ако се држи равнотежа између куповних и робних фондова. Међутим желели то или не, мора се признати чињеница да остварена стабилизација цена стоји на крхким ногама и да сва повећана тражња за неким производима може утицати на пораст цена. Тако се догодило да је повећана цена за Ускршње празнике, 1. мај и Ђурђевдан допринела порасту цена јаја, меса, поврћа и воћа на тржишту и да се тенденција одржавања вишег нивоа цена наставља и после празника. Ови и слични примери показују колико су производне и прометне организације неорганизовано и неспремно дочекале повећану тражњу, која се нормално и очекивала за народне празнике.

Према оцени званичних државних установа, које су укључене у реализацију програма економске стабилизације земље, друга фаза која обухвата стабилизацију цена и курса динара према иновалутама се успешно завршава. Тиме су створени услови за прелазак на остварење програма економског опоравка земље. Сматрамо да оцена о стабилизацији цена као трајном чиниоцу је преурањена, јер се ради о постигнутој стабилизацији у условима ниске куповне снаге личних доходака и пензија, ограничених могућности набавке великог броја производа и лабилних односа равнотеже између куповних и робних фондова. Успостављање ду-

горочне стабилизације цена мора бити засновано на нивоу нормалних услова живота, тј. на нивоу реалних плата и пензија које су биле остварене пре појаве галопирајуће хиперинфлације цена и рушења животног стандарда на ниво борбе за одржавање голе егзистенције грађана. Пошто у паду животног стандарда од 1990. до јануара 1994. постоје етапе опадања, то би се за критеријум остварене стабилизације цена требало узети реална плата и пензија остварена преступања на снагу мера економских санкција, тј. у априлу месецу. Према извршеним анализама лични доходак и пензије на просечном месечном нивоу од ица 600 нових динара и куповном снагом новог динара оствареном у првој половини априла месеца о.г. могао би да пружи реалне основе да је остварена стабилизација цена заснована на чврстим темељима. Ако имамо у виду да програм економског опоравка земље обухвата повећање производње и проширење постојећих и изградњу нових производних капацитета постоји реална опасност да се оба циља не могу успешно остварити, при постојању бројних других нерешених питања који делују као ограничавајући фактори раста производње и потрошње. Не би се смело дозволити да економски лаицизам и непознавање закона слободне (неидеолошке) тржишне економије, као и неспособне руководеће пословне структуре у производним и прометним организацијама, које су у многоме допринеле економском пропадању земље, униште досада остварене резултате стабилизације цена на домаћем тржишту. Стога сматрамо нералним дате оцене да остварена стабилизација цена и курса динара већ обезбеђује услове за веће инвестиционе захвате и повећање обима производње, који ће покрити тражњу на нивоу реалних личних доходака и пензија у месечном просеку од 300 динара, као минимум за подношљиве услове живљења. Док су економске санкције на снази стабилизација цена може се заснивати само на програму оживљавања производње постојећих капацитета. Програм економског опоравка земље, који захтева озбиљније економске захвате, нема услова да се оствари, док се не укину економске санкције. Стиче се утисак да се постојеће стање у привреди озбиљно не схвата, па се већ најављују акције, чији резултати не морају дати позитивне резултате. Време је да се са експериментима у привреди прекине и да програм економске стабилизације доносе они који ће га остварити.

Милан Ђурић

СУЂЕЊЕ СЕ НАСТАВЉА

Среда, 6. јули 1994. године. Пред Палатом правде у Београду четничке заставе, четници, добровољци у маскираним униформама, симпатизери и посланици Српске радикалне странке. Очигледно је да се нешто задњих деценија упркос комунистима променило, набоље: на суђењу генералу Дражи, српском Чичи, присуство четника беше "елиминисано". Данас, на суђењу четничком војводи др Шешељу, председнику Српске радикалне странке, давно отписани су опет ту. Снажни, одлучни, млади и родољубиви, доказују да се Српство не може опустошити.

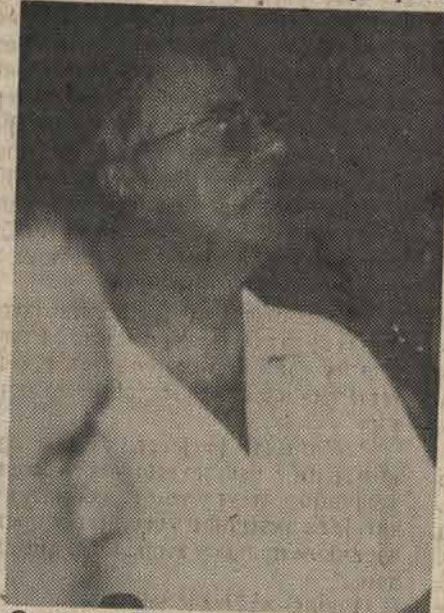
Наравно, и обезбеђење је присутно, што у униформама што у цивилу, што на улици што на железничкој станици и по капијама у близини. За разлику од својих давних претходника, Крцунових и Лекиних, данашњим чуварима јавног реда и мира из оне се, на кратко, пробију и симпатије према својим сународницима окупљеним око четничких застав. Не сваком и само на тренутак, јер дужност је дужност, лица морају остати озбиљна и ауторитативна. Милиција је милиција, и добро је да је тако.

Поучени искуством са првог дана суђења (15. јуна), када је маса народа преплављивала Палату правде, обезбеђење зграде је већ на улазу заводило ред и многи су остали на улици. Гужва је у палати мања, лакше се дише, једино је кашњење исто као и прошли пут. Најзад, са више од пола сата закашњења, започиње други дан суђења петорици српских радикала. Зашто је суду и поред пуне три недеље потребно још и ових пола сата – остало је тајна.

На самом почетку изашло се у сусрет жељи званој захтев заменика јавног тужиоца Драгана Лопушине да се погледа тзв. полицијска видео-трака на којој је забележен "немио догађај". Неке сцене су враћене да би се још једном погледале, али колико год пута бисте их погледали не бисте тачно могли да кажете шта је то што служи да неко чак и три године (најмање шест месеци) буде "повучен из саобраћаја": радикали не помажу скупштинском обезбеђењу да изврешаног и испровоцираног посланика Драшка Марковића одстрани из сале, скупштинско обезбеђење се труди да га ипак одстрани и – уз мало кошканја, гурања и вербалних дуела – то је све. Јесте да је сцена нетипична за рад једног Већа, али ни дугме за искључивање микрофона посланицима није типично за демократски изабране скупштине, па ипак нико ником није због тога запретио трогодишњом робијом. Дугме за цензуру,

које пословник нигде не помиње нити је пракса било ког другог парламента на свету, одстрањено је уз мало напора и, уз мало добре воље и толеранције, рад Већа могао је да се настави. Неко то није желео. На тренутак на траци се појавио и Вук Драшковић, исувише кратко да би ишта могао да поручи присутнима у судници. Са микрофоном у руци зауставио је нешто да каже али га ја монтажа спречила у томе. Наставиле су да се ређају сцене из Скупштине.

Пошто је трака одгледана до оног места где су сцене почеле да се понављају, судија Живковић је прекинуо даље гледање. У наставку суђења првооптужени др Шешељ затражио је да се у записник унесе оно што је и без кратког гостовања Вука Драшковића било јасно, наиме да је трака

Оптужени Шешељ у ходнику "Палате правде"

монтирана. Уз то, затражио је да се као сведок позове и др Мира Марковић, угледни научни радник (смех у судници) и супруга председника и, како рече, његов саучесник и подстрекач у криминалу. Овом захтеву суднице изашао у сусрет. Уместо тога дао је паузу од (врло дугих) десет минута.

У паузи суђења оптуженим радикалима придружили су се посланици Српске радикалне странке у републичкој скупштини, предвођени Томом Николићем. Јединство српских радикала још једном је доказано.

После паузе-изненађење: Трака, која је била део доказног материјала, нестала је са судијиног стола! Да ли се поред судије, заменика јавног тужиоца и присутног обезбеђења нашао још и неко четврти ко се осе-

тио позиваним да се побрине о овом доказу – није разјашњено. Такође не-разјашњено остало је и то коју је траку из суднице однео госп. Лопушина. Наиме, др Шешељ је видео заменика јавног тужиоца госп. Драгана Лопушину како у паузи излази са неком видео-траком из суднице. Не желећи да грешу душу, др Шешељ је изјавио да није видео да је госп. Лопушина узето траку са стола и да не може да тврди да је реч баш о траци која је служила као доказ. Заменик јавног тужиоца је порицао да је изнео било какву траку, док су новинари, старе шаљившије, нервозно претурали своје торбе и ташне. Приликом овог "јеси-нисам" између др Шешеља и заменика јавног тужиоца на видело је избила још једна позитивна промена коју нам је донео плурализам: док су се некада сви клели у Броза, захтев др Шешеља да се закуне у председника Милошевића да није изнео траку из суднице, госп. Лопушина је одбио!

Следећи захтев др Шешеља био је да се претресу сви присутни у судници: новинари, родбина оптужених, посланици Српске радикалне странке... Судија Живковић, вероватно и сам свестан да би овакав претрес још више увеличао спектакл који су радикали направили од суђења, одбио је овај захтев. Или је, можда, као већина присутних и сам био убеђен да је трака не само ван суднице већ и ван зграде.

На неповољан захтев др Шешеља да се трака пронађе, судија се досетио и са врло добро скривеном дозом тријумфа упитао првооптуженог:

– Шта вам је сад одједном баш толико стало до те траке када сте и сами до мало пре тврдили да се ради о монтажи!

Као што је то често пута случај када се ради о др Шешељу, досетке се не исплате. Уследио је, истог момента, најлогичнији могући одговор:

– Па баш зато. Сада је нестало доказ да сам у праву када тврдим да је видео-трака била монтирана.

Излаз из за судство врло непријатне ситуације указао се у недостатку извештаја из казнене евиденције СУП-а у Пећи, који није стигао за Слободана Петричевића, једног од петорице оптужених посланика Српске радикалне странке.

Суђење се наставља. Следећа "сесија" заказана је за четвртак, 14. јули, на другу годишњицу избора Милана Панића за председника владе Савезне републике Југославије. Или, за оне којима је то важније, на дан пада Бастиље. Хоће ли тог дана пасти и пресуда – видећемо.

Петар М. Димовић

"НАШ" ЧОВЕК У ЖЕНЕВИ

Жељко Симић потпредседник
савезне владе

Међу нама борави човек познат по томе што воли да трпа речи у ваздух. Ређа их, слаже по неком свом укусу који му се чини изузетно истанчаним, убације оне које више ником не требају, додаје добро проверене, затим се одмиче корак-два и задивљено посматра гомилу речи које је сам самца утрпао у нашу еколошко средину.

Већина нас мало застане, ослушне га, види с ким има посла и иде даље. Али има и оних који му, иако ни род ни помоз-бог, поклањају своје време. Обично је то из професионалних, никако хедонистичких побуда. Једноме од њих, госп. Миливоју Глишићу, дугујемо захвалност за следећи цитат (НИН, бр. 2254 од 11.4.1994):

"Будући да савремени романсијери не одустају од намере да у својим делима разложе и мисаоно деструишу и епохалне свести, да објективно утврде сазнајне домете превладавајућег нормативног мишљења и његових изведених модалитета, да упитношћу и скепсом непрестано поткопавају темеље колективних идеологема, очигледно је да роман оличава специфично попрште човековог рационалног самоосвешћења, један непатворен аспект људске праксе кроз чије разнолике и самосвојне форме казивања просијава истина и зрачи највиша спознаја смисла људског живота на Земљи."

Вероватно сте већ негде на половини погодили да је ова реченица власништво господина Жељка Си-

мића. Реч је о госп. Симићу, човеку који од свих призора, чини се, највише воли онај који му пружа огледало, иако никако не може да се одлучи да ли је тај призор лепши са брадом или без браде. О оном Жељку Симићу који нам је пре неких пола године усхићено јавио да ће крајем прошлог фебруара бити успостављене телефонске комуникације између Београда и Загреба. Коначно о оном Жељку Симићу који нас, попут Козирјева, увек изнова убеђује да је можда и могуће да од господина постане комуниста, али никако и обратно. Тог Жељка Симића срећемо у петостраном интервјуу листа "Интервју" од 8. јула 1994. године (бр. 339). Као што се и могло очекивати, овај интервју обилује мудростима. Збо ограниченог простора (да ли само простора, упитао би се господин Симић) осврнућемо се само на неке од њих.

На питање новинара колико се положија Југославије променио за ових годину дана колико се госп. Симић бави тим положајем, добијамо одговор:

"...Учињен је један помак који можда није толико видљив за сасвим површног неупућеног посматрача, али је за активног учесника у преговарачком процесу више него очигледан..."

Значи – кренуло је!

Можда није кренуло баш за све нас између Хоргоша и Драгаша, али је кренуло бар за "активне учеснике у преговарачком процесу". Важно је да је бар за некога кренуло, а тај ће, ваљда, кад год се буде враћао из Женеве доносити и нама жвакаће гуме, кликере стакленце, киндер-јаја или хулахопке, жилете, шампоне... Важно је добити визу не само за руковање са Нелзоном Манделом већ и за Швајцарску са свим оним дивним чоколадама од алпског млека, банкарским сефовима, симпатичним сатићима... И природним лепотама, наравно. (Умало да их не поменем!).

Ако сте ви један од оних који немају да плате оних десет марака колико се наплаћује улазница у свет (кажу да сада примају и динаре), ако ваш живот под санкцијама проводите у континуитету и стога не примећујете никакав помак набоље – не тугуј-

те. Ви сте онда онај, како вас је госп. Симић лепо назвао, "сасвим површни неупућени посматрач".

Желите ли можда да и сами, без да сте "активни учесник у преговорима", осетите помак о коме госп. Симић говори? Нема проблема:

Прихватите мапе које нам се нуде! Без обзира какве су.

Сугестија господина Жељка Симића је више него јасна:

"Мислим да је проблем постепеног укидања санкција, односно ублажавања санкција, нешто што ће доћи у данима који долазе, разумје се, уколико не дође до неочекиваног обрта и ширења рата у Босни и Херцеговини..."

Дакле, да не би дошло до ширења рата у Босни и Херцеговини – узми шта ти се даје, дај шта им се узима. Онда ће бити помака. (Једино је правац још неизвестан). Све је сасвим просто: ако им даш оно што им се узима, или, како они то кажу, прихватиш оно што ти се нуди, престаће рат и почеће да се размисља о укидању или ублажавању санкција.

У господина Жељка Симића може се имати пуно поверење: човек који је 1989. уместо специјализације у Француској изабрао рад у Централном комитету Србије, свакако је човек који зна шта ради. А онај кој зна шта ради, зна и шта говори:

"При том ја нити сам икада говорио нити ми пада на памет да тврдим да ће до једног таквог олакшања за Југославију доћи преко ноћи или да ће Југославија бити реинтегрисана у врло кратком периоду! Напротив, ја тврдим да предстоје велики дипломатско-политички напори да се Југославија реafirмише на међународном плану..." (подвукао чланкописац)

Значи, уопште се не ради о томе да ли ће се Југославија реинтегрисати, већ једино о временском периоду који ће за то бити потребан. Да не би било никакве забуне и да би се отклонила свака сумња, господин Симић изричито не помиње Савезну републику Југославију (коју представља у Женеви и другде) већ само Југославију, нити говори о афирмацији СРЈ већ о реafirмацији Југославије.

Да сте на месту господина Симића и да овако говорите, за шта бисте се залагали? Вероватно за оно исто за

шта бих се и ја на његовом месту залагао, тј. за оно за шта се и Алија Изетбеговић већ толико дуго залаже: За јединствену државу Босну и Херцеговину у "међународно признатим границама". Јер, ако сте већ комуниста попут госп. Жељка Симића, тј. ако се залажете за реинтеграцију и рефирмацију Југославије, другог избора осим јединствене Босне и Херцеговине немате. Само јединствена држава на том тлу може да послужи као лепац на који ће се ухватити Срби и Хрвати, Југословени и Црногорци. Први како наводно не би издали свој национални интерес, други јер се о њиховим нацијама може врло жучно расправљати. Прилепивши се уз јединствену Босну и Херцеговину, Хрвати би, бар наизглед, имали своју сопствену државу, Срби и даље своју Југославију, а тој "конфедералној федерацији" убрзо би се, бар економски, опет пришљамчили Словенци и становништво југословенског парчета Македоније. Та држава би могла да се зове како год хоће, али била би оно о чему нам господин Симић сањари: реинтегрисана Југославија. Опет бисмо били у заједници са народом који кроз читаву историју, за разлику од Хрвата, Пољака, Бугара, Моравца, Словака и других Словена, чак ни име није стекао већ га добио по "материјалу" чији је остатак (нешто попут "питиног детета") – Словен(ц)и, као и са становништвом које се назива народом по територији коју насељава (замислите да сте по националности Подунавца!?). Да цинизам буде још већи, реинтегрисана Југославија не само да би имала исте територије као и пре крвопролића, већ би и број становника по географским удебеницима остао непромењен: многи афроазијски мухаџиди, који су, као некада "наши" комунисти у Шпанији, притескли у "одбрану људских права" у Босни, данас су већ "Бошњаци" који би реинтеграцијом постали наши земљаци Југословени. Ово не само да би био најкраћи пут да и ми, попут Ираца или Швеђана, дођемо до првог црнца у нашој фудбалској презентацији, већ би испунило и велику жељу нашег старог пријатеља Гадафија, који је још на самом почетку "несугласица" препоручивао Алији Изетбеговићу да остане у Југославији: ширити ислам у чисто муслиманској држави, попут Алијине, много је јаловији посао по чинити исто у Југославији, где, примера ради, један Књажевац "прди празан" без памије. Можда највећа предност реинтегрисане Југославије за коју се залаже госп. Симић, уз Алију Изетбеговића и Гадафија, јесте та што би се најзад и муслимани појавили као један од "конститутивних народа" једне из низа Југославија. Разуме се госп. Симић није једини који се залаже за реинтеграцију Југославије. Поред

многих идеолошких саплеменика, ту је и стари добри комуниста генерал Стеван Мирковић који се поверава Предрагу Поповићу у "Аргументу" (бр. 10. од 1.VII 94.):

"Очито је да је Југославија корисна свакоме од наших народа. Док постоје људи који се боре за јединствену Босну, за јединствену Југославију – она није пропала. Босна је кључ решења Титове Југославије. Ако би дошло до деобе између Хрватске и Србије, онда би та идеја пропала."

И додаје:

"Хрватска и српска страна још увек желе поделу Босне и желе етничко чишћење тако добијених територија. Муслиманска страна држи једну врло интересантну средину. Тамо ће настати нови југословенски покрет, нова југословенска војска и неки нови партизани."

Алија и Гадафи би јединствену државу ради ширења ислама. Комунисти су такође за њу, јер им је мрско све што је српско. Али шта ће она Жељку Симићу?

Ево како он сам то објашњава:

"У интересу западног света јесте једна чврста и стабилна Југославија која би, ако тако могу да кажем, била сусретљива за све постулате модерног демократског света, зато што том свету није опречна него му је веома блиска." На страну спрдане са здравим разумом, тј. тврдња да Југославија није опречна већ веома блиска том свету који ју је изоловао, увео санкције против ње и сатанизовао је у медијима широм света. Увако схватање блискости може бити нека лична изопаченост госп. Жељка Симића, али никако и свежаћећи начин српског поимања. Оно што нас се много више дотиче јесте да госп. Симић за мерило узима "западни свет" који свој интерес види у једној "сусретљивој Југославији". Шта у нашем случају значи бити сусретљив, није тешко погодити. "Сусретљива Југославија" примала би кредите од ливарске интернационале и не питајући за услове; борила би се за аутономију Мађара, шиптара и рашких муслимана; досађивала би Мађарима, Румунима и Албанцима, тражећи – кад год јој те "свет" каже – већа права за своје националне мањине у тим земљама; у Уједињеним нацијама гласала би за свако завођење санкција према било коме; давала би своје момке да по Јужној Америци, Африци или Азији у склопу мултинационалних војних снага гањају неког председника кога је комшилук оптужио да "гази људска права"; гостила би делегације КЕБС-а, есперантиста, подмлатка Црвеног крста, пензионисаних чистачица Европског парламента, америчке конгресмене и сваког другог ко би да види Југославију, а није му до плаћања; давала би своје царинике да надгледају речницу која

дели два афричка племена; захтсвала би да се изгласа резолуција број тај и тај, којом се осуђују покушаји Ираца да се отарасе Енглеца...

Нема тога чему "сусретљива Југославија" не би изашла у сусрет. Ко не верује нека погледа колико је земаља гласало против Југославије. И уместо да служи другима за пример како се чува и брани национални и државни суверенитет, Југославија би, по госп. Симићу, Алији, Клинтону, Гадафију и генералу Мирковићу, требала да послужи као доказ да, пре или касније, свако мора да легне на руду! Најгоре је то што би и друге широм света плашили тим да су "Срби легли на руду" иако на руду не би легли Срби већ они који без руде и не могу, они који, како би то рекла г-ђа Мира Марковић, ни "на крају двадесетог века" (њен омиљени "аргумент" против свега што јој се не свиђа) не могу а да се не позивају на Броза, Куран, шаку долара или неку фиктивну "интернационалу". У случају да је тежња господина Симића да се уздигне изнад типичних левичарских природа (умало не рекох – большевика) заиста искрена, пожељно би било да онима с којима преговара скрене пажњу на то да он није типичан изданак оних које представља. Може им рећи и то, ма како то парадоксално звучало, да је код Срба квантитет увек био исто-времено и квалитет и да су српске вође израњале из тог квантитета, док су они који су долазили са стране само силом и страховладом опстајали. И нека им објасни како Срби више не смеју лећи на руду. У овом веку смо то већ два пута учинили: једном 1914. а други пут 1941. године. Као "награду" добили смо 1918. и 1945. годину. Уградили смо две кржаве цигле у грађевину коју толико већ разазнајемо да је називамо "Новим светским поретком". Прва цигла била је српска младост и њено Neroђено потомство. Друга је била, такође од крви црвена, српска држава и нација. Трећа и задња цигла, коју нам сада траже Жељко Симић, Алија Изетбеговић, генерал Мирковић, Гадафи, Клинтон, Београдски круг, једном речју "цео свет", била би српска душа. Ту циглу морамо сачувати као камен темељац за сопствени дом. До њега ћемо доћи, ако не до године, за десет или сто година, кад-тад ћемо доћи до њега. Народ који је једном имао Немањине имаће их увек изнова, као што ће и подрепаше увек наћи нови реп. Господину Симићу и његовим менторима, за крај, само још једно подсећање: Парола није била "Сви Срби под једним репом" већ... Сећају је се врло добро. Као што се и Срби сећају оног дугог репа од Вардара до Триглава, пуног бува, чији смрад и данас врло добро осећамо.

Петар М. Димовић

Група четника, добровољаца Српске радикалне странке, и народних посланика на платоу испред тзв. "Палате правде"

Народни посланик,
војвода
Бранислав Вакић
у ходнику испред
суднице бр. 5

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ ЧЕТНИЧКОГ ПОКРЕТА

БРОЈ 12 ГОДИНА II БЕОГРАД ФЕБРУАР 1992. ЦЕНА 70 ДИНАРА

АРМИЈСКИ ГЕНЕРАЛ ДРАЖА МИХАИЛОВИЋ
ВОЈНА ТРЕЋЕ СРПСКЕ УСТАВКА

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ И СРПСКОГ ЧЕТНИЧКОГ ПОКРЕТА

БРОЈ 11 ГОДИНА II БЕОГРАД СЕПТЕМБАР 1991. ЦЕНА 70 ДИНАРА

У овом броју објављујемо
„СВЕ ГОЛОВО“ НАРОДНОГ ПОСЛАНИКА
ДР ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЛА У ЧЛАНЦИ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Владимир
за савез Србије

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ И СРПСКОГ ЧЕТНИЧКОГ ПОКРЕТА

БРОЈ 10 ГОДИНА II БЕОГРАД ФЕБРУАР 1991. ЦЕНА 70 ДИНАРА

КЊИГА СРПСКА БУЊОВА

АНТЕ МАРКОВИЋ И НЕГОВА
АНТИСРПСКА ДЕЛАТНОСТ

ПОМЕНСКИ ВЕНТ КАО ПРОГРАМ
ИЗБОРНОГ ЦЕНЕРА

ЗОРАН (БИРБИЋ) МИЊИЉИЋ

МОЛИТВЕ НА РАТУШТУ

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

БРОЈ 11 ГОДИНА V БЕОГРАД МАРТ 1992. ДИНА 2

Владимир Жигановски
д-р Ванчо Шешаљ

У овом броју објављујемо:

- ТРЕЋИ СТАДИОН НАЈБОЉЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
- ГОДИШЊИКА СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
- ПРОГРАМ И СТАТУТ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
- ИНТЕРВЈУ СЛОВОСЛАВА ШЕШЕЛА У ЧЛАНЦИ
- СМЕРНИЦИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
- ШКОЛНИ МОЈИ ЛИСТИ

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

БРОЈ 10 ГОДИНА II БЕОГРАД СЕПТЕМБАР 1991. ЦЕНА 70 ДИНАРА

ЕКСКЛУЗИВНИ
ИНТЕРВЈУ
СА
ТОМАСОМ
МИШИЋИЋИЋИМ

Репортер овог броја је наста
"У БЕЛГИБЕРО СРПСТВО"

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

БРОЈ 12 ГОДИНА V БЕОГРАД ФЕБРУАР 1992. ЦЕНА 70 ДИНАРА

Књига
Владимира
Жигановског
"ПОСЛЕДЊИ
ПОХОД НА ЈУГ"

Разговор д-р Војислава Шешаља
са делегатима социјалистичке групе Европске

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

БРОЈ 16 ГОДИНА V БЕОГРАД МАЈ 1992. ЦЕНА 2 НОВА ДИНАРА

У ОВОМ БРОЈУ:
КОМПЛЕТНА
ЗАБРАЊЕНА
КЊИГА

**ПРОТОКОЛИ
СИОНСКИХ
МУДРАЦА**

ИНТЕРВЈУ СА ТРЕЋИМ ЛИЦЕМА
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

БРОЈ 11 ГОДИНА V БЕОГРАД МАЈ 1992. ЦЕНА 70 ДИНАРА

ЕКСКЛУЗИВНИ
ИНТЕРВЈУ

д-р Војислав Шешаљ у чланству
Марије Бобић Мојисловић

**ВЕТИ САМ
НЕГО ИКАДА**

СПЕЦИЈАЛНО
ИЗДАЊЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

БРОЈ 10 ГОДИНА V БЕОГРАД МАЈ 1992. ЦЕНА 70 ДИНАРА

Интервју са
д-р Николом Поплашеном

**ЗЕМЉОМ
ХОДИ
НА НЕБО
КА
ВОДИ**

Veni,
Vidi,
Vici

УН БЕЗ МАСКЕ